

ang *Tigmantala* sa
REPORMASYON

Vol. 56 No. 6

Ang *Tinuod*
nga *Syensya* sa
Edukasyon

Semana sa Pag'ampo, December 4–13, 2015

Niini nga Gulâ

Biernes, December 4, 2015 <i>Ang Tinuod nga Syensya sa Edukasyon</i>	6
Sabado, December 5, 2015 <i>Ang Cristohanong Puloy-anan</i>	15
Dominggo, December 6, 2015 <i>Kompleto nga Edukasyon: Lawasnon, Utoknon, ug Espirituhanon</i>	24
Merkules, December 9, 2015 <i>Magpabalik sa Kasingkasing sa mga Amahan ngadto sa mga Anak</i>	33
Biernes, December 11, 2015 <i>Ang Kinatas'ang Kalab'uton—Mangita sa Labing Maayo</i>	42
Sabado, December 12, 2015 <i>Ang Inpluwensya sa Cristohanong Puloy'an</i>	51
Dominggo, December 13, 2015 <i>Magaalagad ni Cristo sa Bag'ong Milenyu</i>	59
Balak <i>Ang Kinatas'ang Edukasyon</i>	68

Opisyal nga pinatik sa Iglesia'ng Seventh Day Adventist Reform Movement

“Ang katuigan nga atong ginapuy'an nagatawag sa marepormahong kalihukan.”
—Testimonies vol. 4, p. 488

<i>Editor</i>	D. P. Silva
<i>Assistant to the Editor</i>	B. Montrose
<i>Layout and Design</i>	H. Melnychuk D. Lee

ANG REFORMATION HERALD (ISSN 0482-0843) nagapadayag sa mga artikulo sa doktrina sa Biblia nga mopalambo sa spirituhanong kinabuhi niadtong nagapangita nga madungagan ang kabilo mahitungod sa Dios. Kini ginapatik ka usa sa duha ka bulan sa Seventh Day Adventist Reform Movement General Conference, P.O. Box 7240, Roanoke, VA 24019-0240, U.S.A.

Web: <http://www.sdarm.org>
e-mail: info@sdarm.org

Matuod nga Edukasyon: usa ka Syensya

“Nga sa gihapon nanagtoon, apan dili gayud makakab-ut sa pag-ila sa kamatuoran” (2 Timoteo 3:7). Kini sigurado nga nagahubit sa atong katilingban—lakip sa daghang mga Cristohanon, dili ba? Modernong mga tulonghaan ug naa sa linya(online) nga mga kurso hilabihan ka daghan karon sa atong panahon uban ang mabaga nga *technological* nga paglambo. Ang kahibalo gayud nagauswag. Apan bisan pa man sa mga positibong paglambo sa daghang mga butang, daw unsa ka talagsaon sa atong henerasyon ang mutya sa buhi nga pagka-diosnon—ang dili ka bilhan nga mutya sa usa ka kinaiya nga sama kang Cristo!

Kita niana sa katapusan sa laing tuig. Ang mga kahigayunan miabut ug milabay, ang Balaang Espiritu padayong nakigbisug sa matag usa kanato. Ato bang gitubag ang Iyang mga paghangyo pinaagi sa usa ka tinguha sa pagtubo sa grasya diha sa personal nga kahibalo kang Jesucristo?

Karon maoy atong higayon nga sa kama-binantayon magasusi unsang matanga sa edukasyon ang atong ginatinguha matag adlaw. Unsay iyang kapuslanan? Ang pagkat’on mopadayon sa walay katapusan, busa kita giawhag sa pag-edukar sa atong mga kaugalingon, atong mga anak, ug atong mga silingan diha sa langitnong mga linya aron sa pag’andam kanato alang sa gingharian sa Dios. Kinahanglan nga kita makasinati ni Jesus nga wala pa nato nabatoni sukad—ug itugyan Kaniya ang tanan, magapadan’ag sa Iyang mahigugmaong kinaiya aron sa pagtagbo Kaniya sa kalinaw sa hinanali Niyang pag’abut.

Busa, sa kama-inampoon atong palandungon kining sakto sa panahon nga mga balasahon uban sa bukas nga panghunahuna ug katudloan nga kasingkasing, magapahat usab niini sa uban nga nahilayo o kaha nagapus sa mga puloy’anan, ug magatimaan niining mosunod nga mga petsa:

Pag’ampo ug pagpuasa

Sabado, Decembre 12

Halad alang sa mga misyon

Dominggo, Decembre 13

Kini maoy among pag’ampo nga ang Ginoo magapalagsik sa atong pagtoo pinaagi sa pagreporma ug pagputli sa atong mga hunahuna sa tunay nga edukasyon sa Cristohanon, aron nga kita makahimo sa pagpalanog sa setimento sa salmista, “Tudloi ako sa pagbuhat sa imong kabubut-on; Kay ikaw mao ang akong Dios: Ang imong Espiritu maayo man; Mandoi ako didto sa yuta sa katul-iran. (Salmo 143:10).

Ang Unang Tinukod alang sa Pag-edukar

Ang pamilya mao ang tinukod nga gipatindog sa Maglalalang ug mao ang usa pinaka-mahinungdanong bahin sa Iyang hingpit nga laraw alang sa tawohanong rasa. Sa pinaka-sinugdanan sa pagministeryo ni Cristo sa yuta, Iyang gihatagan og hataas nga pag'atiman kini nga tinukod sa diha nga Siya mihimo sa Iyang unang milagro, mihimo sa tubig nga duga sa ubas.

Si Moises mihatag og detalyadong mga pahimangno mahitungod sa edukasyon sa mga kabataan sa mga nakabig nga mga ginikanan:

“Magpatalinghug ka, Oh Israel: Si Jehova nga atong Dios, maoy usa lamang ka Jehova; Ug higugmaon mo si Jehova nga imong Dios sa bug-os mong kasingkasing, ug sa bug'os mong kalag, ug sa bug-os mong gahum. Ug kining mga pulonga, nga gisugo ko niining adlaw, magapaibaw sa imong kasingkasing: Ug igatudlo mo kini sa dakung kakugi sa imong mga anak, ug magasulti ka mahitungod niini sa magalingkod ikaw sa imong balay, ug sa magalakaw ikaw sa dalan, ug sa imong paghigda ug sa imong pagbangon. Ug ihigot mo kini nga timaan sa imong kamot, ug mamahimo kini nga mga timaan sa agtang sa tunga sa imong mga mata” (Deuteronomio 6:4-8).

Ang tinuod, ang Dios nagagiya sa mga ginikanan sa pagbuhat sa mahinungdanong buluhaton sa pag-edukar pito ka adlaw kada semana, 24 ka oras sa usa ka adlaw. Dinhi niining inspiradong mga pulong gipresentar ang usa ka maayong edukasyon, naglangkob bisan sa palibut ug paagi sa pagtudlo.

Si Juan Bautista, ang ikaduhang Elias, gipatay tungod sa kaisug sa paglaban sa mga pamatasan sa pamilya atubangan ni Herodes ang hari, usa sa posibleng mahimong kandidato sa bautismo: “Si Herodes natandog sa iyang pagpaminaw sa maisugon, tukma nga mga pamatuod ni Juan, ug uban sa lalum nga kaikag siya nangutana unsay buhaton aron mahimo niyang tin-un'an. Si Juan sinati sa katinuoran nga siya duol nang makigminyo sa asawa sa iyang igsoon, samtang ang iyang bana buhi pa, ug sa kamatinud'anon nag-sulti kang Herodes nga kini kasupak sa kasugoan. Si Herodes dili buut nga mohimo sa bisan unsang sakripisyo. Siya nangasawa sa asawa sa iyang igsoon, ug tungod sa iyang inpluwensya, midakup ni Juan ug mipabilanggo kaniya. . . Wala madugay si Juan giputlan og ulo, tungod sa inpluwensya sa asawa ni Herodes.”¹

Sa ila usab nga sulat, silang apostol Pablo ug Pedro mihatag sa piho nga mga pagtudlo mahitungod sa pagpreserbar sa panaghiusa ug kabalaan sa pamilya. Sila miila sa importante niini nga tinukod sa edukasyon sa mga to-motoo.

Maingon man usab, sa atong kaadlawan, ang pinaka-importanting buhat sa mensahe ni Elias karon mao ang pagpreserbar ug pag-edukar sa pamilya kun unsaon ang pagtuman sa katuyoan sa Dios—sa pag’andam og usa ka katawohan sa pagdawat ni Jesus sa Iyang ikaduhang pag’anhì. Pinaagi ni Malaquias, ang Dios namulong sa usa ka nag’unang tagna mahitungod sa buhat sa Iyang katawohan niining katapusang mga adlaw sa diha nga Siya nag’ingon: “Ania karon, akong ipadala kaninyo si Elias ang manalagna, sa dili pa moabut ang daku ug makalilisang nga adlaw ni Jehova. Ug iyang pabalik-on ang kasingkasing sa mga amahan ngadto sa mga bata, ug ang kasingkasing sa mga bata ngadto sa ilang mga amahan; tingali unya ako moanhi ug samaran ko ang yuta pinaagi sa usa ka panghimaraut” (Malaquias 4:5, 6).

Niining katapusang mga gutlo sa kahigayunan sa kaluwasan, si Satanas nagkapuliki aron sa paghimo og kabingkilan ug panagbulag taliwala sa mga sakup sa pamilya, magkablit og panagbangi taliwala sa mga bana ug mga asawa, ginikanan ug mga mga anak—uban sa tuyo sa pag’among-among sa maanindut nga plano sa Dios.

Kini na ang higayon alang sa atong mga katawohan nga tukuron pag’usab ang altar sa pamilya (buntagon ug haponong pagsimba), maga-dedikar og pinasaheng pagtagad sa pulong sa Dios sa tinagsa ug ingon man sa pinamilya, magahimo og usa ka ali alang sa atong mga kabataan ug mga batan’on batok sa malalangong paagi sa karaang bitin.

Niini nga higayon sa semana sa pag’ampo, mga pinasaheng mensahe gian-dam sa mga ulipon sa Dios pagatagdon aron sa pagtabang sa atong mga pamilya sa pagbuhat nga malampuson sa pagluwas sa atong mga kaugalingon ug sa atong mga hinigugma gikan sa walay katapusang kalaglagan.

“Ang dakung kalihukan sa pagreporma kinahanglan magasugod diha sa pagpresentar ngadto sa mga amahan ug inahan ug mga anak sa mga prinsipyo sa balaod sa Dios. Sa diha nga ang mga giangkong sa balaod ikapadayag, ug ang mga lalaki ug mga babaye matandog sa ilang katungdanan sa pagtuman, ipakita kanila ang kapangakuhan sa ilang mga desisyon, dili lang sa ilang mga kaugalingon apan alang sa mga kabataan. Ipakita nga ang pagsunod sa pulong sa Dios mao lamang ang salipud batok sa mga dautan nga nagasilhig sa kalibutan ngadto sa kalaglagan. Mga ginikanan nagahatag og panig’ingnan sa ilang mga kabataan sa pagtuman o pagsupak. Pinaagi sa ilang panig’ingnan ug pagtudlo, ang eternal nga destino sa ilang panimalay sa kasagaran madesidihan. Ang umalabut nga kinabuhi sa mga kabataan mamao kun giunsa sa ilang mga ginikanan paghimo kana.”²

Hinaut ang Ginoo magatabang kanato aron sa kaseryuso motuhop sa kasingkasing kining tukma sa panahon nga mensahe!

Mga Reperensya

¹ *Early Writings*, p. 154.

² *Testimonies*, vol. 6, p. 119.

Ang Tinuod nga Syensya sa Edukasyon

Ang tinuod nga edukasyon nagkahulogan og labaw pa kay nianang pagkab'ut og usa ka kurso sa pagtoon. Kini halapad. Kini nagalangkob sa nagakaharmonyang paglambo sa tanang lawasnong mga gahum ug utok-nong mga galamhan. Kini nagatudlo sa gugma ug kahadlok sa Dios ug pag'andam alang sa matinud'anong paghimo sa mga katungdanan sa kinabuhi.

Adunay usa ka edukasyon nga kinalibutanon ra. Ang iyang tumong mao ang kalampusan dinhi sa kalibutan, ang pagpatuyang sa dinalo nga ambisyon. Sa pagbaton niini nga edukasyon daghan ang mga studyante nga migasto sa ilang panahon ug kwarta aron sa pagpuno sa ilang mga hunahuna niining dili mahinungdanong kahibalo. Ang kalibutan nag'isip kanila nga maalam; apan ang Dios wala diha sa ilang mga hunahuna. Sila mikaon sa kahoy sa kalibutanong kahibalo, nga naga'amoma ug nagapalig'on sa garbo. Sulod sa ilang mga kasingkasing sila nahimong mga maglalapas ug nahilayo gikan sa Dios; ug ang ilang mga gikatugyan nga mga gasa napahimutang dapig sa kaaway. Kadaghanan sa edukasyon sa atong presenting panahon ingon niini. Ang kalibutan mahimo nga magtagad niini ingon nga hilabihan ka tilinguhaon; apan kini nagadugang sa kapeligro sa studyante.

Adunay laing sari sa edukasyon nga lahi ra kaayo. Ang iyang sukaranang prinsipyo, sumala sa gisulti sa pinaka-bantugang Magtutudlo nga nailhan sa

kalibutan, ingon niini, “Apan pangitaon usa ninyo ang gingharian sa Dios ug ang iyang pagkamatarung, ug ngatanan kining mga butanga igadugang kaninyo” (Mateo 6:33). Ang iyang tumong dili sa kaugalingon; kini alang sa dungog sa Dios, ug sa pag’alagad Kaniya dinhi sa kalibutan. Ang duruha; mga pagtuon nga ginahimo ug ang pang-industriyang pagbansay adunay tumong nga ingon niini. Ang pulong sa Dios ginatun’an; ang buhi nga kadugtungan sa Dios ginamintinar, ug ang mga maayong pagbati ug mga pama-tasan ginapaugnat. Kini nga matang sa edukasyon magamugna og mga resulta nga mohangtud sa walay katapusan. Kay “ang pagkahadlok sa Ginoo maoy sinugdanan sa kaalam” (Proverbio 9:10), ug labing maayo kay sa tanang uban pang kahibalo mao ang pag’entiende sa Iyang pulong.¹

Himsog nga lawasnong pagpalambo

Ang lawasnong pagpalambo maoy usa ka kabahin sa dili masaway nga mga paagi sa edukasyon. Ang batan’on kinahanglan matudloan unsaon pagpalambo ang ilang lawasnong mga gahum, unsaon pagpreserbar kining mga gahuma sa pinaka-maayong kahimtang, ug unsaon sila nga mapuslan diha sa mga praktikal nga mga katungdanan sa kinabuhi. Daghan ang naghunahuna nga kining mga butanga dili kabahin sa buluhaton sa tulonghaan; apan kini usa ka sayup. Ang mga leksyon nga gikinahanglan aron sa pagpahaum sa usa alang sa praktikal nga kamapuslanon kinahanglan nga igatudlo sa matag anak diha sa balay ug ngadto sa matag studyante sa mga tulonghaan.

Ang dapit alang sa pagsugod sa lawasnong pagbansay mao ang puloy’anan, uban sa gamayng bata. Ang mga ginikanan kinahanglan magapahiluna sa pundasyon alang sa usa ka himsog, malipayong kinabuhi. Usa sa unang pangutana nga kinahanglan tin’awon mao ang pagkaon sa mga lamesa; kay kini usa ka butang diin ang kalamboan sa mga gagmay ug ang kahimsog sa pamilya sa hilabihan nagadepende. Kahanas sa pag’andam sa pagkaon mahinungdanon kaayo, ug dili ubos kahinungdanon nga ang pagkaon ensakto sa kadaghanon ug kalidad. . .

Matag inahan kinahanglan nga magaatiman nga ang iyang mga anak maka-entiende sa ilang kaugalingong lawas, ug unsaon ang pag’atiman kanila. Kinahanglan siya magasaysay sa pagkabuhat sa mga maskulo ug ang kagamitan sa maskulo nga gihatag kanato sa atong langitnong Amahan. Kita mga hinimo sa Dios, ug ang Iyang pulong naga’ingon nga kita “makalilisang ug kahibulongan uyamut ang pagbuhat” (Salmo 139:14). Siya nag’andam niining buhi nga puloy’anan alang sa kaisipan; kini “gibuhat nga kahibulongan” (bersikulo 15), usa ka templo nga ang Dios mismo mao ang nagpahaum alang sa pagpuyo sa Iyang Balaang Espirito. . .

Ang ehersisyo maoy usa ka mahinungdanong ayuda alang sa lawasnong paglambo. Kini nagapadali sa sirkulasyon sa dugo ug nagahatag og kahimsog sa sistema. Kun ang mga maskulo tugotan nga dili magamit, kini sa dili madugay mamatikdan nga ang dugo dili na paigo nga magaatiman kanila. Inay nga modako og makusgan, sila mawad’an sa ilang kalig’on ug sa

pagka-mainat'inat, ug mahimong humok ug luya. Ang pagpuyo dili maoy balaod sa Ginoo nga gihimo diha sa tawohanong lawas. Ang harmonyang lihok sa tanang bahin—utok, bukog, ug maskulo—gikinahanglan alang sa hingpit ug himsog nga paglambo sa tibuuk organismo. . .

Matag studyante kinahanglang maka-entende unsaon ang pag'atiman ang iyang kaugalingon aron mapreserbar taman sa mahimo ang pinakamaayong kahimtang sa panglawas, magasukol sa kaluya ug sakit; ug kun sa unsang hinungdan ang sakit moabut, o mga aksidente, kinahanglan siya mahibalo unsaon pagtagbo sa kasagaran nga mga emerhensya nga dili na manawag og mananambal ug maga'inum sa iyang makahilo nga mga drugas.

Ang Ginoo mismo namulong mahitungod niini nga suheto sa pag'atiman sa lawas. Siya miingon, "Kong may tawo nga magalaglag sa templo sa Dios, ang Dios magalaglag kaniya; kay ang templo sa Dios balaan, ug mao kana kamo" (1 Corinto 3:17). Kini nga kasulatan nag'apil sa usa ka masing-kamutong pag'atiman sa lawas, ug naghukom sa tanang kaignoranti o yamhangan nga pagsalikway.²

Pagbansay sa kinaiya diha sa sayo nga pagkabata

Mga ginikanan kinahanglan magaaagag sa ilang mga kabataan diha sa pagpangga ug mga pagbadlong sa Ginoo, maga-edukar kanila sa paghigugma sa pagsunod sa kabubut'on sa Dios. Imposible kanato nga manubra sa pagbanabana sa mga bintaha sa binatan'ong pagkadiosnon. Ang mga pagpasantup nga nadawat sa pagkabatan'on sa kadaghanan maingon kini kamalungtaron maingon sa eternidad. Sa pagkabatan'on nga ang mga kalagdaan ug mga kasugoan sa Dios sa labi kasayon nga masulat diha sa mga papan sa kalag. Ang pagtudlo sa mga anak sa hilabihan gisalikway; ang pagkamatarung ni Cristo wala gikatudlo ngadto kanila nga maoy dapat buhaton.

Ang panahon sa kaluwasan gihatag kanato aron nga kita makahingpit sa usa ka kinaiya nga haum alang sa walay katapusan. Unsa ka solemni hunahunaon, mga ginikanan, nga ang inyong mga anak naa sa inyong mga kamot aron edukahon ug bansayon aron sila makahimo sa pagporma og mga kinaiya nga mauyonan sa Dios, o mga kinaiya nga si Satanas ug ang iyang mga manulonda makadula'dula niana sumala sa ilang gusto! Si Jesus namulong gikan sa panganod ug kalayo ug naga'agda sa Iyang katawohan nga magtudlo nga makugihon sa ilang mga anak mahitungod sa mga balaod sa Dios. Kinsa ang nagasunod niini nga pahimangno? Kinsa ang naningkamot sa paghimo sa ilang mga anak nga ang Dios makauyon? Kinsa ang mibutang sa ilang mga hunahuna nga ang tanang mga talento ug mga gasa sa ilang mga anak iya sa Dios, ug kinahanglan ang tanan itugyan sa Iyang serbisyo?

Si Hanna nagdedikar kang Samuel ngadto sa Ginoo, ug ang Dios mipadayag sa Iyang kaugalingon ngadto kaniya sa iyang pagkabata ug pagkabatan'on. Kinahanglan kita maghago nga labaw pa alang sa atong mga anak ug mga batan'on; kay ang Dios modawat kanila aron sa pagbuhat og dagkung mga butang diha sa Iyang ngalan sa pagtudlo sa kamatuoran ni-

adtong naa sa langyawng kayutaan, ngadto sa naa sa kangitngitan ug limbong. Kun imong patuyangan ang imong mga anak, tagbawon ang ilang pang-kaugalingong handum; kun ikaw makapadasig nila sa gugma sa bisti, ug mopalambo sa kakawangan ug garbo, ikaw magabuhat sa buhat nga makapabalô ni Jesus, kinsa mibayad sa walay sukod nga bili alang sa ilang katubsanan. Siya nagtinguha nga ang mga anak mag'alagad Kaniya uban sa wala nabahin nga pagbati.³

Ang mga kabataan nga pinaka-madanihon mao kadtong kinsa yano, ligdong. Dili maalamon ang paghatag kanilag penasahing pagtagad ug magasubli sa ilang mga pulong sa kaigmat sa ilang atubangan. Ang kakawangan dili ipadasig kanila pinaagi sa pagdayeg sa ilang hitsura, ilang mga pulong, o ilang mga linihokan. Ni pagabistihan sila nianang mahalon o pasundayag nga kahimtang. Kini nagapadasig sa garbo diha nila ug makahagit sa kasina diha sa mga kasingkasing sa ilang mga kauban.

Ang mga gagmay kinahanglan edukahon sa binata nga kayano. Kinahanglan sila bansayon nga makontento nianang diyutay, ikaayo nga tabang ug sa mga kalipay ug kasinatian nga angay sa ilang mga edad. Ang mga kabataan mao ang motubag sa dahon diha sa samingay, ug ang dahon adunay katahum nga iyang kaugalingon. Ang mga kabataan dili pugson nga masayo paghamtong apan kinahanglan mopabilin taman sa mahimo sa ilang ka lunhaw ug grasya sa ilang sayo nga panuigon.⁴

Ang unang mga leksyon mao ang labing mahinungdanon. Naandan nga ipadala ang bata pa kaayo ngadto sa tulonghaan. Sila gisugo nga magtuon gikan sa mga libro mga butang nga nagapabug'at sa ilang linghud nga kaisipan, ug kasagaran sila gitudloan og *music*. Kanunay ang mga ginikanan nagkalisud, ug ang galastuhan miabut nga sila magpait; apan ang tanan kinahanglan himoon aron sa pagpahiuyon niining haw'ang nga linya sa edukasyon. Kini nga buhat dili maalamon. Ang hadlok ng bata dili pasubrahan pagpabug'at sa bisan unsang paagi, ug dili magkat'on sa *music* hangtud nga siya sa lawasonon nilambo na .

Ang inahan kinahanglan maoy magtutudlo, ug ang puloy'anang maoy tulonghaan diin ang matag bata magadawat sa iyang unang mga leksyon; ug kini nga mga leksyon kinahanglan magalakip sa kakugi. Mga inahan, himoa nga ang mga bata magadula sa gawas; papamatia sila sa mga awit sa mga langgam, ug magkat'on sa gugma sa Dios sumala sa gipadayag diha sa Iyang mga matahum nga buhat. Tudloi sila sa mga yanong leksyon gikan sa libro sa kinaiyahan ug sa mga butang nga nagapalibut kanila; ug sa pagdaku sa ilang kasipan, ang mga leksyon gikan sa libro mahimong idugang, ug sa kalig'on mabutang sa handumanan. Apan pakat'ona usab sila bisan sa ilang pinakasayo nga panuigon, nga mahimong mapuslanon. Bansaya sila sa paghunahuna nga, ingon nga mga sakup sa panimalay, sila magabuhat nga madasigon, matinabangon sa paghimo sa mga buluhaton sa balay, ug maningkamot sa pagbuhat nga maayo sa pag'atiman sa mga gikinahanglan nga mga katungdanan sa puloy'anang.

Mahinungdanon alang sa mga ginikanan ang pagpangitag mapuslanong

mga buhat alang sa mga kabataan, nga magalangkob sa pagpas'an sa mga responsibilidad nga igo sa ilang edad ug kusog. Ang mga kabataan kinahanglan hatagan og mga buluhaton nga dili lang kay mahimo sila nga magakapuliki, apan sa pagdasig kanila. Ang aktibong mga kamot ug mga utok kinahanglan gamiton gikan sa pinakasayong mga tuig. Kun ang mga ginikanan magasalikway sa pagliso sa mga kusog sa ilang mga kabataan diha sa mapuslanong dalan, sila nagahimo og dakung kadaut ngadto nila; kay si Satanas andam sa pagpangitag mabuhat alang nila. Dili ba ang pagbuhat pagapilion alang kanila, ang mga ginikanan maoy mga magtutudlo?

Magakat'on sa mapuslanong serbisyo

Sa diha nga ang bata saktong na nga ipadala sa tulonghaan, ang magtutudlo kinahanglan mokooperar uban sa ilang mga ginikanan, ug ang kinamot nga pagbansay kinahanglan ipadayon nga kabahin sa iyang katungdanan sa tulonghaan. Adunay daghang studyante nga moreklamo niini nga mga matang sa buluhaton diha sa mga tulonghaan. Ilang gihunahuna nga kining mga mapuslanong buluhaton, sama sa pagkat'on og trabaho, makapaubos; apan kanang mga tawohana nasayup kun unsa ang nagalangkob sa tinuod nga dignidad. Ang atong Ginoo ug Manluluwas nga Jesucristo, kinsa usa sa Amahan, ang Tigmando sa langit, mao ang magtutudlo ug giya sa mga anak ni Israel; ug kanila gikinahanglan nga ang matag batan'on kinahanglan mokat'on kun unsaon ang pagbuhat. Ang tanan kinahanglan maedukar sa pipila ka linya sa patigayon, aron sila makabaton og kahibalo sa praktikal nga kinabuhi, ug dili lang mabuhi sa ilang kaugalingon, kundili mapuslanon. Mao kini ang pahimangno nga gihatag sa Dios ngadto sa Iyang katawohan.

Sa Iyang kinabuhi dinhi sa kalibutan, si Cristo maoy panig'ingnan sa tanang tawohanong pamilya, ug Siya masinulondon ug matinabangon sa puloy'anan. Siya nakakat'on sa buhat sa pagpamanday ug mibuhat uban sa Iyang kaugalingong mga kamot diha sa dyutayng buhatan sa Nazaret. Siya nagpuyo taliwala sa kahimayaan sa langit; apan mibisti sa Iyang pagkadios uban sa tawohanon, aron nga Siya makahimo sa pagpakig'uban sa tawo, ug makaabut sa ilang mga kasingkasing pinaagi sa kasagarang alagianan sa simpatiya. Sa diha nga Siya nakita ingon nga tawo, Siya mipaubos sa Iyang kaugalingon, ug mibuhat alang sa pagbakwi sa tawohanong kalag pinaagi sa pagpahaum sa Iyang kaugalingon ngadto sa kahimtang nga Iyang nakaplagan ang tawohanon. . . .

Ang panahon nga nagasto sa pagpaugnat sa lawas dili mawala. Ang studyante nga kanunay nagatotok og tuon sa iyang mga libro, samtang siya dyutay lang og pag'eherisisyo sa gawas, naghimo og kadaut sa iyang kaugalingon. Ang nagakaigo nga ehersisyo sa tanang organo ug kahimanan sa lawas gikinahanglan alang sa pinaka-maayong lihok sa matag bahin. Sa dihang ang utok kanunay napabug'atan samtang ang ubang organo sa buhing makina dili aktibo, adunay pagkawala sa kusog, lawasnon ug utoknon. Ang lawasnonong sistema nakawat sa iyang kahimsog, ang hunahuna kawad'an sa iyang kapresko ug kalagsik, ug ang ngil'ad nga kasaputon maoy resulta.

Ang kinadak'ang kaayohan dili mabatnan gikan sa ehersisyo nga gihimo ingon nga dula o ehersisyo lang. Adunay pipila ka mga kaayohan ang ma-kuha kun naa sa preskong hangin, ug usab gikan sa ehersisyo sa maskulo; apan gamita ang samang sukod sa kusog ngadto sa pagbuhat sa mga mapuslanong katungdanan, ug ang kaayohan mas daku, ug ang pagbati sa katagbawan mabatnan; kay ang maong ehersisyo magadala uban niana sa pagkamatikod sa kamapuslanon ug pag'uyon sa konsensya tungod sa katungdanan nga maayong pagkahimo.

Sa mga kabataan ug mga batan'on ang usa ka ambisyon kinahanglan mapukaw nga sila mopaugnat alang sa pagbuhat sa usa ka butang nga mahimong ikaayo sa ilang kaugalingon ug ikatabang sa uban. Ang pagpaugnat nga mopalambo sa kaisipan ug kinaiya, nga magatudlo sa mga kamot nga mahimong mapuslanon, ug magabansay sa batan'on sa pagpas'an sa ilang bahin sa mga lulan sa kinabuhi, mao ang magahatag sa lawasong kusog, magapukaw sa matag kagamitan. Ug adunay ganti diha sa tinarung nga kakugi, diha sa pag'ugba'g batasan sa pagkinabuhi aron pagbuhat sa maayo.

Ang nga anak sa adunahan kinahanglan dili hikawan sa dakung panalangin sa pagbaton og butang nga mopalambo sa kusog sa utok ug maskulo. Ang trabaho dili tunglo, apan usa ka panalangin. . . .

Ang pag'uyon sa Dios anaa uban sa mahigugmaong pasalog diha sa mga anak kinsa malipayon sa pagbuhat sa ilang bahin sa mga katungdanan sa balay, naga'ambit sa mga lulan sa amahan ug inahan. Sila pagagantihan uban sa himsog nga lawas ug linaw nga kaisipan; ug sila makatagamtam sa kalipay sa pagtan'aw sa ilang mga ginikanan nga nakabaton sa ilang sosyal nga kalipay ug makapahimsog nga lulinghayaw, sa ingon nagpataas sa ilang mga kinabuhi. Ang mga kabataan nga nabansay sa praktikal nga mga katungdanan sa kinabuhi manggawas gikan sa puloy'anan nga mapuslanong sakup sa katilingban. Ang ilang mga edukasyon labaw kaayo kay nianang nabatunan sa siradong lawak sa tulonghaan sa sayong edad, sa dihang ang kaisipan ni ang lawas dili pa kusgan sa pag'agwanta sa pag'inat.

Ang mga kabataan ug mga batan'on kinahanglan adunay leksyon kanunay sa atubangan nila, sa balay ug sa tulonghaan, pinaagi sa lagda ug panig'ingnan, mahimong matinud'anon, makiangayon, ug kugihan.

Ang palibut sa pag'edukar

Diha sa pagpili og puloy'anan, ang mga ginikanan kinahanglan dili mago-bernohan sa mga temporal nga mga kahimtang lang. Dili lang kay ang hunahunaon ang dapit diin sila makabaton sa daghang kwarta, o diin sila makabaton sa pinakanindot nga palibut, o sa pinakadaku sa sosyal nga mga bintang. Ang mga inpluwensya nga magapalibut sa ilang mga kabataan ug magaganoy kanila alang sa maayo o dautan, mao ang mas mahinungdanon kay nianang tanan. Ang pinaka-solemning responsibilidad nahimutang diha sa mga ginikanan sa pagpili og luna nga kapuy'an. Taman sa mahimo ipahimutang nila ang ilang mga pamilya diha sa alagianan sa kahayag, diin ang ilang mga pagbati magapabiling putli, ug ang ilang gugma sa Dios ug

ngadto sa usag'usa magkanunay. Ang samang prinsipyo aplikado sa lugar sa atong mga tulonghaan, diin ang mga batan'on pagatigumon, ug mga pamilya madani tungod sa mga bintangang pang'edukasyon.

Walay mga kasakit nga pagalikayan sa pagpili og mga luna alang sa atong tulonghaan diin ang moral nga kahintang maayo taman sa mahimo; kay ang inpluwensya nga modaug magabilin og usa ka lalum nga pagpasantup sa mga batan'on ug magaporma sa mga kinaiya. Tungod niini ang usa ka mingaw nga lugar maoy pinakamaayo. Ang mga dagkung syudad, ang sentro sa negosyo ug pagtungha, daw magpakita og pipila ka mga bintaha; apan kini nga mga bintaha malupigan sa ubang mga gikinahanglan. . . .

Ang mga batan'on nga naedukar sa dagkung mga syudad napalibutan sa mga inpluwensya nga sama niadtong mikuyanap sa wala pa ang Lunop. Ang samang mga prinsipyo sa pagsalikway sa Dios ug sa Iyang balaod; ang samang gugma sa kalipayan sa hinakog nga pagpatuyang, ug sa garbo ug kawangan nagabuhat sa atong presenting panahon. Ang kalibutan mitugyan ngadto sa kahilayan; ang imoralidad mikuyanap; ang mga katungod sa maluya ug timawa gisikway; ug, ang kalibutan na usab, ang mga dagkung syudad paspas nga nahimong padaghananan sa kasal'an. . . .

Ang padayun nga handum alang sa mahilayong kalingawan nagapadayag sa lalum nga mga handum sa kalag. Apan sila nga kinsa miinom niini nga tuburan sa kalibutanong kahilayan ilang hikaplagaan nga ang kauhaw sa kalag sa gihapon wala matagbaw. Sila nalimbongan, sila nasayup sa hudyaka puli sa kalipay; ug sa diha nga ang kaukyab matapus na, daghan ang nalunod sa gahong sa hilabihang kaguol ug pagkawalay paglaum. O daw unsa ka hungog, unsa ka kabuangan ang pagsalikway sa "Tuburan sa buhing tubig" nga ilis sa "buak nga tadyaw" sa kalibutanong kalipayan! Atong nabati bisan sa kahiladman sa kalag ang katalagman nga nagapalibut sa mga batan'on niining katapusang mga adlaw; ug dili ba kadtong kinsa moduol kanato alang sa edukasyon, ug mga pamilya nga nadani sa atong mga tulonghaan, pagakuhaon, taman sa mahimo, gikan niining mga makadani ug makapadaut nga mga inpluwensya? . . .

Adunay usa ka makapaputli, makapakalma nga inpluwensya diha sa kinaiyahan nga kinahanglan atong hunahunaon sa pagpili og luna alang sa atong tulonghaan. Ang Dios nagatagad niini nga prinsipyo sa pagbbansay sa mga tawo alang sa Iyang buhat. Si Moises migasto og 40 ka tuig didto sa kamingawan sa Midian. Si Juan Bautista wala nahaum sa iyang hataas nga pagkatinawag ingon nga mag'uuna ni Cristo pinaagi sa pakig'uban sa dagkung mga tawo sa nasud diha sa mga tulonghaan sa Jerusalem. Siya midadto sa kamingawan, diin ang mga kustombre ug mga doktrina sa mga tawo dili makahulma sa iyang kaisipan, ug diin siya makapabilin nga dili mabalda sa iyang pakigdugtong sa Dios.

Sa diha nga ang mga maglulutos ni Juan, ang hinigugma nga tinun'an, naningkamot sa paghilum sa iyang tingog ug pagdaut sa iyang inpluwensya diha sa katawohan, sila mihingilin kaniya ngadto sa isla sa Patmos. Apan sila dili makapahimulag kaniya gikan sa langitnong Magtutudlo. . . .

Unsa ka solemni hunahunaon, mga ginikanan, nga ang inyong mga anak naa sa inyong mga kamot aron edukahon ug bansayon aron sila makahimo sa pagporma og mga kinaiya nga mauyonan sa Dios!

Ang Dios buut nga kita makadayeg sa Iyang mga panalangin diha sa Iyang mga linalang. Unsa ka daghan sa mga kabataan diha sa naghuot nga mga syudad nga wala gani bisan gamay nga lunhawng sagbut nga katumban sa ilang tiil. Kun sila edukahon sa banika, taliwala sa katahum, kalinaw, ug kaputli sa kinaiyahan, kini daw alang kanila gamayng dapit nga kinaduolan sa langit. Diha sa mingawng mga dapit, diin kita layo kaayo gikan sa makapadunot nga mga baruganan, mga kustombre, ug kaukyab sa kalibutan, ug pinakaduol sa kinatung'an sa kinaiyahan, si Cristo magahimo sa Iyang presensya nga tinuod nganhi kanato ug magasulti sa atong mga kalag sa Iyang kalinaw ug gugma.⁵

Magatinguha'g taas alang sa dili hinakog nga ministeryo

Ang Dios mao ang tuburan sa utoknon maingon man sa espirituhanong gahum. Ang pinakadagkung tawo, kinsa nakaabut unsa ang ginatamud sa kalibutan nga hilabihan ka habug sa syensya, wala na ikompara sa hinigugmang Juan o sa dakung apostoles nga Pablo. Mamao nga sa diha nga ang utoknon ug moral nga gahum magkaipon nga ang kinadak'ang sukdanan sa pagkatawo maabut.⁶

“Si Daniel diha sa ganghaan sa hari” (Daniel 2:49)—usa ka dapit diin ang paghukom ipakanaug, ug ang iyang tulo ka mga higala nahimong mga magtatambag, mga maghuhukom, ug mga pangulo diha sa kayutaan. Kini nga mga tawo wala nagpanghambog uban sa mga kakawangan diha sa yuta, apan sila nakakita ug nalipay nga ang Dios nailhan labaw sa tanang yutan'ong kaharian, ug ang Iyang gingharian natuboy nga labaw sa tanang yutan'ong mga gingharian.⁷

Kada usa kinahanglan mangandoy sama sa kahabug nga mahimo sa panaghiusa sa tawohanon uban sa langitnong gahum nga ipaabut kaniya.

Daghan wala mahimong mamao unta sila, tungod kay wala sila migamit sa gahum nga anaa kanila. Sila wala, ingon sa ilang mahimo, magagunit sa langitnong kusog. Daghan ang mitipas gikan sa linya diin sila makahimo sa pag'abut sa pinaka-tinuod nga kalampusan. Nagapangita sa mas dakung dungog o usa ka mas makalipay nga buluhaton, sila mosulay'g kab'ut nianang butang nga dili sila haum. Daghan sa tawo kansang mga talento angayan sa laing pagkatinawag matinguhaon sa pagsulod sa usa ka trabaho; ug siya nga mahimo untang malampusong mag'uuma, batid nga panday, o kaha nars, misulod sa dili angay sa pagka ministro, abogado, o usa ka

mananambal. Duna say uban, usab, kinsa angay unta sa usa ka pagka-tinawag, apan kinsa, sa panginahanglan sa kusog, kabug'at o pag'antus, na-kontento diha sa mas sayon nga buluhaton. Gikinahanglan nga kita mo-sunod nga mas duol sa plano sa Dios sa kinabuhi. Sa pagbuhat sa atong ma-arangan sa buluhaton nga labing duol, sa pagtugyan sa atong mga dalan ngadto sa Dios, ug sa pagbantay alang sa mga timailhan sa Iyang probiden-sya—mao kini ang mga giya nga magsiguro nga hilwas diha sa pagpili og usa ka trabaho.

Siya nga mianhi gikan sa langit aron mahimo natong ehemplo migasto hapit 30 ka tuig sa Iyang kinabuhi diha sa kasagaran, menakinang trabaho; apan samtang nianang higayuna Siya nagtuon sa pulong ug mga buhat sa Dios, ug nagatabang, nagatudlo, sa tanan kinsa maabtan sa Iyang inpluwen-sya. Sa dihang ang Iyang publikong pagministeryo misugod na, Siya milakaw sa pagpangayo sa masakiton, naghumpay sa magul'anon, ug nagwali sa maayong balita ngadto sa mga kabus. Mao kini ang buhat sa Iyang mga sumosunod.

“Siya nga labing daku kaninyo,” Siya miingon, “makigsama sa manghud; ug ang magapangulo mahasama siya niadtong nagaalagad. Kay. . .Ako ania sa taliwala ninyo ingon niadtong nagaalagad” (Lucas 22:26, 27).⁸ *R*

Mga Reperensya

¹ *Special Testimonies on Education*, pp. 47, 48.

² *Ibid.*, pp. 32–34.

³ *Selected Messages*, bk. 5, pp. 318, 319.

⁴ *Christ's Object Lessons*, pp. 83, 84.

⁵ *Special Testimonies on Education*, pp. 37–47.

⁶ *Ibid.*, p. 50.

⁷ *Ibid.*, p. 12.

⁸ *Education*, pp. 267, 268.

Gikan sa Bible ug SOP with comments ni : D.P. Silva

Sabado, December 5, 2015

Ang Cristohanong Puloy'anan

Sa ika-unom ka adlaw sa paglalang, ang Dios mihugpong sa unang pamilya. Kay si Cristo man ang Maglalalang, Siya ang Magmomugna sa pamilya, ug Siya nahibalo unsa ang pinakamaayo alang sa matag sakup niini. Sa sinugdanan sa Iyang pagministeryo dinhi sa yuta, ang unang milagro ni Jesus gihimo didto sa kasal sa diha nga Iyang gihimo ang tubig nga vino, sa ingon nagdalag kalipay sa bag'ong magtiayon. Ang presensya ni Cristo diha sa pamilya mao ang numero unong gikinahanglan sa kalipay.

Ang Cristohanon mao ang usa kinsa nagsunod ni Cristo. Unya, aron mabatunan ang usa ka Cristohanong puloy'anan, gikinahanglan nga kita makaila ni Jesus ug naunsa ang Iyang kinabuhi diha sa puloy'anan sa Nazaret, usa ka dyutang balangay sa Galilea.

Ang tinuod, si Cristo mao ang hingpit nga ehemplo sa mga ginikanan ug mga kabataan. Sa paghisgut sa Iyang pagkabata, si Lucas nagpahibalo kanato nga si Jesus “nagatubo ug nagamalig-on, nga napun-an sa kaalam; ug ang gracia sa Dios diha kaniya” (Lucas 2:40).

Sa pangidaron nga 12, si Cristo miuban sa Iyang yutan'ong mga ginikanan ngadto sa Jerusalem aron pagtambong sa usa ka kinadak'ang kapistahan sa Judiyong tulumanon—ang Pagsaylo. Tapus sa kapistahan, Siya nalimtan didto sa templo sa Jerusalem, diin Siya mihimamat sa mga doktor sa balaod “naminaw kanila, ug nangutana” mahitungod sa Kasulatan (bersikulo 46).

Si Lucas nagtala nga human niining hitaboa, si Jesus mipauli sa Nazaret uban sa Iyang mga ginikanan, “ug siya nagpailalum sa ilang pagbuot” (bersikulo 51). Bisan sa iyang unang posisyon sa langit, ang Ginoo mipailalum sa iyang kaugalingon ngadto ni Jose ug Maria, naghatag kanato sa usa ka hingpit nga panig’ingnan alang sa pinamilyang pagtuman.

“Ingon nga Siya mitubo sa kaalam ug gidak’on, si Jesus gikahimut’an sa Dios ug sa tawo. Iyang nakuha ang simpatiya sa tanang mga kasingkasing pinaagi sa pagpakita sa Iyang kaugalingon nga makahimo sa pagsimpatiya kanilang tanan. Ang palibut sa paglaum ug kadasig nga nagalibut Kaniya naghimo Kaniyang usa ka panalangin sa matag puloy’anan. Ug kasagaran sa mga simbahan sa adlawng Sabado Siya ginatawag sa pagbasa sa leksyon gikan sa mga manalagna, ug ang mga kasingkasing sa naminaw nabayaw sa diha nga ang bag’ong kahayag misidlak gikan sa sinati na nga mga pulong sa balaang sinulat.

“Bisan pa niana si Jesus naglikay sa pagpasundayag. Sa tanang mga katuigan sa Iyang pagpuyo sa Nazaret, wala Siya mihimo og pasundayag sa Iyang milagrosong gahum. Wala Siya mangitag taas nga posisyon ug wala miangkon og mga titulo. Ang Iyang hilum ug yanong kinabuhi, ug bisan ang kahilum sa mga Kasulatan mahitungod sa Iyang sayong mga tuig, nagatudlo kanato og importanting leksyon. Kun mas hilum ug yano ang kinabuhi sa bata—mas gawasnon gikan sa haw’ang nga kalipayan, ug kun mas naharmonya sa kinaiyahan—mas pabor kini alang sa lawasnon ug utoknong kagsik ug ngadto sa espirituhanon kusog.

“Si Jesus mao ang atong ehemplo. Daghan ang ganahan magtuon diha sa panahon sa iyang pangpublikong pagministeryo, samtang sila misaylo nga wala makamatikod sa mga pagtudlo sa Iyang sayong mga tuig. Apan diha sa Iyang kinabuhi sa puloy’anan nga Siya sumbanan alang sa mga kabataan ug mga batan’on. Ang Manluluwas mipaubos ngadto sa kakabus, aron Siya makatudlo kanato unsaon nato paglakaw diha sa ubos nga kahimtang nga suod sa Dios. Siya nagkinabuhi sa pagpahimuot, pagpasidungog, ug paghimaya sa Iyang Amahan diha sa kasagarang mga butang sa kinabuhi. Ang Iyang buhat nagsugod diha sa pagtininuod sa ubos nga trabaho sa mga panday kinsa naghago alang sa ilang inadlawng tinapay. Siya nagabuhat sa serbisyo sa Dios sa diha nga Siya nagbuhat sa pandayan maingon man sa diha nga Siya nagahimog mga milagro alang sa mga panon sa katawohan. Ug ang matag batan’on kinsa mosunod sa panig’ingnan ni Cristo sa pagkamatinud’anon ug pagsunod sa Iyang kabus nga puloy’anan makahimo sa pag’angkon niining mga pulong nga gisulti mahitungod Kaniya sa Amahan pinaagi sa Balaang Espirito, ‘Ania karon, ang Akong Sulogoon, nga Akong ginapataas; ang Akong Pinili, nga kaniya ang Akong kalag nagakalipay’ (Isaias 42:1).”¹

Gikan sa Iyang pagkatawo hangtud sa edad nga 30 ka tuig, si Jesus mihago pag’ayo sa pandayanan ni Jose, miambit sa mga katungdanan sa puloy’anan, ug mitabang sa pag’atiman sa Iyang yutan’ong balay. Unya Siya mibiya sa Iyang puloy’anan aron bautismohan ni Juan Bautista ug paga-

dihugan sa Balaang Espiritu, sa ingon naandam alang sa Iyang tahas.

Gikan sa kinabuhi ni Jesus ug sa uban nga nag'una Kaniya—mga tawo sa Dios sama ni Abraham, Isaac, Jacob ug iyang mga anak, si Elias, Elesio, David, ug daghan pang uban—atong makat'onan nga ang yanong kinabuhi taliwala sa mga kinaiyahan mao ang pinaka-makatabang alang sa praktikal nga kakugihan ug espirituhanong paglambo. Kun mas dyutay lang nga kasaba ang naglibut sa pamilya ug kasamok sa mga syudad, mas mamaayo ang pag'andam alang sa usa ka kinabuhi nga mahimong mapuslanon niini nga kalibutan ug pagkahaum alang sa langitnong puloy'an.

Inadlaw nga pakigsuod sa Dios ug sa kinaiyahan

Ang Nazaret maoy usa ka dyutay kaayo nga balangay sa Galilea, ug si Jesus nalipay sa natural nga palibut nga nagapalibut sa Iyang yutan'ong balay. Sayo sa buntag Siya mobiya sa Iyang balay aron mahimong suod sa Iyang langitnong Amahan taliwala sa kinaiyahan. Ang Iyang inahan, si Maria, mao ang Iyang unang tawohanong magtutudlo, ug Siya nakakat'on sa Kasulatan gikan kaniya.

Bisan tuod si Jesus Dios diha sa unod, Siya mipakita og taas nga pagtahud ug pag'atiman sa Iyang inahan hangtud sa katapusang gutlo sa nagbitay na sa krus. Siya hingpit nga ehemplo sa pinamilyang gugma.

Betel

Ang mga Cristohanong puloy'anang gikinahanglan nga Betel—balay sa Dios. Ang pagdayeg, pag'ampo, ug pagtuon sa Biblea kinahanglan himuong usa ka permanente nga reliheosong buluhaton kun buut nato nga masiguro ang presensya ni Cristo ug sa Iyang mga manulonda sa atong puloy'anang. Ang matag usa maingon man ang debosyon sa pamilya mao ang lig'on nga panalipud alang sa tanang sakup sa pamilya. “Ang pamilya nga nag'usag ampo mag'tipon og puyo” mao ang inila nga panultihon nga nahibal'an sa iyang katinuod.

Sa buntag, ang atong unang katungdanan mao ang pagtigum sa altar sa panimalay aron sa pagpasalamat sa Dios sa Iyang pag'atiman ug proteksyon sa gabii. Mananoy, makalipayng awit, mubong pag'ampo ug pagtuon sa Biblea paghimo sa paagi nga dili makapakapoy nga tulumanon. Unya, sa diha nga ang mga sakup sa pamilya mobiya sa balay alang sa ilang mga gimbuhaton sa gawas, sila magadala uban nila sa langitnong inpluwensya bisan asa sila moadto. Mahimo kini nga lig'ong panalipud batok sa pag'ataki sa dautan.

Human sa pagpanguli, ang pamilya kinahanglan nga magtigum sa altar sa panimalay pag'usab aron sa pagpasalamat sa Dios tungod sa Iyang mga panalangin nianang adlaw. Sa diha nga kita mopahulay na sa gabii nga namalandong ni Jesus kita momata nga ang atong hunahuna anaa Kaniya.

Ang Cristohanong kadugtungan

Silang apostol Pablo ug Pedro naghatag og anindut nga pahimangno

mahitungod sa kadugtungan sa Cristohanong pamilya.

Sa Efeso kapitulo 5, si Pablo nagahubit sa palibut sa Cristohanong pamilya, “Nga magsinultihay kamo nga may mga salmo ug mga awit, ug mga alawiton nga espirituhanon, nga magaawit ug magaambahan nga dinuyogan sa inyong kasingkasing ngadto sa Ginoo; Nga magahatag ug mga pagpasalamat sa kanunay tungod sa tanang mga butang, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-cristo ngadto sa Dios bisan sa Amahan; Magpinasakupay kamo ang usa ug usa diha sa kahadlok kang Cristo: Mga asawa, managpasakup kamo, sa inyong mga kaugalingong bana, ingon nga sa Ginoo. Kay ang bana mao ang ulo sa asawa, maingon man nga si Cristo usab mao ang ulo sa iglesia, sanglit siya mao ang Manluluwas sa lawas. Apan maingon nga ang iglesia nahasakup kang Cristo, maingon man usab ang mga asawa magpasakup sa ilang mga bana diha sa tanang butang. Mga bana, higugmaon ninyo ang inyong mga asawa, maingon man nga si Cristo usab nahigugma sa iglesia, ug gitugyan niya ang iyang kaugalingon alang kaniya, Aron kini balaanon niya sa ginahinloan niya pinaagi sa paghugas sa tubig uban sa pulong, Aron itugyan niya ngadto sa iyang kaugalingon ang iglesia nga mahimayaon, nga walay buling, bisan kunot, bisan unsang butanga nga sama niini, kundili nga siya magmaputli ug walay ikasaway. Ingon niini usab, ang mga bana kinahanglan nga mahigugma sa ilang kaugalingong mga asawa, ingon sa ilang kaugalingong mga lawas. Ang nahigugma sa iyang asawa, nahigugma sa iyang kaugalingon. Kay wala gayud ing tawo nga nagdumot sa iyang kaugalingon nga unod, kondili nagaalima kaniya ug nagapalangga kaniya, ingon man usab kini gibuhat ni Cristo sa iglesia. Kay mga bahin kita sa iyang lawas. Tungod niini nga hinungdan, pagabiyaan sa usa ka tawo ang iyang amahan ug ang iyang inahan, ug makig-hiusa sa iyang asawa, ug silang duha mahimong usa ka unod. Kini nga tinago daku, apan nagasulti ako mahatungod kang Cristo ug sa iglesia. Labut pa ang tagsatagsa usab kaninyo, sa kinaugalingon maghigugma gayud sa iyang asawa, ingon sa iyang kaugalingon: ug ang asawa magtahod sa bana” (bersikulo 5:19-33).

Atong hulagwayon ang usa ka puloy’anan diin ang mga sakup kanunay “magsinultihayg mga salmo ug mga awit, ug mga alawiton nga espirituhanon, nga magaawit ug magaambahan nga dinuyogan sa inyong kasingkasing ngadto sa Ginoo.” Nianang balaya, wala gayuy kasudlan ang yawa. Dugang pa, ang mga sakup sa pamilya “magahatag ug mga pagpasalamat . . . ngadto sa Dios bisan sa Amahan diha sa ngalan sa atong Ginoong Jesucristo” (bersikulo 20).

Sa sunod niini nga mga pahimangno, si Pablo mipadayon sa pag’ingon nga kinahanglan nato “ipasakup” ang atong mga kaugalingon “sa usag’usa diha sa kahadlok sa Dios.” Nahiuna na nga napasakup kang Cristo, dili na lisud ang pagpasakup sa usag’usa diha sa kahadlok sa Dios” (bersikulo 21).

Si Pablo gilayon nagsaysay sa pagpasakup sa Cristohanong asawa ngadto sa Cristohanong bana, “maingon nga ang iglesia nahasakup kang Cristo, maingon man usab ang mga asawa magpasakup sa ilang mga bana diha sa tanang butang” (bersikulo 24). Sa laing bahin, ang bana maghigugma sa

iyang asawa “maingon man nga si Cristo. . .nahigugma sa iglesia, ug gitugyan niya ang iyang kaugalingon alang kaniya” (bersikulo 25). Dili lisud alang sa usa ka asawa ang pagpasakup ngadto sa usa ka bana kinsa nahigugma kaniya maingon nga si Cristo nahigugma sa iglesia.

Si apostol Pedro usab adunay mahinungdanon kaayo nga mga pahimangno ngadto sa mga bana ug mga asawa: “Ingon man usab, kamo nga mga asawa, managpasakup kamo sa inyong kaugalingong mga bana; aron nga kong may uban nga dili magsugot sa pulong, madani sila sa walay pulong pinaagi sa kagawian sa ilang mga asawa. . . . Ingon man usab kamo, mga bana, magpuyo kamo uban sa inyong mga asawa sumala sa kahibalo, nga hatagan ninyo ug kadungganang ang babaye ingon nga usa ka mahuyang galamiton, ingon nga masigkamanunod ninyo sa gracia sa kinabuhi, aron walay kaulangan ang inyong mga pag-ampo. Sa katapusan, pagsamaha ninyo ang inyong hunahuna, mga maloloy-on, mga mahigugmaon ingon sa managsoon, mga malolot, mga mapinaubsanon; Dili magbalus og dautan sa dautan; ni pasipala sa pasipala; kundili, magpanalangin hinoon, kay alang niini mga gitawag kamo, aron magapanunod kamo ug usa ka panalangin” (1 Pedro 3:1, 7-9).

Dinhi niini nga Kasulatan atong makaplagaan nga:

Ang Cristohanong mga asawa magpailalum sa ilang mga Cristohanong mga bana.

Ang usa ka Cristohanong bana magahatag og pasidungog ngadto sa iyang asawa, ingon nga galamiton nga mas mahuyang, sanglit silang duha mga manunod sa grasya sa kinabuhi.

Kun kini nga mga kondisyon matuman, ang ilang mga pag’ampo walay kaulangan.

Ang duruha kinahanglan usa og hunahuna, magbinatiay, maloloy’on, matinahuron, dili magabalus og dautan sa dautan, ni pasipala sa pasipala.

Magagawi sa inyong mga kaugalingon sa dalan ni Cristo, sila makapanunod sa panalangin.

Mga ginikanan ug mga anak

Human sa pagpahimangno sa mga ginikanan mahitungod sa ilang kadugtungan, si Pablo mipadulong paghisgut ngadto sa kadugtungan taliwala sa mga ginikanan ug mga anak:

“Mga anak, managtuman kamo sa inyong mga ginikanan diha sa Ginoo; kay kini matarung man. Tumahod ka sa imong amahan ug inahan (nga mao ang nahauna nga sugo nga adunay saad); aron kanimo may kaayo, ug makapuyo ka sa hataas nga panahon sa yuta. Ug kamo, mga amahan, dili ninyo paghagiton sa kasuko ang inyong mga anak; kondili agaka sila sa castigo ug sa pagtambag sa Ginoo” (Efeso 6:1-4).

Sa Colosas 3:18-21, si Pablo nagsumada sa Cristohanong pamatasan sa tibuuk pamilya:

“Mga asawa, managpasakup kamo sa inyong mga bana, ingon nga angay

diha sa Ginoo. Mga bana, higugmaon ninyo ang inyong mga asawa, ug dili kamo magmapait batok kanila. Mga anak, managtuman kamo sa inyong mga ginikanan sa tanang mga butang kay kini kahamut-an sa Ginoo. Mga amahan, dili ninyo pagsuk-on ang inyong mga anak, aron dili sila maluya.”

“Ang mga ginikanan angayan sa kadak’on sa gugma ug pagtahud nga dili alang sa ubang tawo. Ang Dios mismo, ang nagtungtong diha kanila sa kapangakuan alang sa kalag nga gikatugyan kanila sa pag’atiman, nagan’ay nga sa sayong mga tuig sa kinabuhi, ang mga ginikanan mao ang magabarug sa dapit sa Dios ngadto sa ilang mga anak. Ug siya kinsa nagasalikway sa naangkong utoridad sa iyang mga ginikanan nagasalikway sa utoridad sa Dios. Ang ika-limang sugo nagkinahanglan gikan sa mga anak og dili lang pagtahud, pagpasakup, ug pagsunod ngadto sa ilang mga ginikanan, apan usab sa paghatag kanila sa gugma ug kalumo, aron sa pagpagaan sa ilang mga kabalaka, sa pag’amping sa ilang dungog, ug sa pagtabang ug paglipay kanila sa ilang tigulang nga pangidaron. Kini usab nagalakip sa pagtahud sa mga ministro ug mga punuan ug alang sa tanan kinsa ang Dios naghatag og utoridad.

“Kini, nag’ingon ang apostol, ‘mao ang unang sugo nga may saad’ (Efeso 6:2). Alang sa Israel, nagahandum sa hinanali nga pagsulod sa Canaan, kini mao ang usa ka saad sa magtutuman, sa taas nga kinabuhi nianang maayo nga yuta; apan kini adunay mas lapad nga kahulogan, naglangkob sa tanang Israel sa Dios, ug nagasaad sa kinabuhing dayon diha sa yuta sa diha nga kini ikapahigawas na gikan sa tunglo sa sala.”²

Si Cristo, ang sentro sa pamilya ug iglesia

“Unsa ang hinungdan sa pagsumpakiay ug kasamok? Kini maoy resulta sa paglakaw bulag kang Cristo. Sa usa ka gilay’on gikan Kaniya, mawala ang atong gugma ngadto Kaniya, ug magakabugnaw ngadto sa Iyang mga sumosunod. Kun mas layo ang bidlisiw gikan sa sentro diin kini gagikan, mas magakalagyo sila. Ang matag tomotoo usa ka bidlisiw sa kahayag gikan ni Cristo ang Adlaw sa pagkamatarung. Kun mas duol kitang maglakaw uban ni Cristo, ang sentro sa tanang gugma ug kahayag, mas modaku ang atong pagbati alang sa mga tigdala sa Iyang kahayag. Sa diha nga ang mga balaan maganoy duol kang Cristo, sila gayud kinahanglan nga maganoy paduol sa usag’usa, kay ang makapabalaang grasya ni Cristo magabugkos sa ilang mga kasingkasing pagtingob. . . Dili ka makahimo sa paghigugma sa Dios ug sa gihapon mapakyas sa paghigugma sa inyong igsoon.”³

“Ang hinungdan sa panagakabihin bahin ug kasamok sa mga pamilya ug sa iglesia mao ang pagkahimulag gikan kang Cristo. Ang pagpahiduol kang Cristo mao ang pagpahiduol sa usag’usa. Ang sekreto sa tinuod nga panaghiusa sa iglesia ug diha sa pamilya dili pagka-mabinantayon, dili pagdumala, dili sa talagsaong paningkamot sa pagsulbad sa mga kasamok—bisan tuod kini adunay dakung ikatabang —apan ang paghiusa uban kang Cristo.

“Hulagwaya ang usa ka daku nga sirkulo, gikan sa daplin diin daghang

mga linya nga ang tanan padulong sa tunga. Sa magakaduol kining mga linyaha sa sentro, mas magakaduol sila sa usag'usa.

“Ingon niini ang Cristohanong kinabuhi. Sa mas magakaduol kita kang Cristo, mas maduol kita sa usag'usa. Ang Dios mahimaya sa diha nga ang Iyang katawohan magakahiya sa diha sa nagakaharmonyang pagbuhat.”⁴

“Mga igsoon ko, iwali si Cristo. . . . Ang igsusulat sa dinasig nagsubay sa mga pulong nga gisulti ni Cristo aron nga kadtong kinsa mitoo Kaniya makahatag sa uban sa mga pulong nga Iyang gikahatag kanila. Ang mga ministro kinahanglan magpakita sa atubangan sa katawohan sa mga leksyon nga pagadad'on diha sa kinabuhi sa puloy'anan.”⁵

Mga parola alang sa kalibutan

“Ang tahas sa puloy'anan molapnag lapas pa sa iyang kaugalingong mga ginsakpan. Ang Cristohanong puloy'anan angay nga mahimong usa ka panig'ingnan, maga-ilustrar sa kahalangdon sa tinuod nga mga prinsipyo sa kinabuhi. Ang ingon niana nga ilustrasyon mahimong gahum alang sa ikaayo sa kalibutan. Labaw pa kaayo kay sa bisan unsang sermon nga ika-wali mao ang inpluwensya sa usa ka maayong puloy'anan diha sa kasing-kasing sa mga tawo ug kinabuhi. Sa diha nga ang batan'on mogula gikan sa ingon niana nga puloy'anan, ang mga leksyon nga ilang nakat'onan mapahat. Mas halangdong mga prinsipyo sa kinabuhi mapaila ngadto sa ubang mga panimalay, ug ang usa ka makapatuboy nga inpluwensya magabuhat diha sa komunidad.

“Aduna pay daghan ngadto kang kinsa kita makahimo sa atong mga puloy'anan nga usa ka panalangin. Ang atong mga pag-abi'abi dili angay mabut'an sa mga dikta sa kalibutanong kustombre, apan sa Espiritu ni Cristo ug pagtudlo sa Iyang pulong. . . . Unsa ka daku ang mahimo sa maong pag-abi'abi sa paglipay ug pagpadasig sa misyonerong nars o magtutudlo, ang nabug'atan, naningkamot nga inahan, o maluyahon ug tigulang, sa kanunay walay puloy'anan, ug nakigbisug sa kakabus ug daghang mga kapakyasan.

“Kong ikaw magbuhat ug usa ka paniudto kun usa ka panihapon, ayaw pagdapita ang imong mga higala, kun ang imong mga igsoon, kun ang imong mga kabanayan, kun ang mga dato nga silingan; tingali unya sila usab magadapit kanimo, ug sila magabalus kanimo. Apan kong ikaw magabuhat ug usa ka kombira, dapita ang mga kabus, ang mga bakol, ang mga pi-ang, ang mga buta; Ug ikaw mabulahan kay sila walay sarang ikabalus kanimo; ug ikaw pagabalusan tungod niini sa pagkabanhaw sa mga mata-rung” (Lucas 14:12-14).

“Kini ang mga bisita nga dili makapabug'at og daku alang kanimo. Wala ka magkinahanglan alang kanila sa makuti o gastuso nga pag'atiman. Wala kinahanglana ang paghago alang sa pasundayag. Ang kainit sa usa ka mahigalaong pag-abi'abi, ang dapit duol sa inyong hudnohan, ang lingkuranan sa pagpanga'on, ang pribilehiyo sa pagpahat sa panalangin sa takna sa

“Hulagwaya ang usa ka daku nga sirkulo, gikan sa daplin diin daghang mga linya nga ang tanan padulong sa tunga. Sa magakaduol kining mga linyaha sa sentro, mas magakaduol sila sa usag’usa. Ingon niini ang Cristohanong kinabuhi. Sa mas magakaduol kita kang Cristo, mas maduol kita sa usag’usa.”

pag’ampo, mahimo alang sa kadaghanan kanila ingon sa usa ka pagtilaw sa langit.

“Ang atong mga simpatiya dapat moawas sa mga utlanan sa kaugalingon ug sa kahon sa mga bongbong sa atong pamilya. Adunay mga hamiling kahigayunan niadtong kinsa magahimo sa ilang mga puloy’anan nga usa ka panalangin ngadto sa uban. Ang sosyal nga inpluwensya maoy usa ka gahum. Kita makagamit niana kon atong himoon ingon nga usa ka ginamiton sa pagtabang niadtong nagpalibut kanato.

“Ang atong mga puloy’anan dapat mahimong dalangpanan alang sa mga ginatintal nga mga batan’on. Daghan ang nagatindog diha sa nagsangang dalan. Matag inpluwensya, matag impresyon, magadeterminar sa pagpili nga magaporma sa ilang padul’ngan niining kinabuhia ug sa umalabut. Ang dautan maga-agni kanila. Ang iyang mga lingla himoong sanag ug madanihon. Sila mohimamat sa kada mosulod. Sa tanang palibut nato mga batan’on nga walay puloy’anan, ug daghan kansang mga puloy’nan, walay ikatabang, makapatuboy nga gahum, ug ang batan’on maanud ngadto sa dautan. Sila mangalaglag nga naa ra sulod sa landong sa atong mga pultahan.

“Kini nga mga bata’on nanginahanglan sa bukton nga gituy’od alang kanila diha sa pagsimpatiya. Malumong mga pulong sa kayano gisulti, dyutayng mga pagtagad sa yano gihatag, magapalid sa mga panganod sa tentasyon nga mitapok diha sa kalag. Ang tinuod nga pagpadayag sa langitnong simpatiya adunay gahum sa pag’abli sa pultahan sa mga kasingkasing nga nagkinahanglan sa kahumot sa mga Crinistohanong pulong, ug ang yano, hinayng hikap sa espiritu sa gugma ni Cristo. Kun kita magpakita og pagtagad sa mga batan’on, agnihon sila sa atong mga puloy’anan, ug palibutan sila sa makalipay, ikaayo nga mga inpluwensya, adunay daghan nga malipayong motipas sa ilang mga lakang ngadto sa paitaas nga dalan.

“Ang atong panahon dinhi hamubo. Kita moagi niini nga kalibutan makausa; himoon nato ang pinaka-maabut sa atong kinabuhi. Ang buhat nga kita ginatawag wala nagkinahanglan sa bahandi, ranggo sa katilingban o dagkung abilidad. Kini nagkinahanglan sa usa ka malumo, sakripisyo sa kaugalingon nga espiritu ug usa ka malig’ong tumong. Ang lamparahan, bisan unsa ka gamay, kun kanunay gipasiga, mahimo nga ginamiton sa pagpasiga sa ubang mga lamparahan. Ang kalapdon sa atong inpluwensya

tingale hiktin, ang atong abilidad gamay, ang atong mga oportunidad dyutay, ang atong mga nakab'ut limitado; apan bisan pa niana mga dagkung posibilidad maato pinaagi sa usa ka matinumanong paggamit sa mga kahigayunan sa atong mga puloy'anan. Kun atong ablihan ang atong mga kasingkasing ug mga puloy'anan alang sa langitnong mga prinsipyo sa kinabuhi kita mahimong mga alagianan sa bul'og sa gahum nga makahatag og kinabuhi. Gikan sa atong mga puloy'anan modagayday ang mga kasapaan sa pag'ayo, magadalag kinabuhi ug katahum ug kamabungahon diin karon kaumaw ug kanihit."⁶

Kun, pinaagi sa grasya sa Dios, kita ingon nga Iyang mga anak, magseneryuso, niini nga inspiradong mga pahimangno, nan ang atong mga pamilya mahimong pinaka-makagagahum nga sermon sa mga taga-gawas, ug sa siguro atong madawat ang panulondon nga gisaad sa mga matinumanon.

Hinaut ang Ginoo magatugot niini nga kasinatian sa tanan kanato kinsa miapil niini nga semana sa pag'ampo! *R*

Mga Reperensya

¹ *The Desire of Ages*, p. 74.

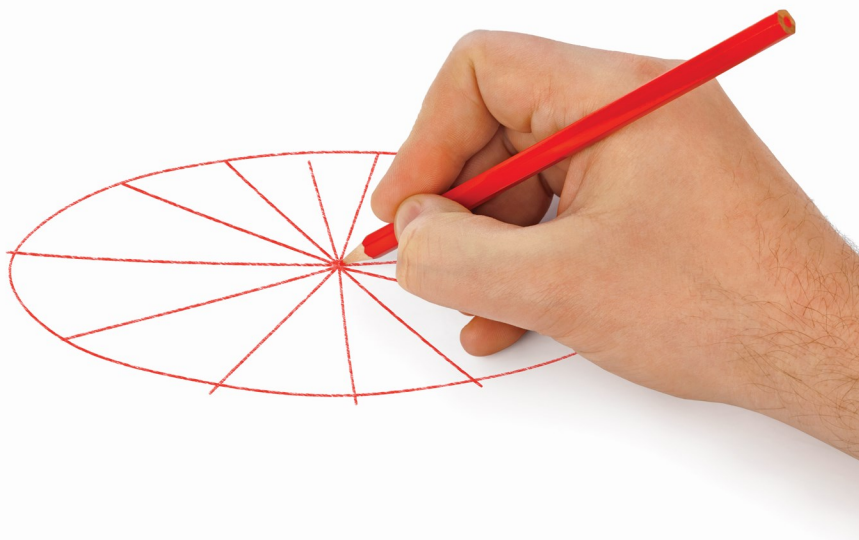
² *Patriarchs and Prophets*, p. 308.

³ *Ye Shall Receive Power*, p. 87.

⁴ *Mind, Character, and Personality*, vol. 2, pp. 501, 502.

⁵ *The Ellen G. White 1888 Materials*, p. 1253.

⁶ *The Ministry of Healing*, pp. 352-355.

Kompletong Edukasyon:

Lawasnon, Utoknon, ug Espirituhanon

Sa miaging mga tuig usa ka batan'ong lalaki nahimong magbalantay sa Igpapahulay pinaagi sa buhat pagpanambal. Hilabihan ka dasig mahitungod sa mensahe, siya adunay tinguha nga molabaw apan nababagan sa seryusong depekto—sa pagtungha siya minus kaayo. Human sa paningkamot diha sa misyonerong pagbansay, siya nakahimo sa pagsulod sa buhat sa Biblea sa makadiyot. Bisan pa niana, unsa gyud ang iyang gusto nga buhaton mao ang pagtuon sa medisina. Sa diha nga kini iyang gisulti ngadto sa iyang higalang doktor, ang doktor mibatig kasubo apan dili siya gusto nga makaluya niya. Hinuon siya mipahinumdom sa batan'on mahitungod sa kalisud sa pagkuha og medisina., unya siya misugyot ngadto kaniya nga siya mangandam sa paggasto sa usa ka tuig diha sa pagkinabuhi sa tambag nga gihatag sa Espiritu sa Tagna—apil ang maayong pagkaon, inadlawng ehersisyo, saktong tulog, pagpugong, ug pagsalig sa Dios. Kahibulongan, human sa mabinantayong pagsunod sa tambag sa iyang higala, ang batan'on nakapasar sa *pre-medicine* ug misulod sa *medical school*, nakadumala sa iyang pagtungha nga maayo.

Kini nga sugilanon mahinungdanon sa pag-ilustrar sa kaimportante sa pagtagad sa tibuuk pagkatawo diha sa buhat sa pag-edukar. Ang edukasyon nga kompleto kinahanglan magpasabut labaw pa sa utoknong pagbansay ug pagtuon lang sa mga inpormasyon.

Ang plano sa Dios

Ang plano sa Maglalalang alang sa tawo naglangkob sa tibuuk nga pagkatawo. Sa diha nga ang Dios diha sa paglalang mihuyop ngadto sa unang tawo sa gininhawa sa kinabuhi, hingpit nga tawo dihadhi mitungha, gihimo “diha sa dagway sa Dios” (Genesis 1:27). “Sa diha nga si Adan migawas gikan sa kamot sa Maglalalang, siya nagdala, sa iyang lawas, pangutok, ug sa espirituhanong kinaiya, sa pagkahisama sa iyang Maglalalang.”¹

Ang sala naghimo kanato nga sa dakung sukod nawad’an niana nga pagkahisama sa Dios nga atong nabatonan sa sinugdanan. Apan ang saad sa pagtubos naglangkob sa pagpahiuli. Ang apostol nag’ampo nga ang “inyong tibuok nga pagkatawo; ug ang inyong bug-os nga espiritu, kalag, ug lawas pagabantayan unta nga kini dili masalawayon inig-abut sa atong Ginoong Jesucristo” (1 Tesalonica 5:23).

Ang Cristohanong edukasyon nagapangita niini nga paglambo sa tibuuk-pagkatawo, ngadto nianang hataas nga gitinguha sa Dios sa Iyang mga linalang. Siya nagaingon nganhi nato, “maingon nga ang mga langit hataas kay sa yuta, mao usab ang akong mga dalan labaw sa inyong mga dalan, ug ang Akong mga hunahuna kay sa inyong mga hunahuna.” (Isaias 55:9). “Ang atong mga ideya sa hilabihan ka hiktin ug hilabihan ka mubo ang giabtan. Adunay panginahanglan sa mas halapad nga kalangkuban, usa ka mas hataas nga tumong. Tinuod nga edukasyon. . . Mao ang nagka-harmonyang paglambo sa lawasnon, sa utoknon, ug sa espirituhanong mga gahum.”²

Tungod kay ang tumong sa Dios nagalangkob sa pag-edukar sa tibuuk pagkatawo diha sa lawas, hunahuna, ug espiritu, ang unang atimanonon kinahanglan mao ang pag’mintinar sa pagkamatinud’anon sa pagsunod sa Iyang mga pahimangno. “Ang tinuod nga kalampusan sa edukasyon nagadepende diha sa pagka-maunongon sa mga tawo sa pagbuhat sa plano sa Magbubuhat.”³

Lawasong kusog

“Usa ka bag’ong pagtuon nagkomparar sa mga nakab’ut nga utoknon sa mga studyante ug sa gidaghanon sa lawasong kalihukan nga ilang giapilan. Ang mga tig’usisa nakahukom nga ang mga studyante kinsa miapil sa mabug’at nga lawasong kalihukan adunay mas taas nga grado kay sa mga studyante nga wala miapil sa bug’at nga kalihukan.”⁴

Adunay usa ka malig’on nga kadugtungan tali sa kahimsug sa lawas ug sa kahimsug sa kaisipan. Busa, ang usa ka kompletong edukasyon kinahanglan magsugod diha sa edukasyon sa lawasong kinaiyahan.

Sa pinaka sinugdanan, sa diha nga naghimo sa usa ka palibut alang sa unang mga tawo, “Ang Dios mikuha sa tawo, ug nagbutang kaniya diha sa tanaman sa Eden aron sa pag’atiman ug pagbantay niana” (Genesis 2:15). Ang Tanaman sa Eden dili lang usa ka dapit, apan usa ka sistema—usa ka paagi sa kinabuhi. “Ang sistema sa edukasyon nga gimugna diha sa sinugdanan sa kalibutan maoy modelo alang sa tawo sa tanang kapanahonan.

Ingon nga ilustrasyon sa iyang mga prinsipyo usa ka modelong tulonghaan ang gipabarug sa Eden, ang puloy'anan sa atong unang ginikanan. Ang Tanaman sa Eden mao ang lawak-tulonghaan, ang kinaiyahan mao ang libro nga ginatun'an, ang Maglalalang mismo ang magtutudlo, ug ang mga ginikanan sa tawohanong pamilya mao ang mga studyante."⁵

Kini nga han'ay sa iyang kaugalingon hilabihan ka importante, nga kita gitambagan mahitungod sa pagpabarug sa atong mga tinukod: "Mga pagtuon sa mga linya sa agrikultura kinahanglan mao ang A, B, ug C sa mga edukasyon nga ihatag sa atong mga tulonghaan. Mao kini ang pinaka-unang buhat nga kinahanglan pagasugdan."⁶

Mga ehemplo sa Biblea

Ang Biblea naghubit og daghang mga inilang mga ehemplo sa dagkung mga pangulo ug mga tig-edukar kansang praktikal nga pagbansay maoy usa ka mahinungdanong kabahin sa ilang pag'andam alang sa pagdumala ug pagtudlo sa uban.

Si Eliseo mibiya sa daru sa mag'uuma, mipadayon sa matinud'anong pag'alagad kang Elias diha sa ubos nga mga gimbuhaton, sa wala pa kahatagi sa dubling sukod sa espiritu ni Elias, ug nangulo sa usa ka mahinungdanong peryudo sa buhat pang-edukasyon sa Israel, pinaagi sa pagdumala diha sa mga tulonghaan sa mga manalagna.

Si Apostol Pablo misaka sa pagkainila diha sa nasud sa Judio, usa ka kaalaman nga batan'on nga may hait nga salabutan ug dili mabuntog nga kadasig ug kusog. Siya naghatag og ebidensya sa nagaka-igong edukasyon, nga tungod niana siya nakahimo dayon sa pagbuhat sa iyang pakamag-tutolda, pinaagi sa kinamot nga pagtrabaho nagsuportar sa iyang kaugalingon bisan diin nga gikinahanglan. Tanan niini nga mga katakus nadala diha sa iyang buhat ingon nga kinadak'ang misyonero sa Cristohanong kasaysayan.

Si Jesus, ang kinadak'ang Tig'edukar, migasto sa Iyang pagkabatan'on ug sa sayo nga pagkahamtong diha sa praktikal nga buhat, nga gisagulan sa utoknong pagbansay. Bisan samtang diha sa pipila ka mga tuig sa Iyang aktibong pagministeryo, ang Iyang nagaayo nga kamot mas kanunayng mamatikdan nga nagpang'ayo sa mga masakiton ug sa mga bakol ngadto sa kahimsog, kaysa madungog ang Iyang tingog diha sa pagwali sa duut sa katawohan.

Praktikal nga buhat

Ang mga pagtuon nagpakita nga ang pagbuhat uban sa imong mga kamot motabang sa utoknong paglambo, nag'unang kinahanglanon ngadto sa pangkinatibuk'an nga kapasidad sa pagbuhat latas sa ubang mga sanga sa buluhaton. Usa ka pamantalaan nipalig'on nga ang "pagbuhat uban sa kaugalingong kamot diha sa palibut nga makamatuto sa katas'on, kahabugon, ug gilapdon (3-D) sa 'inadlawng-buluhaton' mahinungdanon alang sa hingpit nga pangkaisipan ug utoknong kalamboan."⁷

Adunay butang nga naa diha sa kinamot nga pagtrabaho nga magpalambo sa mga kaugatan padulong sa utok, ug magahatag sa ikaayo sa tawo sa daghang mga butang kay sa atong gihunahuna. Busa, ang usa ka edukasyon dili maingon nga kompleto kun wala magahatag sa studyante sa gasa sa kahanas sa praktikal, kinamot nga trabaho.

“Ang praktikal nga buhat nagapadasig sa suod nga pagbantay ug libreng panghunahuna. Sa kainsakto mabuhat, kini mopalambo sa praktikal nga kaalam nga atong ginatawag nga **common sense*. Kini mopalambo sa abilidad nga moplano ug mobuhat, magapalig'on sa kadasig ug lahutay, ug magaaahag alang sa pagpaugnat sa pagmatngon ug kabatid.”⁸

Gikan sa modelo nga gihatag sa Dios kanato, ang agrikultura usa ka mahinungdanon kaayo nga aspeto sa lawasnong pagbansay. “ ‘Ang mga studyante kinahanglan pagahatagan sa usa ka praktikal nga edukasyon diha sa agrikultura. Mahimo kini nga hilabihan ka bililhon nga dili masukod alang sa daghan sa umalabut nga buluhaton. . . . Ang agrikultura magabukas sa mga kahinguhaan alang sa pagsuporta sa kaugalingon. . . . Kinahanglan nga atong bansayon ang mga batan'on nga sila mahigugma sa pag'ugmad sa yuta.’ ”⁹

Saktong tagana alang sa praktikal nga buhat, lakip ang agrikultura, hilabihan ka importante diha sa edukasyon nga ang Dios nag'ingon, “Ang uban wala maghatag og bili sa buhat sa agrikultura. Kini sila kinahanglan dili moplano alang sa atong mga tulonghaan, kay sila magpugong sa tanang butang nga mouswag diha sa saktong mga linya.”¹⁰

Mga Trabaho

“Aron sa pagbaton sa usa ka lig'on, maayong kinaiya, sa utoknon ug sa lawasnong mga gahum kinahanglan mapaugnat ug mapalambo. . . . Ang matag'usa kinahanglan magbaton sa kahibalo sa ubang mga sanga sa kinamot nga pagbuhat nga pinaagi niini, kun gikinahanglan, siya makabaton sa kapanginabuhian.”¹¹

Usahay pagatintalon ta sa pagtamud sa kinamot nga buhat ingon nga usa ka butang nga pagalikayan taman sa mahimo. Apan, kita gisultian nga bisan pa “kun ang usa dili na gikinahanglan nga magabuhat nga kinamot alang sa suporta, sa gihapon siya gikinahanglan nga pagatudloan sa pagbuhat.”¹²

Tungod kay ang tumong sa Dios nagalangkob sa pag-edukar sa tibuuk pagkatawo diha sa lawas, hunahuna, ug espiritu, ang unang atimanonon kinahanglan mao ang pag'mintinar sa pagkamatnud'anon sa pag-sunod sa Iyang mga pahimangno.

“Kun ang mga tulonghaan, gitukod diha sa plano nga atong gihisgutan, wala na untay hilabihan ka daghan nga adunay dili insakto’g panghunahuna karon.”¹³

Makasusubo, ang lawasnong pagbansay kanunay gisalikway diha sa edukasyon sa atong mga batan’on. “Ang kanunay nga pagtuon, ingon sa gihimo karon sa atong mga tulonghaan, nakapa-dili angayan sa mga batan’on alang sa praktikal nga kinabuhi. Ang tawohanong hunahuna adunay lihoc. Kun kini dili aktibo sa saktong padulngan kini mahimong aktibo sa sayup.”¹⁴

“Aron sa pagpreserbar sa saktong panghunahuna, ang pagtrabaho ug pagtuon kinahanglan nga ipunon sa atong mga tulonghaan. . . Ug ang usa ka bahin sa panahon matag adlaw kinahanglan nga igahin sa pagtrabaho, aron ang lawasnon ug utoknong mga gahum mapaugnat nga pantay.”¹⁵ Ang mga tinukod nga misunod niini nga tambag sagad migahin sa tibuuk tunga sa adlaw alang sa lawasnong pagtrabaho.

Ang mga ikaayo nakita gyud diha sa paghatag og panahon alang sa lawasnong buhat. “Diha sa pagsunod niini nga plano ang mga studyante makabaton sa pagkamasinabuton sa buut ug espiritu ug kabaskog sa hunahuna, ug diha sa gigahin nga panahon makahimo og mas labaw nga utoknong trabaho kay sa magtuon lang sila.”¹⁶

Utoknong kalantip

Ang pag’abut sa *Internet search engine* nagahatag og problema sa katilingban. Ang mga tawo naanad na sa paghunahuna nga bisan unsang higayuna nga duna silay buut pakisayran, sila mobutang lang sa pulong diha sa *search form*, unya mabatunan na nila ang mga tubag dihadhiha. Bisan pa niana, kini adunay dili maayong epekto sa atong mga hunahuna. Tungod kay nasayran nato nga ang inpormasyon maanaa dayon, kita dili na dali mahinumtum, ug dili na kaayo modedikar og tinud’anay nga pagtuon sa usa ka suheto.

Usa ka grupo sa mga nagtuon nag’ingon nga: “Ang pag’abut sa katuigan sa inpormasyon daw naghimo sa usa ka henerasyon kinsa mibati nga daghan silag nahibaloan kay sa una—samtang ang ilang pagsalig sa *Internet* nagkahulogan nga gamay ra kaayo silag nahibaloan sa kalibutan nga nagapalibut nila.”¹⁷

Sa laing bahin, ang mga espirituhanong butang nagkinahanglan sa pagkugi ug usa ka dedikasyon alang sa matinud’anong pagtuon. Sa diha nga kita magatuon kinahanglan atong tukuron ang kahibalo lakang por lakang, pinaagi sa maminatngonon, mainampoong pagtuon. “Kay kini mao ang sugo ibabaw sa sugo, sugo ibabaw sa sugo; lagda ibabaw sa lagda, lagda ibabaw sa lagda; dinhi madiyutay, didto madiyutay” (Isaias 28:10).

“Oh, ang pagkahalalum sa pagkadato sa duha, ang kinaadman ug ang kahibalo sa Dios! Pagkadili-matugkad ang iyang mga paghukom, ug pagkadilimasusi ang iyang mga paagi!” (Roma 11:33). “Ang hait, tin’aw nga pag-

intiende sa kamatuoran dili ganti sa tapulan. . . . Dili ta magdahum nga makabaton sa espirituhanong kahibalo nga walay makugihong paghago. . . . Kini gikinahanglan alang sa tigulang ug batan'on, dili ang pagbasa sa pulong sa Dios, apan sa pagtuon niana uban sa bug'os nga kasingkasing, magampo ug magasusi alang sa kamatuoran ingon sa natago nga bahandi."¹⁸

Ang pagtuon sa Biblea dili lang kay mahitungod sa pagpangita og inportasyon. "Ang kaisipan molapad, kon kini gigamit diha sa subay sa mga kadugtungan sa mga suheto sa Biblea, magatandi sa kasulatan uban sa kasulatan, ug sa mga espirituhanong butang sa mga espirituhanon."¹⁹ Ingon nga magsusi ka sa kasulatan alang sa mga tubag imong gikutayan pag'usab (*rewire*) ang imong utok—naghimo og bag'ong mga koneksyon ug nagpakusgan sa imong utoknong gahum.

Usa ka batan'on (babaye) kinsa duna koy kahigayunan sa paghatag kaniyag *Bible Studies* adunay labawng kasinatian sa pag-ilustrar niini. Wala niya natapus ang *high school* ug nagkinahanglan nga magtuon alang sa katumbas nga exam, nga nahagbong na siya makausa. Mintras tanto amo siyang gidala sa pagtuon sa Biblea, ug siya nagsugod sa pagtuon sa pulong sa Dios alang sa iyang kaugalingon. Pila ka bulan human kini nagsugod, siya nakadawat sa wala dahuma nga kahigayunan sa paglingkod alang sa katumbas sa *high school* nga exam. Walay bisan unsa nga higayon sa pagpangandam, siya miadto ug mikuha sa exam. Sa diha nga siya nakadawat sa resulta siya miadto kanako nga hilabihan ka sayag, sa pagsugilon nga siya nakapasar sa taas nga eskor. Siya sa hugot mitoo nga kini kaayohan gikan sa Bible study nga nakapakusgan sa iyang utoknong gahum.

Ang kompletong edukasyon maglakip sa pagkat'on sa kakugi, lahutay, ug utoknong disiplina. Kini nga mga kinaiya gikinahanglan alang sa kalam-pusan sa kinabuhi, ug ang *Bible study* makatabang alang sa pagpalambo kanila. "Ang pagtuon sa Biblea maoy kinalabwan sa tanang pagtuon sa pagpalig'on sa pangutok. Unsa nga kaumhan sa panghunahuna sa mga batan'on nga mahimong pagasuroyon diha sa pulong sa Dios! Ang hunahuna mahimong mopalalum ug mopalalum pa gayud sa iyang pagtuon, magatigum sa kusog sa matag paningkamot sa pag-intiende sa kamatuoran; apan sa gihapon aduna pay dili masukod sa unahan."²⁰

Espirituhanong kalagsik

Ang pagtuon sa mga Kasulatan usab, magadala og mashalalum nga kaayohan. Ang pangabudlay alang sa pagpuno sa hunahuna uban sa pulong sa Dios magadala og kusog sa pag'ila sa maayo ug dautan alang sa kalag. Ang Salmista nag'ingon, "Sa akong kasingkasing ginatipigan ko ang imong pulong, aron dili ako makasala batok kanimong" (Salmo 119:11). Ingon nga kita magatipig sa pulong sa Dios sulod sa atong mga kasingkasing, kini maga'usab sa atong mga kinaiya, tungod niana kita magakadiyutay ug magakadiyutay pa nga matintal. "Ang pagkahinasa sa mga Kasulatan magapahait sa gahum sa pag'ila, ug mopanalipud sa kalag batok sa mga

pag'ataki ni Satanas."²¹ Busa, ang halalum ug suud nga kahibalo sa Biblea usa ka gikinahanglan nga bahin sa usa ka kompletong edukasyon, tungod sa iyang utoknon ug moral nga mga kaayohan. Kanunay atong gitagad nga ang edukasyon mao ang pagbutang og mga inpormasyon diha sa hunahuna. Apan gikinahanglan nga mopalawum pa niana. "Ania karon, ikaw nagatinguha og kamatuoran sa mga sulod nga bahin; Ug sa bahin nga natago pagapasabton mo ako sa kinaadman" (Salmo 51:6). "Ang kasugoan [moral] mao ang pagpadayag sa hunahuna sa Dios; kun pagadawaton diha kang Cristo, kini mahimong atong hunahuna. Kini magatuboy kanato labaw sa mga natural nga handum ug mga kahiligan, ibabaw sa mga tentasyon nga magaganoy sa pagpakasala."

²² "Ang pulong [sa Dios] magalaglag sa natural, yutan'ong kinaiyahan, ug mopahat sa usa ka bag'ong kinabuhi diha kang Cristo Jesus. . . . Pinaagi sa makapausab nga ahensya sa Iyang grasya, ang dagway sa Dios maparihasan diha sa sumosunod; siya mahimong usa ka bag'ong binuhat."²³

"Diha sa paghatag kanato sa kahigayonan alang sa pagtuon sa Iyang pulong, ang Ginoo nagpahiluna sa atong atubangan sa usa ka dagaya nga bangketi. . . . Pinaagi sa pag'ambit niini nga pulong ang atong espirituhanong kusog mouswag; kita motubo sa grasya ug diha sa kahibalo sa kamatuoran."²⁴ Kini nga buhat sa suud nadugtong uban sa mensahe alang sa katapusang mga adlaw, sa diha nga ang mga katawohan sa Dios mapatikan, "napalig'on diha sa kamatuoran, diha sa utoknon ug espirituhanon, sa ingon dili sila matarug."²⁵

Sa maintiendihan nato ang gugma ni Cristo, "mahigugma kita Kaniya, kay Siya unang nahigugma kanato" (1Juan 4:19). Kun kita mahiabut sa "kahibalo kang Cristo," kita "mapuno uban sa tanang kahupnganan sa Dios" (Efeso 3:19). "Gugma ang basihanan sa paglalang ug katubsanan, mao ang basihanan sa tinuod nga edukasyon. . . . Pagka-manggihatagon nagpailalum sa tanang tinuod nga paglambo. Pinaagi sa dili dinalo nga pag'alagad atong madawat ang kinatas'ang pag'ugmad sa matag abilidad."²⁶

Ang espirituhanong sentro sa edukasyon adunay mas hataas nga mga kalab'uton kay sa atong bug'os nga maintiendihan sa pagkakaran. "Mas hataas pa kay sa pinakataas nga maabut sa hunahuna sa tawo ang gihandum sa Dios alang sa Iyang mga anak. Pagka-diosnon—pagkahisama sa Dios—mao ang kalab'uton nga atong abtunon."²⁷

Ingon nga usa ka espirituhanong buhat, ang edukasyon mopadayon lapas sa presenting kalibutan. "Ang edukasyon gisugdan dinhi dili makompleto

dinhi niining kinabuha; kini magapadayon ngadto sa kahangturan, kanunayng gauswag, dili matapus.”²⁸

Ipon sa linya

Karon kita sa hilabihan kaayo nanginahanglan og mga abtik nga batan’on kinsa “dili mapalit ni mabaligya,” kinsa “sa kinasuluran sa mga kalag matuod ug matinud’anon,” kinsa “dili mahadlok sa pagtawag sa sala sa iyang tinuod nga ngalan,” kansang “konsensya matinud’anon sa katungdanan ingon sa dagum nga magtudlo sa polo (*North pole or South pole*),” ug kinsa “mobarug sa kamatuoran bisan ang kalangitan mahugno.”²⁹

Apan sa unsa nga kining kinaiyaha maporma? Kini “dili resulta sa aksidente; dili kini tungod sa penasahing pabor o mga gikahatag sa Probidensya. Ang usa ka halangdon nga kinaiya maoy resulta sa disiplina sa kaugalingon, sa pagpailalum sa ubos nga kinaiyahan ngadto sa hataas nga kinaiyahan—ang pagpasakup sa kaugalingon alang sa pag’alagad sa gugma ngadto sa Dios ug sa tawo.”³⁰

Kita karon nagkinabuhi subra na sa 100 ka tuig sukad ang mga panghitabo mipatungha sa Reform Movement. Sa maga-pamalandong kita niini nga katinuoran, kinahanglan mangutana ta sa atong kaugalingon, unsay atong nahimo aron sa pagpadali sa pag’anhì sa atong Ginoo? Unsay mahimo karon aron sa pagtubos sa panahon? Nia ang tubag, “Uban nianang usa ka kasundalohan sa mga magbubuhay ingon sa atong mga batan’on, nga saktong pagkabansay, mahimong makahatag, unsa kadali ang mensahe sa nalansang, nabanhaw, ug moabutay na nga Manluluwas madala ngadto sa tibuuk kalibutan! Unsa kadali ang katapusan moabut —ang katapusan sa mga pag’antus ug kaguol ug sala!”³¹

Ang kalibutan karon naghangyo alang sa usa ka “dakung buhat sa pagre-porma,” “ug pinaagi lamang sa grasya ni Cristo nga ang buhat sa pagpasig-uli, lawasnon, utoknon, ug espirituhanon, mamahimo.”³² Busa niining higayuna, “nga wala pa sukad, gikinahanglan natong maintiendihan ang tinuod nga syensya sa edukasyon. Kon mapakyas kita sa paghangop niini, wala tay luna sa gingharian sa Dios. ‘Mao kini ang kinabuhi nga walay katapusan, nga sila makaila unta kanimo, ang usa lamang ka Dios nga matuod, ug kaniya nga imong gisugo nga mao si Jesucristo’ (Juan 17:3). Kon mao kini ang kantidad sa langit, dili ba ang atong edukasyon pagahimoon sa ingon niini nga paagi?”³³

Ang buhat sa atubangan nato mao ang pagpangita sa kompletong edukasyon—lawasnon, utoknon, ug espirituhanon—alang sa atong kaugalingon ug alang sa atong mga anak ug mga batan’on. “Sa dili pa ta makadala sa presenteng kamatuoran sa iyang kahupnganan ngadto sa ubang kanasuran kinahanglan nga atong gub’on ang matag yugo. Kinahanglan moipon ta sa linya sa tinuod nga edukasyon, magalakaw diha sa kaalam sa Dios, ug dili sa kaalam sa kalibutan. Ang Dios nagtawag sa mga mensahero kinsa mga tinuod nga repormador. Kinahanglan ta nga moedukar, moedukar aron sa

pag'andam og usa ka katawohan kinsa mointiende sa mensahe, ug dayon mohatag sa mensahe ngadto sa kalibutan.”³⁴ *R*

*Common sense—nagpasabut sa abilidad sa tawo nga maayong mohukom sa kalainan sa maayog dautan basi sa kasinatian (praktikal) dili sa teyorya nga pagtuon.

Mga Reperensya

¹ *Education*, p. 15.

² *Ibid.*, p. 13.

³ *Patriarchs and Prophets*, p. 595.

⁴ Coe, Dawn P., et al., *Eect of physical education and activity levels on academic achievement in children. Medicine and Science in Sports and Exercise* 38.8 (2006): 1515.

⁵ *Education*, p. 20.

⁶ *Testimonies*, vol. 6, p. 179.

⁷ Aric Sigman, *Practically Minded: The benefits and mechanisms associated with a craft-based curriculum,*” a report commissioned by the Ruskin Mill Educational Trust, 2008.

⁸ *Education*, p. 220.

⁹ *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, p. 311.

¹⁰ *Testimonies*, vol. 6, p. 178.

¹¹ *Patriarchs and Prophets*, p. 601.

¹² *Ibid.*

¹³ *Testimonies*, vol. 3, p. 153.

¹⁴ *Ibid.*

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ *Testimonies*, vol. 6, p. 180.

¹⁷ Daniel M. Wegner and Adrian F. Ward, *How Google Is Changing Your Brain, The Scientific American*, December 2013.

¹⁸ *Christ's Object Lessons*, p. 111.

¹⁹ *Messages to Young People*, p. 262.

²⁰ *Ibid.*, p. 253.

²¹ *Ibid.*, p. 397.

²² *The Desire of Ages*, p. 308.

²³ *Ibid.*, p. 391.

²⁴ *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, p. 207.

²⁵ *The SDA Bible Commentary* [E. G. White Comments], vol. 4, p. 1161.

²⁶ *Education*, p. 16.

²⁷ *Ibid.*, p. 18.

²⁸ *Testimonies*, vol. 8, p. 328.

²⁹ *Education*, p. 57.

³⁰ *Ibid.*

³¹ *Ibid.*, p. 271.

³² *The Ministry of Healing*, p. 143.

³³ *The Christian Educator*, August 1, 1897.

³⁴ *The Review and Herald*, February 6, 1908. *The Reformation Herald*, Vol. 56, No. 6

Gikan sa Bible ug SOP with comments ni : D. Sureshkumar

Mercoles, December 9, 2015

Magpabalik sa Kasingkasing sa mga Amahan ngadto sa mga Anak

Usa ka hulagway sa kalinaw nga pangpanimalay

Ang salmista nag'ingon: Ania karon, ang mga kabataan mao ang panulondon ni Jehova; Ug ang bunga sa tagoangkan maoy iyang balus. Ingon sa mga udyong nga anaa sa kamot sa tawong gamhanan, Mao usab ang kabataan sa pagkabatan-on. Malipayon ang tawo nga ang iyang baslayan napuno sa mga udyong; Dili sila mabutang sa kaulawan, Sa mosulti na sila sa ilang mga kaaway diha sa ganghaan" (Salmo 127:3-5).

Diha sa pag-intiende nga ang mga anak mao ang panulundon ni Jehova, kita dinhi gipahinumduman nga ang atong mga anak dili atong kabtangan. Dapat gyud natong hinumduman kanunay nga sila iya sa Dios. Bisan niana sila sama sa mga pana, sila nanginahanglan og klarong pagtudlo. Unsa nga kadaut ang mahitabo sa diha nga ang mga pana walay saktong tumong! Busa ato gayud nga responsibilidad ang paggiya sa atong mga anak diha sa dalan sa Dios.

Laing pang kabulahanan ang giingon sa salmista: "Bulahan ang tag-satagsa nga may kahadlok kang Jehova, Nga nagalakaw sa iyang mga dalan. . . . Ang imong asawa mahimong ingon sa mabungaon nga parras, Sa mga kasuokang dapit sa imong balay; Ang imong mga anak ingon sa mga tanum nga oliva, Nga managlibut sa imong lamesa" (Salmo 128:1,3). Mapasalamatan gayud ang tawo kansang asawa malipay sa pagsalig kaniya ingon nga

usa ka mahuyang nga bagon. Ang ingon niana nga ilhanan sa gugma mao nga siya, diha sa kahadlok ug grasya sa Ginoo, nakahimo sa pagkuha sa iyang pagsalig sa ingon niana kadaku! Apan ang mga anak wala gihulagway ingon sa mga bagon; sila gitigum pagtingub ingon sa mga gagmayng tanum diha sa ilang kaugalingon, uban sa paglaum ug kaugmaon nga ilang kaugalingon. Unsa ka makahuloganon nga sila mga “olivo” nga tanum, nagadala diha sa sulod nila sa duga sa kahoyng olivo nga nagasimbolo sa Balaang Espiritu (Zacarias 4:11-14), nahimo tungod sa mga pag’ampo ug dedikadong paningkamot niining mga nakonsekrar nga mga ginikanan.

Diin na ta karon sa kasaysayan?

Ang talan’awon sa ibabaw tahum gayud, apan way-ayo kay sa hilabihan dyutay nalang kaayo kag makit’an nga ingon niini karon. Sa bisan asa ka molingi ato gyung makita ang presenting kahimtang sa kadaghanan sa atong modernong katilingban karon:

“Adunay usa ka kaliwatan nga nagapanghimaraut sa ilang amahan, Ug wala magbulahan sa ilang inahan. Adunay usa ka kaliwatan nga ulay sa ilang kaugalingong mga mata, Ug bisan pa niini wala mahugasi gikan sa ilang pagkahugaw. Adunay usa ka kaliwatan, Oh pagkamapahitas-on gayud sa ilang mga mata! Ug ang ilang mga tabontabon sa mata napahitaas. Adunay usa ka kaliwatan kansang mga ngipon ingon sa mga pinuti, ug ang ilang mga tango ingon sa mga cuchillo, Aron sa paglamoy sa mga kabus gikan sa yuta, ug sa hangul gikan sa kinataliwad-an sa mga tawo. Ang alimatok may duha ka anak nga baye, nga nagasinggit : Hatagi, hatagi” (Proverbio 30:11-15).

Bisan pa niana, pinaagi sa grasya sa Dios, bisan pa man nga kita nag’atubang niining tanan nga mga kasamok, adunay usa ka anindut nga mensahe sa paglaum nga ikahatag: “Si manalagna Malaquias nagpahayag: ‘Ania karon, akong ipadala kaninyo si Elias ang manalagna, sa dili pa moabut ang daku ug makalilisang nga adlaw ni Jehova. Ug iyang pabalikon ang kasingkasing sa mga amahan ngadto sa mga bata, ug ang kasingkasing sa mga bata ngadto sa ilang mga amahan’ (Malaquias 4:5,6). Dinhi ang manalagna naghubit sa kinaiya sa buhat. Kadtong kinsa maga’andam sa dalan alang ikaduhang pag’anhi ni Cristo girepresentahan pinaagi sa matinumanong Elias, maingon nga si Juan mianhi sa espiritu ni Elias alang sa pag’andam sa dalan sa unang pag’anhi ni Cristo. Ang dakung suheto sa pagreporma angay nga imantala sa hilabihan, ug ang hunahuna sa publiko lahugayon.”¹

Oo, diha sa libro sa Malaquias kita makakaplag sa usa ka naila nga tagna, usa ka halangdong pagsingkamot. Unsa ka daghan niining adlaw naghandum sa halangdon, matinumanong nga anak diha sa kaliwatan nga sa makasusubo nagpaila sa usa ka panahon nga “sa katapusang mga adlaw, moabut ang mga makalilisang panahon. Kay ang mga tawo magamahigugmaon sa ilang kaugalingon, mahigugmaon sa salapi, andakan, palabilabihon, mapasipad-anon, masukihon sa mga ginikanan, dili mapasalamaton, dili balaan, walay gugma nga kinaiya, dili malukmay, tigbutangbutang, dili ma-

pugnganon, mapintas, walay gugma sa maayo. Mga mabudhion, mga gahigulo, hambugiro, mahigugmaon sa mga kalingawan labi kay sa paghigugma sa Dios” (2 Timoteo 3:1-4)!

Daw imposible. Unsaon niini pagkahitabo?

Magkinabuhi sa “Bulawanong Lagda”

Kasagaran nato mouyon nga ang mga kalagdaan sa puloy’anan hilabihan nga gikinahanglan alang sa malampusong pagdumala sa usa ka malipayon, malinawong puloy’anan. Apan tingale ang pinaka-importanteng “lagda” sa paggahum nga kanunayng gamiton sa mga ginikanan alang sa mga gagmay nga gisalig kanila alang sa pinasaheng pag’atiman mao ang inilang “Bulawanong Lagda.” Ang Dios naghatag sa walay kinutuban nga kaman-duan, natala dili lang makausa diha sa Kasulatan: “Sumala sa buot ninyo nga buhaton kaninyo sa mga tawo, buhata usab ninyo kanila” (Lucas 6:31). “Ang tanan nga mga butang nga buot ninyo nga pagabuhaton kaninyo sa mga tawo, buhata usab ninyo kanila. Kay mao kini ang Kasugoan ug ang mga Manalagna” (Mateo 7:12).

Adunay daghang guba sa tawohanon niining subo nga kalibutan, daghang mga kalag nga napakyas kinsa nag’antus sa tino nga mga babag sa ilang hamtong nga kinabuhi, nga sagad tungod sa kakulang sa makugihong pagbansay sa ilang pagkabatan’on. Tingale sila gipasagdan sa pagbuhat kon unsay ilang gusto ingon nga mga bata—ug dili kalikayan sa kaulahian sila mag’atubang sa usa ka maut nga pagmata sa ilang pagkahamtong sa diha nga sila makaamgo nga ang kalibutan dili moyukbo ug mohatag sa ilang mga kapritso.

Nganong maingon niini?

“Ang ubang mga bata, sa diha nga sila magtubo, magahunahuna nga sila angayng mosubay sa ilang kaugalingong dalan, ug nga ang ilang mga ginikanan angayng mosunod sa ilang mga kagustohan. Ilang dahumon nga ang ilang mga ginikanan mag’agad kanila. Sila saputon sa pag’dili, ug sa diha nga sila hingkod na nga makatabang na sa ilang mga ginikanan, sila dili mopas’an sa mga lulan nga dapat nilang himoon. Sila wala hatagig mga palas’anon ug mitubo nga way kapuslanan sa balay ug way kapuslanan bisan asa. Wala silay gahum sa paglahutay. Ang mga ginikanan maoy nipas’an sa mga lulan ug mitugot kanila nga motubo diha sa katapulan, walay kahan’ay, kakugihan, o pagdaginginut. Wala sila katudloi sa batasan sa pag’dumili sa kaugalingon apan ginahapuhap ug gipatuyangan, ang ilang mga gana gipauponan, ug sila nanubo nga dili himsog. Ang ilang mga pagginawe ug pamatasan dili magustohan. Sila mismo dili malipayon ug magahimo sa mga naglibut nila nga dili sab malipayon. Ug samtang ang mga bata mga bata pa, samtang sila kinahanglan nga disiplinahan, sila gitugotan nga manggawas ug mosagul sa mga batan’on, ug sa usa nga adunay makapadunot nga inpluwensya ngadto sa usa.

“Ang tunglo sa Dios siguro gayud nga maanaa sa mga dili matitud’anong mga ginikanan. Wala lang sila nagatanum og mga tunok nga mosamad kanila dinhi, apan sila motagbo sa ilang kaugalingong ka dili matinumanon sa diha nga maghukom na. Daghan sa mga bata ang mobarug sa paghukom ug magkondena sa ilang mga ginikanan sa wala pagpitul kanila, ug mobasul kanila sa ilang kalaglagan. Ang mga sayup nga simpatiya ug ang buta nga gugma sa mga ginikanan nga naghimo kanila nga mosaylo sa mga sayup sa ilang mga anak ug misaylo kanila nga wala sawaya, ug ang ilang mga anak nangawala ingon nga linungtaran, ug ang dugo sa ilang mga kalag igapatong diha sa mga dili matitud’anong ginikanan.

“Ang mga anak nga gipadaku nga wala disiplinaha magakat’on sa tanang butang sa diha nga sila maga’angkon nga mga somusunod ni Cristo. Ang tibuk reliheyosong kasinatian maapektuhan giunsa pag’atiman sila diha sa ilang pagkabata. Ang sama nga pagka-matinumanon sa gusto sagad madayag; naa sa gihapon ang samang kakulang sa pagdumili sa kaugalingon, ang samang kasaputon ilalum sa mga pagbadlong, samang gugma sa kaugalingon ug ang dili-buut tambagan sa uban, o mainpluwensyahan sa paghukom sa uban, ang samang katapulan, paglikay sa mga lulan, kakulang sa pagdalag mga responsibilidad. Tanan niini makita diha sa ilang relasyon sa iglesia. Mahimo nga modaug pa ang ingon niana apan unsa ka daku ang gubat! unsa ka grabe ang pagkigbisug! Unsa ka lisud nga moagi sa kompletong disiplina nga gikinahanglan nila aron makaabut sa kahabugon sa Cristohanong kinaiya! Apan kon sila modaug sa katapusan, sila pagatugutan sa pagtan’aw, sa dili pa sila lalinon, unsa na kaduol ang ilang naabtan sa pangpang sa eternal nga kalaglagan, tungod sa kakulang sa insaktong pagbansay sa ilang pagkabatan’on, ang kapakyasan sa pagkat’on sa pagka-masinulondon sa dihang bata pa.”²

Karon, atong makita dinhi ang mga linungtaran sa kapakyasan sa pagkat’on sa pagka-masinulondon diha sa mga katuigan nga bata pa. Apan kita ingon nga mga ginikanan mangutana sa atong mga kaugalingon: Ang gikinahanglan ba nga pagbansay sa atong mga anak pagahimoon ba pinaagi sa kabangis, dinali’dali nga paagi? Ang tubag makita diha sa Bulawanong Lagda: kon ikaw usa ka gamayng bata nga ginabansay, unsay gusto nimo? Siguro maghandum ka sa usa ka hingpit nga pagkasagol sa hustisya ug ka-looy nga nabalanse:

Solemni, makatarunganong hustisya sa pag’andam kanimo nga manubag, maga’ugmad sa hamtong nga pagpugong sa kaugalingon aron sa pagbuhat sa matarung nga gawi diha sa tanang aspeto sa kinabuhi.

Ikaw usab nagkinahanglan niini nga pagbansay nga sagulan sa lumo, ma-

Diha sa pag-intiende nga ang mga anak mao ang pan-ulundon ni Jehova, kita dinhi gipahinumduman nga ang atong mga anak dili atong kabtangan.

katarunganong kalooy aron nga ikaw sa kamalipayon mopabuswak ug mopalipang ingon nga bunga sa gugma—usa ka dili dalo nga tawo nga nagatubag sa kugihan, mapinanggaong gugma sa nagmahal nga mga ginikanan. Ang matahum nga relasyon nga ingon niana insaktong nagdan’ag nianang mga bidlisiw nga nagagikan sa atong langitnong Amahan: “Nahigugma kita Kaniya, tungod kay Siya unang nahigugma kanato” (1 Juan 4:19).

Ang sekreto sa kalampusan

Ang akong amahan makausa nagsaysay kanako sa mahinungdanong 3-ka lakang sa pagbansay sa bata. Kini naglangkob sa usa ka yano, apan lalum nga paagi:

- Lumong mga pulong.
- Mahigugmaong tinan’awan.
- Gaan nga hikap.

Ang mga pulong kanunayng lumo tungod kay sila maayong pagkapili ug inasinan (Colosas 4:6) aron sa paghatag og grasya sa tigpaminaw. Ang mga tinan’awan ug mga panagway nagadala og gugma tungod kay ang atong pagpasalamat sa Dios alang sa atong mga anak kanunayng nagpailalum nga kabahin sa bugkos sa pamilya. Ang hikap mahimong mausab’usab ang kagaanon, apan kini, usab, kanunayng nag’awas uban sa samang hamili nga pag-pangga, madumilion sa kaugalingon nga gugma.

Magahinumdum nga kita, usab, mga bata pud, ang mga ginikanan kinahanglang maka-intiende nga ang mga bata dili ganahan sa diha nga pasuk’on tungod kay kini makapaluya nila (Colosas 3:21). Bisan unsay atong ipakita ngadto kanila kinahanglan nga himoon uban sa gugma, ug ang atong mga pulong angay nga tukma nga gipalig’on sa atong mga ginahimo tungod kay ang mga bata, usab, adunay ilang responsibilidad: Sila usab sa kasolemni gisugo nga magtuman sa ilang mga ginikanan “sa tanang mga butang: kay kini makapahimuot sa Ginoo” (bersikulo 20). Nganong dili nato himoong mas sayon, mas makapadani, ug mas nindut alang kanila nga naa sa kahimtang nga nagsugot nga malipayon?

Sugdi’g sayo ang proseso:

“Ang inahan kinahanglan dili magatugot sa iyang mga anak nga maka-kuha og bintaha kanila bisan kausa; ug, aron sa pagmintinar sa iyang utori-dad, wala kinahanglana ang binangis nga paagi; ang lig’on, mapadayunong kamot ug usa ka kalumo nga magakonbise sa anak sa imong gugma makahimo niini nga katuyoan. Apan pasagdi ang kadalo, kasuko, ug kagahi nga mopadayon sa unang tulo ka tuig sa kinabuhi sa bata, ug mahimong lisud ang pagdala niana nga mopailalum sa maayong disiplina. Ang iyang gawi niaslum na; gustong pasagdan sa gusto; ginikanhong pagdili kalagutan. Kini nga mga dautang batasan mitubo sa iyang tinubuan, hangtud, sa pagkahamtong, labawng kadalo ug kakulang sa pagpugong nagbutang kani-

ya diha sa kalooy sa mga dautan nga mibaha sa atong kayutaan.

“Dili gayud [ang mga bata] tugotan nga magpakita og pagsukol sa ilang mga ginikanan. Ang pagtuman sa gusto dili gayud palabyon nga dili mabadlong. Ang maayong kaugmaon sa bata nagkinahanglan sa lumo, mahigugmaon, apan hugot nga pagdisiplina.”³

Aron mahimo kini, atong ibutang sa hunahuna nga ang gikinahanglan nga “pagtuman dili mabatunan pinaagi sa pangasaba o mga panghulga. Daghang mga ginikanan angay pang magkat’on nga walay mahimong maayo pinaagi sa kinasukong pangasaba. Daghan ang wala maghunahuna sa kaimportante sa pagsulti nga lumo ngadto sa mga bata. Wala nila hinumdumi nga kining mga gagmay ipalalit sa usa ka bili ug mga pinalit nga mga kabtangan ni Ginoong Jesus.”⁴

“Usa ka sayup alang sa mga ginikanan nga patuyangan ug magpauyon’uyon sa ilang mga anak; dili usab sakto nga sila abusahan. Ang usa ka hugot, tinuod nga pagpanton mahimong mabungahon sa pinaka-maayong mga resulta.”⁵

“Ingon nga ako nagtawag sa pagtagad sa mga inahan ngadto sa sayup nga mga batasan nga ilang gipadasig diha sa ilang mga gagmay, ang uban naminaw nga tinamhangan, samtang ang uban nag’ingon, uban sa pahiyum, ‘Dili ko makahimo nga mosupak sa akong mga anak. Makahimo ra silag maayo kon modaku na. Maulaw na na sila niining nagaulbo nga kasuko. Dili maayo nga striktohon nato pag’ayo ang mga gagmay. Mawala ra nang ilang kabakakon, pagkahilabtanon, katapulan ug kadalo.’

“Usa ka paagi nga sayon kaayo tinuod nga pagsalikway sa maong butang, apan usa ka paagi nga **dili** kauyon sa kabubut’on sa Dios. Kon ang uma pasagdan nga wala ugbaha, ang mga sagbut siguradong motubo. Mao usab sa mga kabataan. Kon ang yuta sa kasingkasing wala ugbaha, si Satanas magpugas sa mga binhi sa kasuko ug pagdumot, kadalo ug garbo, ug sila daling motubo, aron sa pagdala og abut nga anihon sa mga ginikanan uban sa mapait nga pagbasol. Ulahi na kaayo nga ilang makita ang makahahadlok nilang sayup. Ang sayup nga ilang nahimo dili na gayud sa kinatibuk’an mabakwi pa. Bisan kon ang bata, pinaagi sa pailub, walay hunong nga pag’atiman, sa katapusan madaug ngadto sa Manunubos, ang iyang kinaiya kanunay magdala sa mga marka sa pagpugas ni Satanas.

“Ang mga bata nga gipasagdan magtubo nga dalo, pig’ot, bati. Dili malingaw sa ilang kaugalingong palibut ni sa palibut sa uban, ang ilang mga kinabuhi walay kalipay.”⁶

Unsa kadali nga ang maayong pagdisiplina magsugod—ug sa unsa nga kini mapalambo?

Ang inahan makahimo sa pagpugong ug pagkontrolar sa iyang mga gusto sa panahon nga wala pa siya manganak ug magpugong sa iyang mga pagpili nga ilalum sa pagkontrolar sa rason. Unya, tapus sa pagpanganak:

“Ang mga gagmay, sa dili pa sila mag’usa ka tuig, makadungog ug maka-

intende unsa ang gisulti may kalabutan sa ilang kaugalingon, ug makahibalo unsa ang ilang gusto. Mga inahan, kinahanglan bansayon ninyo ang inyong anak sa pagsugot sa inyong gusto. . . .

“Ang inpluwensya sa inahan mao ang walay undang nga inpluwensya; ug kon kini naa sa insakto, ang mga kinaiya sa iyang mga anak magapamatuod sa iyang moral nga kaligdong ug katakus. Ang iyang pahiyum, iyang pagpadasig, mahimong usa ka makapaikag nga kusog. Siya makahimo sa pagdala og kahayag diha sa kasingkasing sa iyang anak pinaagi sa usa ka pulong sa gugma, usa ka pahiyum sa pag’uyon.”⁷

Unsa ka dugay ang pagdisiplina?

“*Discipline*” nagagikan sa pulong nga sama sa “*disciple*,” usa ka tinun’an o nagtuon. Ang Cristohanong disiplina naglakip sa mga ginikanan sa pagbansay sa ilang mga anak alang kang Cristo diha sa pagpangandam alang sa eternidad. Ang Ginoo wala nangitag mga robot aron magsunod Kaniya nga buta, apan dili usab pinatuyangan, batang pilyo nga magadunot sa Iyang gingharian. Ang Dios nagaandam og katawohan nga sama kang Cristo nga mag’alagad Kaniya nga kinabubut’on tungod sa gugma, dili sa kahadlok—ug Siya nangita sa tiunay, kinasingkasing nga serbisyo, dili lang kay sa gawasong pasundayag. Kaputli sa kasingkasing diha sa sulod mao ang pag’alima sa katarung nga nagasiga gikan sa kinasuloran. Ang plano sa Ginoo mao “nga ang among mga anak nga lalake mangahimo nga ingon sa mga tanum nga managpanubo sa ilang pagkabatan-on, Ug ang among mga anak nga babaye nga ingon sa mga bato sa pamag-ang nga sinapsapan sunod sa hulagway sa palacio” (Salmo 144:12).

Ang ehemplo kanunay magasultig kusog kay sa mga pulong. Ang atong batan’on mosundog nga mas duol kon kinsa ta ug unsa ang atong ginahimo kay sa bisan unsa nga atong giangkong. Sa ingon niana tingale ang kinadak’ang inpluwensya sa pagpauswag sa pagbansay sa atong anak mao ang pagpataas sa kahabugon sa ato mismong konsekrasyon ngadto sa Dios. Iwali ang ebangelyo ngadto kanila sa tanang panahon ug, kon gikinahanglan, gamit og mga pulong.

Ang Ginoo nag’agda kanato, “Busa ibutang ninyo kining akong mga pulong sa inyong kasingkasing ug sa inyong kalag; ug ihigot ninyo sila ingon nga timaan sa inyong kamot, ug mahimo sila nga mga timaan sa agtang sa tunga sa imong mga mata. Ug kini igatudlo ninyo sa inyong mga anak, nga magasulti tungod kanila, kong magalingkod ikaw sa imong balay, ug kong molakaw ikaw sa dalan, ug kong mohigda ikaw ug kong mobangon ikaw” (Deuteronomio 11:18,19).

Sa ingon niana atong ibutang ang pulong sa Dios kanunay sa atong atubangan ingon nga atong kaugalingong dalan sa kinabuhi ug sa yanong paagi atong ipahat ngadto sa atong mga anak ingon nga praktikal nga giya sa inadlaw’adlawng kinabuhi.

Ang ehemplo kanunay magasulti'g kusog kay sa mga pulong. Ang atong batan'on mosundog nga mas duol kon kinsa ta ug unsa ang atong ginahimo kay sa bisan unsa nga atong giangkong. Sa ingon niana tingale ang kina-dak'ang influwensya sa pagpauswag sa pagbansay sa atong anak mao ang pagpataas sa kahabugon sa ato mismong konsekrasyon ngadto sa Dios.

Ang kaayo iuli

“Kon ang matag pamilya nga naga'angkon nga mga anak sa Dios tinuod gyud sumala sa ilang giangkong, unsa ang kalipay ang maglungtad diha sa puloy'anan. Si Cristo mapadayag diha sa kinabuhi sa balay, ug ang mga ginikanan ug mga anak makapadayag Kaniya diha sa iglesia.

“Ang Dios nagmando sa mga anak nga atimanon ang ilang mga ginikanan sa diha nga sila dili na makaatiman sa ilang kaugalingon. Adunay lista nga gitipigan diha sa mga basahon sa langit sa krimin sa pagpasagad sa mga ginikanan. Ang ubang mga anak makahimo sa paghatag og balay ngadto sa ilang mga ginikanan apan gigunitan ang gugma ug kaayo ug simpatiya, ug gihikawan ang ilang mga amahan ug inahan nianang pinaka-gipangandoy nila sa ilang tigulang nga edad. Samtang ang imong amahan ug inahan buhi pa, kinahanglan maoy imong kat'unon kanunay nga magdalag kalipay ug kamaya diha sa ilang kinabuhi. Himoang hapsay ang ilang dalan padulong sa lubnganan. Kini nga pamatasan ngadto sa mga ginikanan magarekomenda kanimo sa kalibutan ug magarekomenda nimo sa langit, ingon nga anak nga nagtuman sa langitnong kalagdaan.

“Mga anak kinahanglan maghinumdum nga ang mga edaran na nga mga ginikanan dyutay nalang og kalipay ug kasayon nga maaraman, ug sila dili angay nga pinaagi sa pagsalikway ug pagpasagad magatapok og kasubo ibabaw sa kasubo diha sa kasingkasing sa ilang mga ginikanan. Nga ang mga anak mohimo sa usa ka way-pagbati nga buhat dili lang kay sila naghimo sa teriblang kaguol ngadto sa tigulang nga amahan ug inahan, apan kini nagdalag kaguol sa langit, kay ang maong mga anak nalista ingon mga maglalapas sa mga kasugoan sa Dios. Kadtong wala magtahud ug maghigugma sa ilang mga ginikanan dili gayud motahud sa Dios sa langit, dili gayud malakip nga takus sa usa ka dapit diha sa bag'ong yuta.”⁸

Panapus

Sa pagsumada, ato gyud nga ibutang sa hunahuna nga “ang mga ginikanan gitugyanan uban sa presente ug eternal nga mga kaayohan sa ilang

mga anak nga maoy ilang sumbanan, ug ang gugma kinahanglan maoy magdumala diha sa tanang mga butang.”⁹

Oo, ang pagkadunot nga nahimo sa tawohanong mga pamilya tungod sa tunglo sa sala sa gihapon mapapha pinaagi sa sakrifisyo ni Cristo sa krus sa Calbaryo. Ang Ginoo adunay plano alang kanato—usa ka paglaum ug usa ka kaugmaon, sa pagbaton sa usa ka matahum nga kasinatian nga makab’ut pinaagi sa Iyang grasya. Ang atong hamiling mga anak dili kinahanglan nga mahulog ingon nga usa ka way-pahulay nga tukbunon sa kaaway. Apan ang kamatuoran mao nga kini nga buhat sa pagreporma magasugod kanato, dili sa ila—ug sila maganoy nga mosanong ingon nga tumbas. Karon, atong tubson ang panahon ug magsugod sa proseso pag’usab!

“Ug ang tanan nimo nga mga anak pagatudloan ni Jehova; ug daku ang pakigdait sa imong mga anak” (Isaias 54:13). *R*

Mga Reperensya

¹ *Testimonies*, vol. 3, p. 62.

² *Ibid.*, vol. 1, pp. 218–220.

³ *Child Guidance*, p. 83.

⁴ *Ibid.*, p. 76.

⁵ *Testimonies*, vol. 4, p. 313.

⁶ *The Review and Herald*, January 24, 1907. [*Emphasis supplied.*]

⁷ *The Signs of the Times*, March 16, 1891.

⁸ *Manuscript Releases*, vol. 13, pp. 84, 85.

⁹ *The Signs of the Times*, March 16, 1891.

Ang Kinatas-ang Kalab-uson— Mangita sa Labing Maayo

*“Panguhaa ninyo pag-ayo ang labing dagkung hiyas.
Ug labut pa niini, igapakita ko kaninyo ang labing
maayong paagi” (1 Corinto 12:31).*

Makalooloy nga hulagway

Ang tanang pomuloyo sa Kalibutan gibanabana karon nga subra na sa 7 ka bilyon, kasagaran nila nabuhi tungod kay naa lang sila dinhi—walay tin’aw nga pagsaysay sa rason sa ilang paglungtad, ni bisan unsang tino, makahuloganong katuyoan sa kinabuhi. Ang ubang mas daghan nga hugpong nakapanunod o misagop sa nagkadiyang pagsaysay nga kaduha-duhaan, nagahunahuna nga sila nahibalo nganong nia sila dinhi, samtang, sa tinuod, sila mga kabus nga biktima sa malimbungong mga ideya nga nag-saad og daghan apan wala makahatag sa makatagbaw nga tubag.

Walay kasayuran sa tinuod nga katuyoan sa ilang paglungtad, ang mga tawo adunay tendensya nga maninuod sa mga tumong nga dali-mahanaw,

nagasulay sa paghimo sa ilang limitadong panahon dinhi sa yuta nga nindot ug hayahay taman sa mahimo. Apan, dyutay lang kanila ang milampus bisan sa lumalabayng pagsingkamot. Kasagaran napakyas niining duha: pagkab'ut og katagbawan niini nga kalibutan ug sa pagbaton sa kinabuhing dayon.

Sumala sa Biblea, ang tawohanon gilalang nga hingpit sa matag bahin ug adunay tahum kaayo nga katuyoan nga magmalipayon lang hangtud sa ka-hangturan. Apan, tungod sa sala, kini nga sinugdanan nga kahingpitan sa tanang mga bahin—lawas, pangutok, ug pagbati—nisugod sa pagkadunot diha sa makapa-alarmang kakusog, tungod niana wala kaayo madugay nga ang kadautan sa tawohanon hapit nahimong pangkinatibuk'an hangtud nga "kini nakapabasul kang Jehova nga gibuhat niya ang tawo sa yuta, ug nakapasubo kini kaniya sa iyang kasingkasing" (Genesis 6:6).

Dili lang kay sa gawasnong pamatasan ang nadunot. Sa kadaghanang mga kaso, ang mga hunahuna ug mga pagbati nalayo na kaayo lapas sa limitasyon sa kaligdong nga wala na gyuy nahibilin nga motubag sa mga paghangyo sa Balaang Espiritu: "Ug nakita ni Jehova ang pagkadautan sa tawo sa yuta daku, ug nga ang **tanang pamalandong sa mga hunahuna sa iyang kasingkasing lonlon mga kadautan lamang gihapon**" (bersikulo 5, pagpasantup gidugang).

Miluib sa Maglalalang, ang tawohanon nakighigala sa kaaway sa mga kalag—ug, ilalum sa iyang inpluwensya, nahimong hilabihan ka dunot hangtud nga ang tanang kahisama sa Dios napapas ug ang tawohanong rasa nisugod sa pagpadan'ag sa dagway sa kaaway. Ang sala dili na "usa ka aksidente" o "usa ka sayup," apan nahimong maoy nag'unang kabahin sa kinabuhi sa tawohanon: "Nga sa nawad-an sa pagbati, gitugyan nila ang ilang kaugalingon ngadto sa pagpatuyang, **sa pagbuhat sa tanang kahugaw nga inubanan sa kadalo**" (Efeso 4:19, pagpasantup gidugang).

Pinaagi sa pagsunod sa labawng maglilimbong, ang tawohanong bili minus sa hilabihan, matag adlaw nagdala sa rasa ngadto sa zero—usa ka bili nga nagkahulogan nga wala na gyuy maayo diha sa tawo, maingon sa mga pomuloyo sa wala pa ang lunop ni Noe o sa karaang Canaanhon kinsa naisip nga "hinog" alang sa paglaglag.

Tungod kay ang bayad sa sala mao ang kamatayon (Roma 6:23), ang tawohanon, pinaagi sa di maayong pagpili, nadestino na nga mabuhi sa kinabuhi nga walay-katagbawan dinhi sa Yuta, hangtud sa hangtud nga uhawon ug dili makabaton sa dumalayon, molungtad nga katagbawan. Kini nga matang sa kinabuhi sa kaulahian matapus sa makasubho, way-paglaum nga kamatayon nga magadala sa usa ka mapait nga katapusan sa tinuyong pagpili sa kinabuhi sa sala ug nagbutang sa walay hinungdan ang tanang mga nakab'ut, nga nahimong wala nay daghang kapuslanan.

Paglaum sa unahan

Ang Dios, nga mao ang gugma, dili makapuyo ug magtan'aw naunsa

ang tawo—ang kinilabwan sa Iyang yutan’ong paglalang—mipadulong ngadto sa tino nga kalaglagaan, nga wala kahatagig kahigayunan nga makalikay sa maong kamatayon. Busa, sa Iyang way-kinutubang kaayo ug kalooy, ingon nga mahigugmaong Amahan, Siya naghatag og paagi gikan niining mapait nga kahintang diha sa dili masukod nga bili sa kinabuhi sa Iyang bugtong Anak, naghatag sa tawohanong rasa sa kahigayunan nga mapasig’uli ngadto sa ilang orihinal nga kahingpitan pinaagi sa plano sa kaluwasan.

Sa pagkatinuod gayud mao kini kon unsa ang gipasabut sa mensahe sa Kasulatan—ang way-sukod nga kabililhon sa kahigayunan alang sa kaluwasan ug pagpasig’uli nga gitanyag nganhi kanato pinaagi sa sakrifisyo sa atong Ginoo ug Manluluwas, nga si Jesucristo.

“Ang sentrong tema sa Biblea, ang tema diin ang tanan pang uban sa tibuuk libro mitaput, mao ang plano sa pagtubos, ang pagpasig’uli diha sa tawohanong kalag sa dagway sa Dios. . . . **Ang lulan sa kada basahon ug kada pasahe sa Biblea mao ang pagpadayag sa kahibulongang tema—ang pagtuboy sa tawo**— ang gahum sa Dios, ‘nga nagahatag kanato sa pagdaug pinaagi sa atong Ginoong Jesucristo’ (1 Corinto 15:57).”¹

Pinaagi sa matabunong sakrifisyo ni Cristo, ang tawohanong binuhat dili lang kay napasaylo sa mga sala ug kalapasan sa nangagi apan paga’usbong gikan sa lawasnon, utoknon, ug moral nga kadunot ngadto sa pagkasama sa Dios, kay “Kong igasugid nato ang atong mga sala, matinumanon ug matarung siya, aron pasayloon kita niya sa atong mga sala, **ug pagahinloan kita niya gikan sa tanang kadautan**” (1 Juan 1:9, pagpasantup gidugang).

Kini maoy kinalabwan nga kahigayunan sa atong kinabuhi—ug kay kini gihatag sa kantidad nga dili makwenta, kita magdala sa daku kaayong tulubagon kon giunsa nato pagtagad kini. Mahimong atong i-baliwala kini, o atong himuslan pag’ayo kini, nga sa ingon magatubo kanunay sa kahabugon sa kahingpitan pinaagi sa gahum ug paggiya sa Espiritu sa Dios: “**Ang atong unang katungdanan ngadto sa Dios ug sa atong isig’katawo anaa sa pagpalambo sa kaugalingon. Ang matag galamiton nga gihatag sa Maglalalang kanato kinahanglan nga ugmaron ngadto sa kinatas’ang kahintang sa kahingpitan**, aron nga kita makahimo sa pagbuhat sa pinakadakung sukod sa maayo nga atong mahimo. Aron maputli ug mahapsay ang atong mga kinaiya, atong gikinahanglan ang grasya nga gihatag ni Cristo kanato nga magahimo kanato nga makahimo nga makakita ug mopa’insakto sa atong mga kakulangon ug sa paggamit nianang labing maayo sa atong mga kinaiya.”²

Kini nga buhat sa paghinlo, nga gihimo sa Balaang Espiritu, dili sa gawasnon lamang nga buhat. Hinuon, kini mosulod sa kinasulorang bahin sa tawohanong kinaiya, sa atong pagkakita, magausab dili lang sa pipila ka aspeto sa atong gawasnonong panagway, apan kini magausab sa tibuuk nga pag-intiende, panghunahuna, ug mga pagbati. Ingon sa gisulti ni Jesus ngadto kang Nicodemus sa ilang talagsaon nga pag’estoryahay sa gabii, aron

mahimong lunsay, kini nga kausaban dili gyud mominus sa bag'ong pagkatawo. Si Cristo nagsaysay, "Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, naga-ingon ako kanimo, gawas kong ang tawo magapakatawo pag-usab, dili siya makakita sa gingharian sa Dios" (Juan 3:3). Kining bag'ong pagkatawo naglakip sa usa ka bug'os nga kausaban sa atong kinaiya ug pagka-kita, nga tungod niana mosangko gyud nga sa kinatibuk'an lahi nata nga mga tawo, napasig'uli nga magdala sa pagkasama sa Dios: "Nga, mahatungod sa inyong daang paggawi sa kinabuhi, managhubo kamo sa daan nga tawo, nga maoy nakadunot kaninyo sumala sa mga kailibgon nga malimbongon; Ug **aron pagabag-ohon kamo diha sa espiritu sa inyong salabutan; Ug isul-ob ninyo ang bag-o nga tawo, nga sa pagkasama sa Dios gibuhat diha sa pagkamatarung ug matuod nga pagkabalaan**" (Efeso 4:22-24, pagpasantup gidugang)

Nagakooperar sa diosnong proseso

Unsa ang mga aspeto sa kinabuhi nga nalakip sa plano sa Dios sa pag'usab kanato, ug unsa ka layo-a kini moabut? Pinaagi sa grasya nga gihatag ni Jesucristo, ang mga anak sa Dios kinahanglan nga magmauswag-on sa hingpit sa tanang aspeto sa ilang paglungtad, "**managtubo kita sa tanang mga butang ngadto kaniya**, nga mao ang ulo, si Cristo" (bersikulo 15, pagpasantup gidugang) "sa tanan nga pulong ug sa tanan nga kahibalo; . . . **Sa pagkaagi nga walay nakulang kaninyo sa mga hiyas**" (1 Corinto 1:5-7, pagpasantup gidugang) ug "**mamahingpit, nga maandam sa bug-os alang sa tanang maayong buhat**" (2 Timoteo 3:17, pagpasantup gidugang).

Walay aspeto sa kinabuhi, walay natad sa atong paglungtad sa bisan unsa, nga dili malakip niini nga proseso sa bug'os nga pagkausab: "[Proverbio 4:7; 15:2 gikutlo.] Ang **tinuod nga edukasyon** naghatag niini nga kaalam. Kini **nagatudlo sa pinaka-maayong paggamit dili lang sa usa kundili sa tanan natong gahum ug mga nakat'unan. Sa ingon kini naglangkub sa tibuuk sirkulo sa obligasyon—ngadto sa atong kaugalingon, ngadto sa kalibutan, ug ngadto sa Dios.**"³

Kini nga proseso, usab nailhan nga pagpabalaan, sa katapusan mohatud ngadto sa kahimtang sa pagkabalaan o hinatag-sa-Dios nga kahingpitan sa tanang mga butang, nga naglangkob sa atong pagka-kaandam alang sa langit: "Apan salamat sa Dios, nga bisan kamo mga ulipon kaniadto sa sala, kamo nangahimong matinumanon gikan sa kasingkasing niadtong paagi sa pagtolon-an nga kaniya gitugyan kamo. Ug sa nangaluwas kamo gikan sa sala, nangaulipon kamo sa pagkamatarung. . . . **Apan karon, sa nangaluwas kamo gikan sa sala ug nangahimo nga mga ulipon sa Dios, may mga bunga kamo ngadto sa pagkabalaan ug ang katapusan mao ang kinabuhi nga walay katapusan**" (Roma 6:17, 18, 22, pagpasantup gidugang).

"**Tinuod nga pagkabalaan nagkahulogan hingpit nga gugma, hingpit nga pagsunod, hingpit nga pagpahiuyon sa kabubut'on sa Dios.** Kita mapabalaan pinaagi sa pagtuman sa kamatuoran. Ang atong konsensya

kinahanglan mahugasan gikan sa mga patayng binuhatan aron mag'alagad sa buhi nga Dios. Kita dili pa hingpit; apan maoy atong pribilehiyo nga maputol gikan sa mga kadugtungan sa kaugalingon ug sala, and moabante ngadto sa kahingpitan. **Dagkung mga kahigayunan, hataas ug balaang kalampusan, gibutang nga maabut sa tanan.**"⁴

Kining mga balaang kalampusan mopadaku sa bili sa tomotoo nga labaw sa tanang tawohanong hunahuna, naghingpit diha kaniya sa usa ka nahibalo-sa-tanan nga Cristohanong kinaiya, nagahimo nianang tawohana nga hilabihan ka tinguhaonon ug higugmaonon niining kinabuhia, ug hingpit nga haum alang sa mahimayaong kinabuhi sa umalabut:

"Hataas pa sa kinatas'ang hunahuna nga maabut sa tawo ang gitinguha sa Dios alang sa Iyang mga anak. Kadiosnon—kahisama sa Dios—mao ang kalab'uton nga abtunon. Sa dili pa ang studyante pasudlon didto alang sa way katapusang paglambo. Siya adunay usa ka kab'utonon, usa ka sukdanan nga abuton, nga naglakip sa tanang butang maayo, ug putli, ug halangdon. Siya mouswag sa ka paspas ug ingon ka layo taman sa mahimo diha sa tanang sanga sa tinuod nga kahibalo. Apan ang iyang mga paningkamot pagagiyahan ngadto sa mga kalab'uton nga hataas kaayo kay nianang dinalo ug temporal nga kagustohan maingon nga ang mga langit mas hataas kay sa yuta."⁵

"Ang relihiyon ni Cristo dili gayud makapaubos sa magdadawat. Kini dili magahimo kaniyang gaspang ug gansang-gansangon, way tahud o magpatagad, masuk'anon o gahian. Sa kabaliktaran, kini mopahapsay sa gawi, mopabalaan sa paghukom, ug moputli ug mopatuboy sa mga hunahuna, magadala kanila ngadto sa pagpasakup ni Jesucristo.

"Ang handum sa Dios alang sa Iyang mga anak mas hataas pa kay sa kinatas'an nga maabut sa hunahuna sa tawo. Ang buhi nga Dios naghatag diha sa Iyang balaang balaod sa hulad sa Iyang kinaiya. . .

"Ang sukdanan sa Cristohanong kinaiya mao ang pagkasama kang Cristo. Adunay dalan nga inablihan sa atong atubangan alang sa mapadayunong pag'uswag. Aduna kitay kalab'uton nga abton, usa ka sukod nga batunan, nga naglangkob sa tanang maayo ug putli ug halangdon ug tinuboy. Kinahanglan adunay mapadayunong paningkamot ug makanunayong pag'uswag paabante ug pataas ngadto sa kahingpitan sa kinaiya."⁶

Ang Dios nagpasalig kanato, "kanila nga nagapasidungog kanako ako magapasidungog" (1 Samuel 2:30). Ang kasaysayan ni Daniel ug sa iyang tulo ka mga higala nga gisulayan sa hari ug nakaplagan nga napulo ka pilo ang katakus kay sa tanan nilang kaubanan usa lamang ka ehemplo sa daghang mga ehemplo nga nagpadayag nga ang malig'ong kaminud'anon, ilabina ilalum sa grabeng pagsulay, kanunay nga pasidunggan bisan niining kinabuhia (Daniel 1:19, 20; 2:48, 49).

Kon palandungon nato ang kinabuhi sa uban pang dagkung mga tawo sa pagtoo, sama ni Jose, Moises, o David, atong maila nga mao ra ang sumbanan bisan diin: Ang Dios mikuha kada usa kanila ug nagdala kanila hi-

*“Dagkung mga kahigayunan, hataas ug balaang kalam-
pusan, gibutang nga maabut sa tanan.”*

nayhinay ngadto sa kahingpitan sa kinaiya pinaagi sa pagpakita kanila sa ilang mga kaluyahon, naggiya kanila latas sa mga pagsulay, ug nagtabang kanila sa pagdaug ug pagtubo “ngadto sa pagkahamtong nga tawo, ngadto sa sukdanan sa gitag-on sa kahupnganan ni Cristo” (Efeso 4:13). Sa daghang mga kaso, bisan ang ilang sosyal nga kahimtang nausab pag’ayo, nagadan’ag sa pagtamud sa Dios sa ilang pagka-matinud’anon maingon man sa ilang kamasinugtanon nga usbon sa Dios sumala sa Iyang kabubut’on.

Tungod kay si Jesucristo “mao sa gihapon ang sa kagahapon ug karon, ug sa walay katapusan” (Hebreohanon 13:8), Siya adunay parihas nga paagi sa pag’dumala sa Iyang katawohan sa tanang panahon. Karon, Siya maingon sa gihapon andam nga mogiya sa Iyang mga matitud’anon ngadto sa kinatas’ang mga tuktok sa espirituhanong kalampusan maingon sa Iyang gihimo sa miaging panahon. Apan si Cristo dili maghimo niining buhata ingon nga mabuot-buotong paghilabut sa kinabuhi ni bisan kinsa. Siya mag’usab sa usa ka tawo alang sa mas maayo lamang diha sa kahimtang nga siya buut nga moabi’abi sa Balaang Espiritu aron nga magkontrolar aron ayuhon ang iyang kinabuhi ngadto sa kahingpitan:

“Ang Dios walay himoon nga wala ang atong kooperasyon.”⁷ Ang Dios makadawat lang sa kinabubut’on, malipayong pagsunod; kini kasupak sa Iyang kinaiyahan ug kinaiya nga mosulay sa pagpugos kanato diha sa bisan unsa—bisan sa pagpasunod. Busa, kada lakang sa pag’abante nagkinahanglan sa atong pagdawat ug kooperasyon. Ang Dios dili makaa-bante sa proseso sa pag’usab kanato nga mas paspas pa kay sa atong kaandam ug kinabubut’on nga pagdawat.

“Kitang tanan mga utangan sa Dios. Siya adunay gipangayo dinhi kanato nga dili nato mahatag nga walay paghatag sa atong mga kaugalingon sa hupong ug kinabubut’ong sakrifisyo. **Siya nangayo sa madali ug kinabubut’ong pagsunod ug walay makulang niini nga Iyang dawaton.**”⁸

Ang pagpailalum sa makapausab nga proseso dili kanunay way kasakit o hayahay, apan kina angay gayud nga dawaton, tungod kay mao kina ang kondisyon nga kita ingon nga mga makasasala maka-ikyasa sa atong kalaglagan ug mahatagan sa bili nga dili ikatandi ang kataas sa bisan unsang bili dinhi sa uniberso: “Ug ang Dios sa tanang gracia, nga nagtawag kaninyo ngadto sa himaya nga walay katapusan diha kang Cristo, sa **human kamo makaantus sa diyutayng panahon, siya gayud magahingpit**, magapalig-on, magapabaskug kaninyo” (1Pedro 5:10, pagpasantup gidugang).

Ang disiplinadong kinabuhi

Si apostol Pablo nagtandi sa Cristohanong kinabuhi ngadto sa pagbansay sa batid nga mga magdudula kinsa nag’una sa usa ka hilabihan ka disi-

plinadong kinabuhi, nagamhan sa tanang matang sa mga lagda ug mga pag-dili aron nga molambo ang ilang lawasnong kahimoan ug mouswag ang katakus sa pagbaton sa ubang matang sa kalampusan—usa ka korona nga mahanaw ra. Tungod niini ilang gidedikar ang ilang mga kinabuhi, ingon nga daw nagkinabuhi niining usa ka tuyo. “Ug ang tanang nagapakigbugno diha sa mga bangga sa kusog, mapinugnanon sa kaugalingon sa tanan nga mga butang. Sila nagahimo niini aron makadawat sa purongpurong nga madunoton, apan kita sa usa ka dili madunoton” (1 Corinto 9:25).

“Ang ingon niini nga kamatinud’anon sa tumong aron sa pagdaug sa lum-ba alang sa kinabuhing dayon ang gihandum ni Pablo nga makita nga madayag diha sa mga totoo sa Corinto. Siya nasayud nga aron makab’ut ang gitinguha sa Dios alang kanila, sila adunay giatubang nga bugno sa kinabuhi nga gikan niana walay makabuhi. Siya naghangyo kanila nga magsing-kamot nga kauyon sa kasugoan, matag adlaw magapangita alang sa pagkadiosnon ug moral nga kaayo. Siya naghangyo kanila nga isikway ang tanang kabug’at ug mopadayon sa dag’anan sa kahingpitan ni Cristo.”⁹

Ang kahibulongang gahum sa pulong sa Dios

Kadtong nakaila sa labawng bili sa espirituhanong kalampusan mosulay sa pagpadaku sa ilang utoknon ug espirituhanong kalambuan pinaagi sa pagdedikar sa ilang mga maayong higayon diha sa ilang relasyon sa Dios. Sa tanan, ang mainampuong pagtuon sa mga Kasulatan nagbarug nga usa sa pinaka-maayong paagi sa pagkab’ut niini nga kalab’uton. Kini makapakita sa kinalabawan nga mga resulta, tungod kay ang Pulong sa Dios usa ka magagahum nga ginamiton nga gigamit sa Dios sa pag’usab sa mga kinabuhi:

“Ang makamugna nga gahum nga nagtawag sa kalibutan nga motungha naa sa **pulong sa Dios. Kini nga pulong nagpahat og gahum; kini nagamugna og kinabuhi.** Kada sugo usa ka saad; gidawat sa kabubut’on, gipasulod sa kalag, kini nagadala uban niana sa kinabuhi sa Usa nga Walay kinutuban. **Kini mag’usab sa kinaiyahan ug usbon paglalang ang kalag diha sa dagway sa Dios**”¹⁰

“**Siya kinsa uban sa sinsero ug matudloan nga espiritu magatuon sa pulong sa Dios, mangita nga makasabut sa iyang mga kamatauran, madugtong uban sa iyang Magmumugna; ug, gawas sa iyang kaugalingong pagpili, walay kinutuban ang kahigayunan sa iyang paglambo.**”¹¹

Sa pagtotok mausab ta sumala sa suheto nga atong gihunahuna. Kon si Cristo kini, magatotok ta Kaniya ug magatotok Kaniya kada adlaw uban sa usa ka halalum nga interes mag’usab sa atong kinaiyahan ngadto sa pagkasama Kaniya: “Apan kitang tanan, uban ang nawong nga wala mabuksi nagasilaw ingon sa usa ka salamin sa himaya sa Ginoo, ginausab kita sa mao gihapon nga dagway gikan sa himaya ngadto sa himaya, bisan nianang pinaagi sa Espiritu sa Ginoo” (2 Corinto 3:18).

Pinaagi sa pagtotok kang Jesus (Hebreohanon 12:1-3), kita magatan’aw sa unahan, kay ang matag molabay nga adlaw dunay kahulogan alang

kanato, magadala kanato ngadto sa usa ka bag'ong kahabugon sa paglambo. Bisan sa paglabay sa panahon, nga mahimong magbilin og mga ilhanan sa atong pisikal nga lawas, dili ta maluya o maguol ingon sa uban, apan moabante hinuon nga malipayon, diha sa madasigon ug lig'on nga pagtoo, dili maluya—tungod kay kita adunay kasiguruhan nga “bisan ang among tawohanong kinabuhi nagakaanam ug kadunot, ang sa sulod nagakabag-o sa matag-adlaw” (2 Corinto 4:16).

Magapunting sa eternidad

Mga masaligon nga ang Dios kinsa nagsugod niining buhat nga maayo sulod nato “magahingpit niana hangtud sa adlaw ni Jesucristo” (Filipos 2:18), kita nakabaton sa kinadak'an ug pinaka-maayong pagpadasig sa paghimo natong lig'on diha sa pagtoo nga sa makausa gikahatag sa mga balaan (Judas 3) aron walay usa nga magtikas kanato sa atong ganti (Colosas 2:18). Niini nga tumong, ang apostol nagpadasig kanato sa dili pag'undang, “Kay nagakinahanglan kamo og pagpailub, nga sa nabuhat na ninyo ang kabubut-on sa Ginoo, madawat ninyo ang saad. Kay sa usa pa ka diriyut nga panahon, ang umaanhi, moanhi gayud ug dili magalangan” (Hebreohanon 10:36, 37).

Sa diha nga ang Ginoo moanhi na, kita uban na gyud Niya kanunay (1 Tesalonica 4:17; Juan 14:3), apan ang atong personal nga paglambo dili matapus:

Sa yuta nga gihimong bag'o, “walay kamatayong kaisipan magapamalandong uban sa dili mohunong nga kalipay sa mga katingalahan sa malalangong gahum, ang mga misteryo sa matubsunong gugma. Wala nay bangis, malimbungong kaaway nga magtintal aron kalimtan ang Dios. Ang matag galamiton molambo, matag kapasidad mouswag. Ang pagkat'on sa kahibalo dili makapabug'at sa kaisipan o mopaluya sa kusog. Didto ang kinadak'ang gimbuhaton padayunon, ang kinahabugang mga gihamdum makab'ut, ang kinatas'ang ambisyon matinuod; ug sa gihapon aduna pay motunga nga bag'ong kahabugon nga pagasak-on, bag'ong mga katingalahan nga dayegon, bag'ong mga kamatuoran nga hangpon, lunhaw nga mga butang nga magtawag sa mga gahum sa hunahuna ug kalag ug lawas.

“Ang tanang bahandi sa uniberso paga-ablihan alang sa pagtuon sa mga tinubos sa Dios. . . .

“Ug ang mga katugan sa eternidad, sa ilang pagligid, magdala sa masbahandianon ug mas mahimayaon pa gayud nga mga pagpadayag sa Dios ug ni Cristo. Ingon nga ang kahibalo magauswag, maingon man ang gugma, pagtahud, ug kalipay magauswag. Sa mas magakahibalo ang mga tawo sa Dios, mas modaku ang ilang pagdayeg sa Iyang kinaiya. . . .

“Usa ka pulso sa panaghiusa ug kalipay ang nagpitik sa tibuuk halapad nga kabuhatan. Gikan Kaniya kinsa naglalang sa tanan, nagadagayday ang kinabuhi ug kahayag ug kalipay, sa tanang kaharian sa walay sangkuanan nga kawanangan. Gikan sa kinagamyan nga *atom* hangtud sa kinadak'an

nga kalibutan, ang tanang butang, buhi ug dili buhi, sa ilang wala nalandungi nga katahum ug hingpit nga kalipay, nagpahayag nga ang Dios gugma”¹² *R*

Mga Reperensya

- ¹ *Education*, pp. 125, 126. [Emphasis supplied.]
- ² *Child Guidance*, p. 164. [Emphasis supplied.]
- ³ *Education*, p. 225. [Emphasis supplied.]
- ⁴ *The Acts of the Apostles*, p. 565. [Emphasis supplied.]
- ⁵ *Education*, pp. 18, 19.
- ⁶ *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, p. 365.
- ⁷ *Selected Messages*, bk. 2, p. 236. [Emphasis supplied.]
- ⁸ *Testimonies*, vol. 3, p. 369. [Emphasis supplied.]
- ⁹ *The Acts of the Apostles*, p. 315. [Emphasis supplied.]
- ¹⁰ *Education*, p. 126. [Emphasis supplied.]
- ¹¹ *Ibid.*, p. 124. [Emphasis supplied.]
- ¹² *The Great Controversy*, pp. 677, 678.

Ni: A. Balbach

Ang Inpluwensya sa Cristohanong Puloy-anan

“Busa bantayan, ug buhaton ninyo sila; kay kini mao ang inyong kinaadman ug salabutan sa mga mata sa katawohan, nga nakadungog niining tanan nga kabalaoran, ug magaingon: Sa pagkamatuod gayud kining dakung nasud maoy usa ka makinaadmanon ug masinabutong katawohan” (Deuteronomio 4:6).

“Kay kita mao ang kahumot ni Cristo ngadto sa Dios diha kanila nga mga ginaluwas ug diha kanila nga mga nagakawala” (2 Corinto 2:15).

Usa ka anindut nga ilustrasyon niining bersikuloha nga gikan ni Pablo ngadto sa mga taga Corinto gisugilon sa unang Protestanteng misyonero ngadto sa Japan. Siya miuli sa England nga tinugotan, ug didto, sa iyang *apartment*, gibisitahan siya sa mga sakup sa harianong pamilya sa Japan. Sila iyang mga kaila ug karon sila manuroy sa Europe. Tapus sa ilang pagbisita, laing grupo sa mga Hapon nga turista miabut sa pagtan’aw sa misyonero. “Oh,” usa kanila misinggit, “ikaw nag’abi-abi sa mga harianon dinhi karon.” “Nganong nakahunahuna ka ana?” ang misyonero nangutana. “Ngano, dunay pahumot nga gihimo sa atong nasud nga alang lang sa harianong pamilya. Walay lain nga makagamit niana, ug ang iyang kahumot mailhan gyud nga nia niini nga *apartment*. Makasulti mi nga ikaw dunay mga bisita nga sakup sa harianong panimalay dinhi.”

Karon, nag’angkon ta nga mga lumolupyo uban sa mga balaan, ug sakup

sa harianong pamilya sa Dios. Kon mao gyud ta sumala sa atong giangkong, kita usab magbibilin og usa ka espirituhanong kahumot nga magapaila kanato nga kauban sa pamilya sa Langit. Unya, sa diha nga ang mga tawo makakita kanato, makamatikod sa atong lihok, ug makadungog sa atong mga pulong, sila mapugos sa pag'ingon mahitungod kanato unsa ang giingon sa mga pangulo sa nasud sa Judio ngadto kang Pedro ug Juan: “Kini sila kauban ni Jesus.”

Kita gibutang dinhi alang sa usa ka katuyoan

Adunay katuyoan ang tanan nga gikan sa kamot sa atong Maglalalang. Sa diha nga ang Dios naghimo sa mga tawo sa Iyang dagway, Iyang gibuhat sila lalaki ug babaye, kay “dili maayo nga ang tawo mag'inusara.” “Tungod niini, ang lalake magabiya sa iyang amahan ug sa iyang inahan, ug moipon siya sa iyang asawa, ug sila mahimong usa ka unod” (Genesis 2:18, 24). Usa sa mga tumong niining duha nga panag'uban gisulti niining mga pulong: “Sumanay ug dumaghan kamo, ug pun-on ninyo ang yuta” (Genesis 2:28).

“Ang Dios mao ang nag'umol sa kalibutan. . . ; Iyang giumol kini aron pagapuy'an” (Isaias 45:18). Tapus sa pagtambug ni Lucifer ug sa iyang mga anghel nga misukol, “maoy tuyo sa Dios nga pulihan og pumuloyo ang langit uban sa tawohanong pamilya, kon sila magpakita nga matinumanon sa matag pulong.”¹

Kon ang sala wala nakasulod sa kalibutan pinaagi sa paglapas sa atong unang mga ginikanan, ang katuyoan sa Dios alang sa tawohanon matuman sa mubo ra nga panahon. Ang tawohanong pamilya mahimong usa sa langitnong pamilya. Apan ang pagsulod sa sala nakadugay sa katumanan sa plano sa Dios. Ang sala naghimo og kahaw'ang sa langit. Ang makasasala kinahanglan mahunong ingon nga makasasala sa dili pa makabaton og luna uban sa langitnong pamilya. Ug kini nga kausaban diha sa mga makasasala mahimo pinaagi sa plano sa pagtubos.

Ang gugma sa Dios napadayag diha sa pagtanyag sa libre nga kaluwasan alang sa tanang mga tawo. Unsa ka makasusubo nga hilabihan ka diyutay ang midawat sa Iyang gugma ug buut nga maluwas. “Daghan ang mga gipanawag, apan diriyut da ang napili” (Mateo 22:14).

Ngano kaha nga hilabihan ka daghan kanato kinsa mga makasasala wala magtagad sa gugma sa Dios ug nagsalikway sa Iyang kaluwasan? Tungod kay daghan ang mipabor sa pagsunod kang Cain nga makigbaylo sa Dios. Dili sila gusto nga maluwas sa paagi nga gihan'ay sa Dios. Kon gusto gyud ta nga dawaton ngadto sa dayon nga gingharian sa pagbalik ni Cristo, nan, magbaton ta og dakung kaikag sa programa nga gihimo sa Dios alang nato.

Ang Ginoo nagtawag kanato, “gikan sa kangitngit ngadto sa Iyang ka-hibulongang kahayag” (1 Pedro 2:9), aron nga kita “modan'ag ingon nga kahayag sa kalibutan” (Filipos 2:15). Si Cristo miingon, “Kamo mao ang kahayag sa kalibutan” (Mateo 5:14). Unsa nga pribilehiyo nga imo ug ako nga nabatnan! Ug unsa nga responsibilidad! Ang Dios buut sa matag Cristo-hanon nga mahimong inpluwensya alang sa maayo niini nga kalibutan. Atong agian dinhi ang usa ka pagtilaw sa kalipay sa kinabuhi sa langit.

Ang Cristohanong puloy'anan sama sa balay-luyonganan diin ang mga hamiling binhi sa mga prinsipyo sa langit adunay pinaka-maayong kahigayunan sa pagturok, paglambo, ug pagpamunga.

Atong himoon nga ang atong mga silingan makasilip sa mga katahunan sa labaw nga paglungtad. Sa laing pagkasulti, ang Dios nagtagana sa tanan aron makahimo ta sa tipik nga pagtagamtam ug makapakita dinhi sa kalibutan sa “mga butang nga Iyang giandam alang kanila nga nahigugma Kaniya” (1 Corinto 2:9) sa dili pa kita manulod ngadto sa akto ug hingpit nga kalipay niini nga panalangin sa langit.

Ug dinhing dapita nga ang Cristohanong puloy'anan misulod diha sa hulagway. Ang programa sa Dios alang sa Cristohanong pamilya adunay mga panalangin nga napundo alang sa mga magtutukod sa puloy'anan, sa iglesia, sa katilingban, ug alang sa panggobierno. Ang Cristohanong puloy'anan mahimong usa ka tipik sa langit dinhi sa yuta. “Ang malipayong pamilya,” nag’ingon ang *English statesman* si Sir John Bowring, “mao ang usa ka pasiunang langit.”

Mga panalangin sa puloy'anan

Usa sa mga panalangin nga buut sa Dios nga atong mabatunan mao ang panalangin sa kalipay. Ang usa ka maayong kinabuhi sa pamilya mahimong usa ka dakung tinubdan sa kalipay. Kini sa kadaghanan nailhan ug gipamatud'an sa daghang mga magsusulat.

Si A. Edward Newton nagsulat: “Kong kining kalibutana may tinuod nga kalipay, kini makaplagan sa puloy'anan diin ang gugma ug pagsalig naglambo uban sa katuigan.” Goethe, German nga magbabalak ug batid sa kata-rungan, nag’ingon: “Siya na ang pinaka-malipayon, hari man o makililimos, kinsa nakakaplag og kalinaw sa iyang puloy'anan.”

Diha sa Biblea, ang malipayong tawo gihulagway, dili usa nga nagpuyo ingon nga ermitanyo, apan kauban sa iyang asawa ug mga anak (Salmo 128:1-3).

Bantaye nga dili paigo nga aduna kay puloy'anan lang aron maimo na ang panalangin. Ang usa ka kalibutanong tawo makaingon, “Maayo ang tanan kanako ug sa akong pamilya, nga walay Dios,” apan wala siyay panalangin ug kalipay nga bug'os. Sa daghang mga tuig ako nakaobserbar nga ang usa ka tawo kinsa walay kalinaw uban sa Dios dili gyud tinuod nga malipayon. Ang maong tawo nalimbongan, walay paglaum, ug sa katinuoran naa sa iyang dalan padulong sa kalaglagan. Walay kalipay diha sa padulngan nga wagtangon (Malaquias 4:1, 3). Dili lang kay ang mga dili-Cristohanon ang mga nalimbongan, apan usab ang mga hapit-ma-Cristohanon, kinsa “nag’angkon nga nakaila sa Dios; apan nagalimud Kaniya sa ilang mga binuhatan” (Titu 1:16). Kon kita nagtoo nga maka-alagad ta sa Dios kausa sa usa

ka semana ug maglakaw sa dalan sa sala sa laing unom ka adlaw sa semana, kita nailad. Wala nay laing labaw pa nga pagka-ilad kay sa pag'ilad sa kau-galingon.

Ang gugma sa kalibutan, ang kailibgon sa unod, ang mga maibugong ti-nguha sa mga mata, ug ang garbo sa kinabuhi (Juan 2:15, 16) nagagikan kaniya nga nagtintal ni Jesus didto sa kamingawan. Si Satanas “nagpakita Kaniya sa tanang gingharian sa kalibutan, ug ang ilang himaya,” apan naghi-mo niining tin’aw kaayo nga ang pagdawat niining mga butanga naglakip sa usa ka seryusong pagsugot: “Kining tanan akong ihatag kanimo,” miingon ang maninintal, “kong mohapa ug mosimba ka kanako” (Mateo 4:8, 9). Sa diha nga kita tintalon sa paghigugma sa kalibutan ug sa mga butang nga naa niini, ato bang naamguhan ngadto kang kinsa kita ginatintal sa pagsimba pinaagi sa atong sayup nga hinunahunaan?

Ang panalangin nga gisaad sa Dios diha sa Salmo 128 alang sa “tanang nga may kahadlok sa Ginoo” ug “naglakaw diha sa Iyang mga dalan.” Busa, ang pinaka-mahinungdanong elemento sa kang bisan kinsang balay mao ang presensya sa Ginoo, kinsa nag’ingon: “Ania karon, ako ania sa pultahan, ug nagatuktuk; kong kinsa ang maga-patalinghug sa akong tingog ug moabli sa pultahan, ako mosulod kaniya, ug manihapon ako uban kaniya, ug siya uban kanako” (Bugna 3:20). Ang Cristohanong puloy’anan sama sa balay-luyongan diin ang mga hamiling binhi sa mga prinsipyo sa langit adunay pinaka-maayong kahigayunan sa pagturok, paglambo, ug pagpamunga, kon insakto ang pagkagalam sa mga ginikanan ug sa ubang sakup sa puloy’anan.

Kini nga panalangin sa Dios magagiya sa tanang puloy’anan nga makasi-nati sa inpluwensya ni Cristo sa pagpakita sa gugma alang sa usag-usa nga sakup sa pamilya. Matag ginikanan ug anak pagatagdon nga maayo, uban sa dignidad ug pagka-manggihatagon. Kalig’on ug kalooy makita. Ang kaayohan sa matag sakup sa pamilya mao ang kanunay nga ginatinguha sa matag sakup sa pamilya.

Bisan pa man alang niadtong sa hilabihan nasamdan sa sala ug ni Satanas nga nawad’an sa ilang pamilya dinhi sa yuta, sila sa gihapon makahimo ug makakat’on sa pagtagad niadtong nagapalibut kanila, sa ilang suud nga mga higala ug sinagup nga “pamilya,” maayo kaayo nga ang kalibutan masayud nga kining mga tawo nga nag’antus nakig’uban ni Jesus.

Ang inpluwensya sa mga anak

“Gilayon tapus sa Bolshevist Revolution sa Soviet Union, ang mga pangu-long Russian misulay sa pagdaut sa pamilya ug kaminyoon, nagpapha sa ginatawag nga usa-ray-kaparis . . . Inay sa kaminyoon, kasabutan nalang ang himoon nga pagasabutan tali sa lalaki ug babaye nga mag’usa pagpuyo sulod sa usa ka panahon, mga usa ka tuig, usa ka bulan, usa ka semana o bisan usa ka gabii. Ang diborsyo mahimo taman sa gusto. Pipila ka tuig tapus niana, usa ka mabagang duut sa mga walay puloy’anan. . . mga kabataan nahimong usa ka hulga bisan sa Soviet Union. Minilyon sa mga kinabuhi nangadaut, labi na sa mga babaye. Ang dinumtanay ug panag’away sa mga daghan og asawa ug sa daghan og bana nagkagrabe, ug maingon man usab

ang ilang mga nerbyoson. Ang mga buhat sa mga factorya mikunhod. Kini nga kahimtang nagpugos sa kausaban sa natad politikal. Ang nasud dayon mipatuboy sa kaputli ug kabalaan sa kaminyoon, ug ang balaod gipakanaug niadtong 1944 nga naghimo sa diborsyo nga sama rag dili na mahimo nga kuhaon alang sa mga pumoloyo. Kini nga lakang nakapakita nga naayo ang kahimtang.”²

Ang mga tawong *ateyista*, nga wala moila nga ang puloy’anan ingon nga usa ka diosnong tinukod, miabut sa paghukom nga ang pagwagtang sa puloy’anan usa ka sosyal nga kadaut ug nga ang pagpasig’uli sa puloy’anan hingpit nga gikinahanglan alang sa pagkabuhi sa katilingban ug luwas nga pang-goberno. Kita ingon nga mga Cristohanon niabut sa daku nga lakang lapas pa niana. Kita nagatoo nga ang puloy’anan mapasig’uli lang kon ang presensya sa Dios anaa dinha. Gikan lang sa puloy’anan nga ang Dios labawng naghari, diin ang mga prinsipyo sa langit gipakita, nga ang mga anak makadalag mga panalangin, malipayong handumanan, ug usa ka tin’aw nga pag’ila tali sa sakto ug sayup. Busa, atong ibutang sa hunahuna nga pinaagi sa atong mga panig’ingnan, nga mahimong kaamyon alang sa kinabuhi ngadto sa kinabuhi o kaamyon alang sa kamatayon ngadto sa kamatayon, atong ginatabangan ang atong mga anak nga makakuha og *passport*—mahimong alang sa kinabuhing dayon o dayon nga kamatayon.

Pipila ka mga ehemplo magapakita unsa ka importante ang papel sa Cristohanong relihiyon diha sa puloy’anan, ug unsa ka makadaut kon wala ang pagka-Cristohanon diha sa puloy’anan.

Sa dihang ang teyologong English Henry Alford nakahukom nga moundang sa pagtudlo, siya misulat sa iyang asawa:

“Ako naglaum uban ang dakung kalipay sa atong kinabuhi sa puloy’anan, nga karon hapit nang mosugod. Hinaut kini magugol sa ikaayo sa tanan, ug gugma, ug kalambuan, ug labaw sa tanan diha sa kahadlok sa Dios. Ang atong mga pinanggalang anak naa na sa edad nga mahimo silang mosulod sa tanan natong hunahuna ug pagbati—[mga hunahuna] sa maayo ug mainitong pagbinatiay. Dili ni nato dauton. . . Akong buhaton ang akong bahin pinaagi sa pagbantay sa pagka-madali’dalion sa buut ug mga pulong; ug ikaw, pinangga, buhata sab ang imo pinaagi sa pagpakigbatok sa pagka-dilimatinagdanon. Ug mag’ampo tang duha sa Dios nga panalanginan ta Niya ug maingon man ang atong mga pinanggalang anak.”

Dinhi, si Alford nagpadayag sa mga panalangin nga iya sa matag tinuod nga Cristohanong pamilya.

Si Johann Heinrich Pestalozzi, usa ka Swiss nga repormador sa edukasyon, kinsa nagtukod sa paagi sa pagtudlo nga basi sa bili sa pagkagugihan, midayeg sa Cristohanong puloy’anan niining mga mosunod nga mga pulong:

“Ang atong mga kalipay sa puloy’anan mao ang kina-nindotan nga [kalipay] nga mabatunan niini nga kalibutan, ug ang kalipay sa mga ginikanan sa ilang mga anak mao ang pinaka-balaan nga kalipay sa tawohanon. Kini magahimo sa ilang mga kasingkasing nga putli ug maayo, ug kini nagatuboy sa mga tawo ngadto sa ilang Amahan sa langit.”

Sa pagtandi, palihug palandunga kining usa ka laing ehemplo. Didto sa *Rio de Janiro, Brazil*, maingon sa ubang dagkung syudad, adunay daghang mga bata nga walay puloy'anan. Manglimos, mangawat, ug sayo nga *pagpamuta* ingon nga ilang paagi aron mabuhi. Usa ka adlaw niana ang pulis midakup sa usa ka batang lalaki ug gibutang niya sa balay-tapukanan sa mga bata. "Unsay imong ngalan?" "Joe." Ang pasunod nga mga pangutana nagpadayon ug dayon nakurat ang mga Pulis. "Kinsay imong mama?" "Usa ka *puta*." "Ug kinsay imong papa?" "Ang yawa." "Diin ka nagpuyo?" "Sa imperno." Ang pulis dili maka-intiende kaniya hangtud, diha sa iyang padayon nga pagpangutana, nahimong natin'aw nga dunay away tali sa iyang amahan ug inahan kada adlaw. Panahon sa naandan nga siningkahay ang amahan mosinggig ngadto sa inahan, "Putang ina ka," ug siya sab mobalos og syagit, "Yawa ka." Ug sa diha nga wala matagbaw uban sa balos balos nga paagi ug mga pamalikas, sila magdumogay. Ug sa katapusan, sa dihang maluya na, sila magka-intiendehamay sa usa ka punto, "Imperno ni." Dinhi niining ngil'ad nga palibut nga ang bata namatuto diha sa iyang sahi nga kahimtang sa hunahuna, nga maoy dakung tunglo alang kaniya. Kini maoy siguro nga resulta kon wala ang matuod nga Cristohanong inpluwensya diha sa puloy'anan. Ug unsa may mapaabut gikan sa mga kabataan nga magagikan sa ingon niini nga mga puloy'anan?

Si Hans Christian Andersen, tigsulat nga *Danish* nag'ingon: "Otsyenta porsyento sa atong mga kriminal nagagikan sa way-pagbinatiay nga puloy'anan." Sigurado ang maong hinungdan mawala kon atong tugotan ang gugma ni Jesus nga mopuno sa atong puloy'anan uban sa simpatiya ug kamaayo.

Si Albert B. Hines, niaging direktor sa Boy's Club sa New York, nagpamatuod nga otsyenta porsyento sa kriminal sa United States nahimo sa mga lalaking hamtong ug mga lalaking batan'on kinsa walay matuod nga relihiyosong pagbansay.

Si Samuel Smiles nag'ingon nga natun'an sa mga sosyologo ang mga epekto sa mapanunod nga kinaiya ug pamatasan sa duha ka tawo nga may kalabutan sa pagsiguro sa inpluwensya nga ilang mahatag sa ilang kaliwatan subra pa sa lima ka henerasyon. Ang usa usa ka *seaman* gingalan si Jukes. Kini nga tawo usa ka sugarol, palahubog, hinabako, ug usa ka babayero nga tawo. Ang usa, si Jones, usa ka ligdong, ugdang nga Cristohanon. Si Jukes adunay lima ka anak nga babaye, nangaminyo sila apan wala madugay nahimong mga puta. Sa ika-lima nga henerasyon, si Jukes adunay 1,200 ka mga kaliwatan, nga diha kanila adunay 450 nga may *syphilis*, 300 ka mga batid nga makililimos, 130 ka mga kawatan, ug 7 ka mga mamumuno. Diha sa mga kaliwatan ni Jones, sa ika-lima ka henerasyon, adunay 300 nga naghupot sa lain-laing mga titulo sa unibersidad, 100 ka mga abogado, 80 ka mga opisyal sa guberno, 60 ka mga doktor, 60 ka mga magsusulat, 30 ka maghuhukom, 3 ka senador, ug ang uban naa sa bangko ug mga negosyo. Sa kahayag niini nga pag'ihap kinsa ang makalimud nga ang tawohanon mao ang produkto sa mga inpluwensya sa puloy'anan?

Atul sa katiguman nga gihimo sa Valparaiso, Indiana, U.S.A., usa ka inahan

misugilon ning mosunod: “Ako gibiyaan uban sa lima ka bata. Ang akong kina-magulangang lalaki nahimong masukolon ug wala na koy mahimo sa iya. Mamakak siya ug mangawat, ug nakahunahuna ko nga ako siyang ibutang sa *reformatory* [ang unang prisohanang sa mga bata]. Usa ka gabii nagdamgo ko nga dunay tingog nga nag’ingon kanako nga basahon ang Biblea uban sa akong mga anak. Wala pa gyud ko nakabasa sa Biblea uban sa akong mga anak, bisan nga naa koy usa nga nindut alang sa pagdayandayan sa among salah. Akong gisugdan ang pagbasa uban sa akong mga anak, ug, oh, unsa nga kausaban ang nahitabo sa among balay! Ang mga bata magtigom palibut nako ingon kabuutan sa mga gagmay iring, ug ang akong kama-gulangang laki, mga duha o tulo ka adlaw sukad nako sugdi, nabut’an ug, migakus sa akong liog, nagsaad nga magbuutan na siya ug maluwas.”³

Uban ni David kita makaingon, tinuod, “ang sinugdan sa imong mga pulong nagahatag ug kahayag” (Salmo 119:130). Ang Biblea magausab sa puloy’anan, ug ang nausab nga puloy’anan magausab sa katilingban.

Ang inpluwensya diha sa katilingban

Ang inpluwensya sa puloy’anan diha sa katilingban maoy usa ka napalig’on na pag’ayo nga kamatuoran nga walay tawo nga makalimud. “Pinaagi sa mga batan’on ug mga kabataan karon nga ang kaugmaon sa katilingban maila, ug kun maunsa kining mga batan’ona ug kining mga bataan kana nagadepende sa puloy’anan. . .

“Ang mga ginikanan mahimong mopahimutang sa pundasyon alang sa himsog, malipayong kinabuhi. Sila mahimong mopadala kanila gikan sa ilang mga puloy’anan uban ang moral nga kusog sa pagsukol sa mga tentasyon, ug kaisug ug kusog sa pagbugno nga malampuson sa mga suliran sa kinabuhi. Sila mahimo nga mopadasig kanila sa katuyoan ug magpalambo sa gahum sa paghimo sa ilang mga kinabuhi nga dungog alang sa Dios ug panalangin ngadto sa kalibutan. Sila mahimong magbuhat sa mga tul’id nga dalan alang sa ilang mga tiil, agi sa init o landong, ngadto sa mahimayaong kabungturan sa itaas.

“Ang tahas sa puloy’anan moabut lapas pa sa iyang mga sakup. Ang Cristohanong puloy’anan maoy usa ka panig’ingnan, naga-ilustrar sa kamaayo sa tinuod nga mga prinsipyo sa kinabuhi. Ang maong ilustrasyon maoy gahum nga ikaayo sa kalibutan. Labaw pa ka makagagahum kaysa bisan unsang sermon nga ikawali ang inpluwensya sa usa ka tinuod nga puloy’anan diha sa tawohanong mga kasingkasing ug mga kinabuhi. Sa diha nga manggawas na ning mga batan’ona gikan nianang panimalaya, ang mga leksyon nga ilang natun’an mapahat. Mas halangdon nga mga prinsipyo sa kinabuhi mapaila ngadto sa laing panimalay, ug ang makapatuboy nga inpluwensya magbuhat diha sa komunidad.”⁴

Ang mga mosunod nga kinutlo gikopya gikan sa *Wall Street Journal*: “Ang gikinahanglan sa America labaw pa sa pagdugang sa agianan sa *train* ug sa mga patubig, ug ubos nga mga buluhisan, ug mas daku nga ani sa trigo, ug mga marinero, ug usa ka bag’ong navy, mao ang pagpabuhing sa pagkadiosnon, ang matang sa inahan ug amahan nga atong naandan; kadiosnon

“Pinaagi sa mga batan’on ug mga kabataan karon nga ang kaugmaon sa katilingban maila, ug kun maunsa kining mga batan’ona ug kining mga bataa kana nagadepende sa puloy’anan”

nga nag-isip niini nga maayo ang paghunong sa maayong patigayon alang sa inadlawng pag’ampo sa dili pa ang pamahaw, bisan sa taliwala sa pagpangani; nga moundang sa trabaho tunga sa oras ang kasayo sa Huebes sa gabii, aron sayo mahuman ang buluhaton unya moadto sa katiguman sa pag’ampo; nga manghulam og kwarta aron naay ikahatag nga suhol sa mga magwawali ug mag’ampo sa tago nga mainiton alang sa kaluwasan sa mga datu nga nagatan’aw uban ang pagtamay sa mga dili kaayo abtik manlihok. Mao kana ang gikinahanglan nato karon aron sa paghinlo niining nasura sa kahugawan sa pagpangawkaw ug kadalo, gamay man o daku.”

Ang laing usa misulat: “Ang hulagway sa sirkulo sa pamilya, ang amahan, inahan ug mga kabataan nanaglingkod pagtingob nagbasa sa Biblea, maoy usa ka talan’awon nga makalipay ang katahum. Diha, ang Pulong sa Dios nagabuhat—nagahulma sa kinaiya, nagaiwag sa dalan nga maayo, nagdasig sa mga buhat sa pag’alagad. Ang relihiyon adunay mahinungdanong kahalogan, nagagunit sa tanang aspeto sa kinabuhi.” Kini mao kun unsa ang gikinahanglan sa kalibutan nga labaw sa bisan unsang butang.

Jane Adams, American social worker, nagpadala og hangyo sa mga ginikanan sa U.S.A.: “Ang kaugmaon sa America maila pinaagi sa mga puloy’anan ug mga tulonghaan. Ang bata sa dakung sukod mamao kun unsay gitudlo, busa magbantay ta unsay atong gitudlo nila, ug giunsa nato pagkinabuhi sa ilang atubangan.”

Si William Aikman, inila nga English portrait painter, miingon: “Ang katilingban mausab tungod sa pamilya, ug ang pamilya tungod sa katilingban. Ang iyang kinas’an ug pinaka-kompletong kalampusan makaplagan diin ang masinabutong pagka-Cristohanon nagalabaw.”

Labaw pa kaayo kay sa bisan unsang kusog sa governo, ang maayong pagkahan’ay ug lig’on nga puloy’anan nga naghatag sa usa ka makagagahum nga inpluwensya sa pagpreserbar, nagatipig sa katilingban gikan sa tino nga kadunutan. Ang Cristohanong pamilya, nga nagasunod sa mga pagtulon’an sa Batid sa tanang mga batid, mao ang asin sa kalibutan. *R*

Mga Reperensya

¹ *The SDA Bible Commentary [E. G. White Comments]*, vol. 1, p. 1082.

² P.A. Sorokin, *The American Sex Revolution*, p. 114.

³ Sarah A. Cooke, *Wayside Sketches*.

⁴ *The Ministry of Healing*, pp. 351, 352.

Magaalagad ni Cristo sa Bag'ong Milenyo

Sa mga bata pa ta, daghan kanato ang wala gahunahuna sa buhat misyonero o kalambigitan diha sa relihiyoso o buhat sa simbahan. Tungod niana, wala gani ta bisan gana sa mga kalihukan sa simbahan. Sagad, ang mga binatan'ong mga pangandoy tingale motunga sa dihang kita makakita sa kadasig sa mga bombero nga nakasul'ob sa ilang mga sinina, nagunit sa luyo sa *fire truck*, nagdali aron sa pagluwas og kinabuhi—ug unya makahukom ta nga mahimong bombero. Unya nahinangup sab ta sa ubang mga titser sa skwelahan—apan ang *public speaking* wala sa akong lista, busa kana nga hunahuna wala migamot dinhi nako. Sa kaulahian, nga nakamatikud ta sa kaayohan sa paninapi, ang atong mga hunahuna moadto sa ubang mga panarbaho nga maghatag og maayo kaayong kita diin mahimo tang hayahay bisan molabaw lang sa tunga-tungang kahimtang sa katilingban, kon dili man gyud madatu.

Apan dunay laing nahitabo sa atong mga plano, mga kalab'uton, mga kaubanan, ug mga nakab'ut sa diha nga atong gitugyan ang atong mga kinabuhi kang Jesus ingon nga atong personal nga Manluluwas. Kini nga kausaban sa mga panglantaw ug tumong sa katin'aw gipakita diha sa kinadak'an sa tanang mga kasugoan: “Higugmaon mo ang Ginoo nga imong Dios, sa bug-os mong kasingkasing, ug sa bug-os mong kalag, ug sa bug-os mong hunahuna” (Mateo 22:37). Ang atong relasyon sa Dios kinahanglan nga Numero

uno sa atong mga kinabuhi—atong una, atong labaw, ug atong tanan-tanan. Mahimong daghan ang modawat ni Jesus ingon nga ilang Manluluwas, apan adam ba ta nga modawat Kaniya ingon nga mao na gyud ang Ginoo sa atong mga kinabuhi? Buhat 2:36.

Sa diha nga si Jesus nahimong akong Manluluwas, Siya usab nahimong akong Ginoo. Unsa man gyud ang buut ipasabut sa “Ginoo”? Sa sagsay kini nagkahulogan “siya ngadto kang kinsa ang usa ka tawo o butang gipanag’iya, diin siya adunay gahum sa pagdesisyon.”¹ Madani ta sa ideya nga si Jesus mopasaylo sa akong mga sala ug nagtanyag kanako sa kinabuhing dayon sa umalabut nga adlaw, apan ang kada usa kinahanglan nga mohunahuna: Ako ba tinuod nga andam alang kang Jesus nga modumala kada adlaw sa akong kinabuhi ingon nga akong Ginoo? Dili kun unsay atong ginasulti o ginatudlo o giangkong o bisan sa mga katingalahan nga atong mahimo sa ngalan ni Jesus. Apan, kun unsay atong ginabuhat ang nagpakita kun kita ba midawat ni Jesus o wala nga Ginoo sa atong kinabuhi. “Dili ang tanan nga nagaingon kanako: Ginoo, Ginoo; makasulod sa gingharian sa langit, kundili kadtong nagabuhat sa kabubut-on sa akong Amahan nga atua sa langit” (Mateo 7:21). Sa diha lang nga ang Manunubos nahimong akong Ginoo nga ako makahimo bisan sa pagsugod sa pagtuman sa katuyoan sa kinabuhi ug magtagbaw sa natanum nga kagutom diha sa kalag.

Ang katuyoan sa kinabuhi

Nganong naa ta dinhi? Unsay gihandum sa Dios gikan kanato samtang naa niining masal’anong kalibutan—sa diha nga kita mitugyan sa atong mga kaugalingon ngadto sa pag’alagad sa atong Ginoo ug Manunubos?

Imong mahinumduman ang kasinatian sa mainiton kaayong tawo nga manlulutos sa unang siglo. Siya miadto bisan asa sa tibuok Palestina, “nagapangusmo pa sa paghulga ug pagpamatay sa mga tinon-an sa Ginoo, (Buhat 9:1). Sa iyang katapusang panaw sa duol na siya sa Damasco, iyang nasinatian ang personal nga pakighinagbo ni Jesus kinsa iyang ginalutos. Kini dili usa ka kalit nga pagsulti’anay sumala sa gihunahuna sa uban. Kini maoy bunga sa usa ka binhi nga napugas pinaagi sa maisugon ug mapinangaang pamatuod ni Esteban—ug si Saulo, kining labawng manglulutos, misurender kang Jesus ingon nga iyang Manunubos ug Ginoo. Pinaagi sa iyang kinabuhi, atong makita nga kini dili kasagaran nga pagsurender ingon sa tawo panahon sa usa ka kalisud; kini hinuon resulta sa usa ka halalum nga konbiksyon nga nagkinahanglan pa sa usa ka panagtagbo aron kini moabut sa katumanan.

Si Pablo gilayon naka-intiende unsa ang kahulogan ingon nga si Jesus iya nang Ginoo. “Ginoo, **unsa ba ang buot mo nga pagabuhaton ko?** (bersikulo 6, pagpasantup gidugang). Diha-diha sa dihang ang kalag mosurender ngadto ni Jesus masaksihan dayon ang mga resulta niana nga pagsurender. Si Pablo nakakita sa iyang kaugalingon nga dili gawasnon nga ahente aron sa pagbuut sa iyang kinabuhi unsay iyang gusto. Inay, iyang nakita nga siya ulipon

“Ngadto sa tanan nga ang langitnong pagpadayag mi-abut gikatugyanan sa maayong balita. Ang tanan nga midawat sa kinabuhi ni Cristo gisugo sa pagbuhat alang sa kaluwasan sa iyang isigkatawo. Alang niini nga buhat nga ang iglesia gitukod.”

sa iyang Ginoo. Ang tanan kanato nga nagapaabut sa ikaduhang pag’anh ni Jesus usab nahimong mga ulipon. Ug unsa man ang ulipon? Sa tinuod, ang Gregong pulong sa “ulipon” sa Mateo 24:45, 46 parihis sa sulogoon—usa nga nagsunod sa mando sa agalon. Sa diha nga kita midawat kang Cristo ingon nga atong personal nga Manluluwas, kita mitugyan sa atong mga kau-galingon nga mobuhat bisan unsa nga Iyang isugo kanato. Adam ka ba sa pag’ingon, “Ginoo, unsay buut mo nga akong buhaton?”

Sa kinabuhi nga adunay hingpit nga dedikasyon ug serbisyo ngadto sa atong Ginoo nga magadala sa kamaya ug kalipay sa atong mga kinabuhi. “Ang kalipay nga gipangita gikan sa dinalo nga mga motivo, gawas sa dalan sa katungdanan, maoy mga dili-balanse, samok, ug lumalabay; kini molabay ra, ug ang kalag mapuno sa kaguol ug kasubo; apan adunay kalipay ug katagbawan diha sa pag’alagad sa Ginoo; ang Cristohanon wala pasagdi nga molakaw diha sa way-kasiguruhang mga dalan; siya dili pasagdan diha sa way-kapuslanang mga pagbasol ug mga kapakyasan.”² Gusto ka ba sa tinuod nga kalipay?

“Mga Saksi alang Nako”

Ang katinuoran nga ang pagka-Cristohanon magadala sa kinadak’ang kalipay ngadto sa kinabuhi sa usa ka tawo dili tinago. Tinuod nga daghan kinsa nag’angkon sa relihiyon, bisan sa presenting kamatuoran, wala makasinati niini nga kahimtang sa kalipay sa dakung sukod. Apan si Jesus nag-saad niini ngadto sa tanang tinuod nga tomotoo. “Ginoo, unsa ba ang buot mo nga pagabuhaton ko? “Ako nagapamulong kaninyo niining mga butanga, aron ang akong kalipay mopabilin kaninyo, ug ang inyong kalipay mahingpit” (Juan 15:11). Ang usa ka tawo makasinati sa kalalumon sa maong kalipay sa diha lang nga magkinabuhi sa makanunayong pakigrelasyon ni Cristo (1 Pedro 1:8). Kini nga kalipay, bisan sa mga kagul’anan, maoy butang nga dili mahubit, apan kini mabati diha sa kahiladman sa kalag. Si Pablo nag’hubit, “Daku ang kaisug ko sa pagsulti kaninyo; daku ang paghi-maya ko mahitungod kaninyo; napuno ako sa paglipay; miawas kanako ang pagmaya sa taliwala sa tanan namong mga kagul-anan” (2 Corinto 7:4).

Ngano man nga hilabihan ka daghan sa mga nag’angkong tomotoo wala makasinati niini nga kasanag sa kalipay sa ilang mga kinabuhi? Nganong daghan kaayo nag’angkong mga Cristohanon nangita nianang nagkalain-laing mga butang nga makalingaw, diha sa mga talagsaong mga lugar, diha

sa kalibutanong talan'awon ug mga bisti, diha sa mahal nga mga balay, mga kasangkapan ug mga sakyanan, ug sa mga ginadili nga mga relasyon? Kini tungod kay sila wala makasinati sa katagbawan nianang katumanan nga mahatag sa katuyoan sa ilang kinabuhi. Ug unsa man kana nga katuyoan? Ang Dakung Sugo nga makaplagan diha sa Mateo 28:19, 20.

Kini maoy natural nga linihokan sa usa ka tawo kinsa nakatilaw sa tubig sa kinabuhi ug nahimong usa ka Cristohanon. Sa diha nga kita nakasinati sa bag'ong pagkatawo, ang atong mga plano, ug mga pangandoy nakasinati sa usa ka kinatibuk'ang kausaban sa mga tumong. "Ang matag tinuod nga disipolo natawo diha sa gingharian sa Dios nga usa ka misyonero. Siya nga nakainom sa buhi nga tubig mahimong usa ka tuburan sa kinabuhi. Ang magdadawat nahimong usa ka maghahatag. Ang grasya ni Cristo diha sa kalag sama sa usa ka tuburan sa deserto, nagaagas aron sa pagtagbaw sa tanan, ug nagahimo niadtong hapit na malaglag nga moinom sa tubig sa kinabuhi."³ Dili ikatingala, kita mahimong mga misyonero. Ang matag tinuod nga Cristohanon mahimong misyonero sa iyang kaugalingong katungod. Sa tinuod, ang tanan nga naay Jesus sa ilang mga kinabuhi mga misyonero—ug kada usa nga walay Jesus mao ang uma nga pagamisyonan.

Sa pagkakabig, atong gibalhin ang gibating natural nga kalipay diha sa plano sa kaluwasan ug pagpahat sa kamatuoran sa uban diha sa panumpa atubangan sa Dios. "Diha sa paghimo og usa ka pag'angkon sa pagtoo kang Cristo kita mitugyan sa atong mga kaugalingon nga mahimong tanan taman sa mahimo nga mamao kita ingon nga mga magbubuhat alang sa Agalon, ug kinahanglan atong ugmaron ang tanang gahum ngadto sa kinatas'ang sukod sa kahingpitan, aron kita makahimo sa kinadaghanan sa maayo nga atong mahimo."⁴ Ang katuyoan sa pagpangita sa pinaka-maayo sa tanang butang nga atong ginahimo maoy pagtuman sa atong responsibilidad ingon nga mga magbubuhat alang sa atong Agalon. Mao ni kun ngano nga sa tulonghaan wala ta natagbaw sa bisan unsa gawas sa pinakamaayo. Kini nga pinakamaayo dili lang ikompara sa ubang mga studyante apan sa kahingpitan sa kinaiya ni Cristo diha sa kinabuhi ug mga pagtuon, maingon sa makita sa mga marka nga atong madawat diha sa klasehanan magamao man sa paagi nga kita maglihok. Kining tanan nga mga determinasyon nga magmatinud'anon sa inadlawng gimbuhaton magaadam kanato sa paggamit sa mga gasa nga ang Dios nagtanyag kanato alang sa iyang serbisyo ug pagwali sa kalibutan.

Kay ang iglesia mao man ang lawas ni Cristo, nan imposible alang kanato ang pagtuman niini nga obligasyon sa insakto nga walay kadugtungan sa iglesia. Mao ni hinungdan ngano nga si Saulo sa iyang pagkakabig gitudlo ngadto nianang gamayng pundok sa mga tomotoo nga nagtiguman pa sa ilang mga puloy'an anay sa mga sinagoga o mga simbahan. "Ug sa nagakurog ug hingkulbaan siya, miingon: Ginoo, unsa ba ang buot mo nga pagabuhaton ko? Ug miingon kaniya ang Ginoo: Bumangon ka, ug sumulod sa ciudad ug igaingon kanimo ang imong kinahanglan nga pagabuhaton" (Buhat 9:6). "Ang Manunubos sa kalibutan wala mag'uyon sa mga kali-

hokan ug mga pagbuhat diha sa relihiyosong mga butang nga bulag sa Iyang organisado ug giila nga iglesia. Daghan nagbaton sa mga hunahuna nga sila manubag kang Cristo lamang sa kahayag ug kalihokan, nga walay pagdepende diha sa Iyang giila nga mga sumosunod sa yuta. Apan sa kasaysayan sa pagkakabig ni Saulo, mahinungdanong mga prinsipyo gihatag kanato, nga kinahanglan nga ato kanunayng timan'an. Siya gidala diretso sa presensya ni Cristo. Siya ang usa kinsa si Cristo galaraw nga alang sa mahinungdanong buhat, usa nga "piniling ginamiton' alang Kaniya; apan bisan niana Siya wala sa personal mihatag kaniya sa mga leksyon sa kamatuoran. Siya mipakgang sa iyang buhat ug mipasantup kaniya; apan sa diha nga gipangutana siya, 'Unsa may buut Mo nga akong buhaton?' ang Manunubos mibutang kaniya diha sa kadugtongan sa iglesia, ug gitugotan sila nga magtudlo kaniya unsay buhaton."⁵

"Ang tanan nga makigdugtong sa iglesia naghimo nianang buhata sa solemning saad nga mobuhat alang sa ikaayo sa iglesia ug mogunit niana nga tinguha labaw sa tanang mga kalibutanong hulunahunaon."⁶ Kon dili ingon niini ang atong kasinatian, nan kita sa tinud'anay nagpugong sa iglesia nga makatuman sa iyang katuyoan ug kini nakapalangan sa pag'anhi ni Jesus.

Kinsa, ako?

Sa diha nga si Jesus miingon, "Lumakaw kamo sa tibook nga kalibutan, ug iwali ninyo ang Maayong Balita sa tanang binuhat," ngadto kang kinsa Siya nagpasabut? (Marcos 16:15). "Ang sugo sa Manluluwas ngadto sa mga tinun'an naglangkob sa tanang totoo hangtud sa katapusan sa panahon. Ngadto sa tanan nga ang langitnong pagpadayag miabut gikatugyanan sa maayong balita. Ang tanan nga midawat sa kinabuhi ni Cristo gisugo sa pagbuhat alang sa kaluwasan sa iyang isigkatawo. Alang niini nga buhat nga ang iglesia gitukod, ug ang tanan kinsa naghimo sa ilang balaang saad nanumpa nga mahimong ka-magbubuhat uban ni Cristo."⁷ Mao ni ngano nga "ang tanan kinsa nadugang sa pundok pinaagi sa pagkakabig kinahanglan ibutang sa luna sa iyang katungdanan. Ang tanan kinahanglan andam o magbuhat sa bisan unsa niini nga gubat. Sa diha nga ang mga sakup sa iglesia magbutang sa ilang mainitong paningkamot sa pagpa'uswag sa mensahe, sila magkinabuhi sa kalipay sa Ginoo ug makatagbo og mga kalampanan. Ang kadaugan kanunay magsunod sa tininuod nga paningkamot."⁸ Ang kinabuhi sa pag'alagad mao lamang ang paagi aron masinati ang naandam nga kalipay nga mahatag sa pagka-Cristohanon.

Bisan tuud ang tanan gidahum nga moapil niini nga buhat, kinsa ang pinasaheng gitawag nga modedikar sa ilang kinabuhi sa pag'alagad sa Manluluwas? Ang dedikasyon ug kusog sa mga batan'on gikinahanglan aron sa paghuman sa tahas sa unahan nato. 1 Juan 2:14. Mao ni kun ngano ang mga batan'on gitawag sa pagdedikar sa ilang mga kasingkasing ngadto sa Ginoo nga sayo pa sa ilang mga kinabuhi: "Anak ko, ihatag kanako ang imong

kasingkasing; Ug ipahimuot sa imong mga mata ang akong mga dalan” (Proverbio 23:26).

Bisan tuud ang tanan gitawag sa pagdedikar sa ilang mga kinabuhi ngadto sa Ginoo, ang mga batan’on makahimo ug labaw ka daghan sa ilang tibuuk kinabuhing pag’alagad kay sa uban kinsa mihatag nalang sa iyang katapusan nga mga adlaw. Mao ni kun ngano “ang batan’ong kasingkasing maoy usa ka hamili nga halad, ang pinaka-bililhong gasa nga ikahalad ngadto sa Dios. Ang tanan nimong pagka-ikaw, ang tanang abilidad nga imong nabatunan, gikan sa Dios nga usa ka piniyal, nga iga’uli pagbalik ngadto Kaniya diha sa kinabubut’on, balaang halad.”⁹ Bisan ang Dios nagtawag sa tanan dinhi sa kalibutan sa pagdedikar sa iyang kasingkasing ngadto Kaniya, ang mga batan’on ang nakabaton niining pinasaheng panawagan tungod kay dili lang sila makahimo sa pagdawat sa plano sa katubsan sa ilang mga kaugalingon apan makahimo sa pagtabang sa daghan uban sa ilang mga kinabuhi nga nadedikar diha sa pag’alagad sa Ginoo.

Ug unsa may mahitabo sa diha nga ang atong mga batan’on makasinati niini nga kadasig ngadto sa serbisyo? “Uban nianang usa ka kasundalohan sa mga magbubuhat ingon sa atong mga batan’on, sa insakto nabansay, makahimo sa paghatag, unsa ka dali ang mensahe sa gilansang, nabanhaw, ug moabutay nga Manluluwas madala ngadto sa tibuuk kalibutan! Unsa kadali kaha ang katapusan moabut—ang katapusan sa mga pag’antus ug kagul’anan ug sala!”¹⁰

Pagbansay alang sa serbisyo

Pagbuhat ug pagserbisyo usa ra ka butang, apan ang pagbuhat niana nga malampuson labaw pa kaayo. Unsaon nato nga mahimo tang pinakamalampuson sa atong buhat sa pagsangyaw? Kini mahimo sa diha nga

“Ang edukasyon ug pagbansay giatiman sa insakto ingon nga mahinungdanon sa pagpangandam alang sa pamatigayon sa kinabuhi; unsa ka labaw pa ka mahinungdanon ang bug’os nga pagpangandam alang sa buluhaton sa pagpresentar sa katapusang mensahe sa kalooy ngadto sa kalibutan!”

kadtong nakaagi na sa pagbuhat nga malampuson mobansay sa uban diha sa matinud’anon ug maayong pagserbisyo. Mao ni kun ngano ang tibuuk suheto sa pagbansay nahimong balaod sa Israel, una ngadto sa mga ginikanan ug unya alang sa nasud ingon nga usa ka kinatibuk’an. (Tan’awa ang Deuteronomio 6:6, 7). Tapus sa pagsinati sa kamatuoran mismo sa atong mga kaugalingon, kinahanglan atong ipahat sa sunod nga kaliwatan aron sila makabaton sa kaayohan gikan sa ilang mga kasinatian gikan sa mga tigulang ug molabaw kanila sa kamaayo. “Aduna akoy labaw pang salabutan kay sa tanan ko nga mga magtutudlo; Kay ang imong mga pagpamatuod maoy akong gipalandong. Labi pang masinabuton ako kay sa mga tigulang, Tungod kay gibantayan ko ang imong mga lagda” (Salmo 119:99,100).¹¹

“Ang tulonghaan sa mga propeta gitukod ni Samuel aron nga magsilbing usa ka ali batok sa mikuyanap nga kadunotan, sa paghatag sa moral ug espirituhanong kaayohan sa mga batan’on, ug alang sa pagpalambo sa umalabut nga kauswagan sa nasud.”¹²

Sa diha nga kita maghunahuna sa pagbansay ingon ka hinungdanon nianang ubang mga trabaho, unsa ka labi pa nga kita kinahanglan maka-intiende niini nga panginahanglan alang sa pagbansay diha sa kinatas’ang buluhaton nga mabatunan ni bisan kinsa—magabuhat uban sa mga kalag alang sa ilang eternal nga padulngan. “Ang edukasyon ug pagbansay giatiman sa insakto ingon nga mahinungdanon sa pagpangandam alang sa pamatigayon sa kinabuhi; unsa ka labaw pa ka mahinungdanon ang bug’os nga pagpangandam alang sa buluhaton sa pagpresentar sa katapusang mensahe sa kalooy ngadto sa kalibutan! Kini nga pagbansay dili mabatnan pinaagi lang sa pagpaminaw ug pagwali. Sa atong mga tulonghaan ang atong mga batan’on angay nga magpas’an og mga lulan alang sa Dios.”¹³ Dili lang sa teyorya—kini usab kinahanglan praktikal samtang ang mga batan’on nagtungha, dili sa diha nga sila natapus sa ilang edukasyon ug pagbansay.

Ingon nga maghunahuna ta sa kapangakuhan sa paghatag niini nga mensahe ngadto sa kalibutan nga masakiton-sa-sala, ang atong mga bansayanang mga tinukod kinahanglan mahimong mas pariho sa tulonghaan sa mga propeta.

Unsa may ikaayo nga mabatnan sa usa ka anak sa Dios nga magbaton sa pagdayeg gikan sa usa ka kalibutanong tulonghaan aron nga makabaton og kagahum sa pagtudlo sa mensahe sa ika-tulong manulonda? Tinuod nga makaadto ta sa kalibutanong tulonghaan sa pagbaton sa ubang mga gikinahanglan maingon sa gibuhat ni Moises, apan kana dili mao ang pagpa-ngandam nga gikinahanglan aron sa pagtudlo sa pulong sa Dios.

Kinsa ang moeskwela sa mga eskwelahan?

Maingon nga ang matag tawo, sa diha nga nakigdugtong sa iglesia, nautangan sa pagpresentar sa mensahe ngadto niining natunglo-sa-sala nga kalibutan, kini maingon nga natural lang nga makahukom ta nga tanang sakup nanginahanglan niini nga pagbansay. Mao ni kun ngano nga ang matag tawo kinahanglan moadto sa atong mga *missionary school* sa walay pagsapayan kun unsa ang iyang omalabut nga tarbaho sa kinabuhi.

“Ngano, miingon ang usa, ‘unsa may gikinahanglan nga ato man gyung atimanon pag’ayo ang pag’edukar sa atong mga batan’on? Daw alang kano nga kong ang pipila kinsa nakahukom nga mosunod sa ubang mga literaryong tawag, o ubang mga pagtawag nga nagkinahanglan sa usa ka pagpanton, angayan sa pinasaheng pagtagad, mao ra ni ang gikinahanglan. Dili mahinungdanon nga ang tanan natong mga batan’on kinahanglan nga maayong pagkabansay. Dili ba ang kompleto nga edukasyon sa pipila motubag sa tanang gikinahanglan?”

“Dili, ako mitubag, sa hilabihan dili gayud. . . . **Ang tanang batan’on** kinahanglan tugutan nga makabaton sa mga panalangin ug mga pribilehiyo sa usa ka edukasyon sa atong tulonghaan, aron sila madasig nga mahimong mga magbubuhat kauban sa Dios.”¹⁴

Dili lang kay ang usa ka tawo wala masayud unsa ang iyang opisyal nga kapangakuhan ang mabatunan diha sa kawsa sa Dios, apan matag usa, way sapayan unsa ang iyang trabaho sa kinabuhi, adunay kahigayunan sa pagsaksi kang Jesus. Kay mao man kana ang kahintang, ang tanan nagkinahanglan og pagbansay aron makabuhat nga malampuson kaayo. Niining paagiha nga kita makahimo sa pagpadali sa pag’anhi sa atong hinigugmang Jesus. “Ang buhat sa Dios dinhi sa yuta dili gayud matapus hangtud nga ang mga lalaki ug mga babaye nga naglangkob sa atong iglesia mag’usa sa pagbuhat ug mohiusa sa ilang paningkamot uban sa mga ministro ug mga opisyaless sa iglesia.”¹⁵

Sa dapit nga akong natawohan, Vrjacka Banja, Serbia, didto adunay pang-Olympic nga kadak’on sa ligoanan diin naay mga ambakanan nga mga habug gyud kaayo. Usa ka higayon niana samtang nanglakaw mi palibut niini, usa ka tawo miambak gikan sa kinatas’an sa tanang ambakanan ug misipyat siya sa tubig. Wala ko kahimumdum sa tanang nahitabo apan kana naghatag nako’g usa ka kalisang sa akong batan’ong hunahuna. Ingon nga resulta sa maong kasinatian, ako makahimo sa pagtrabaho sa atup sa ika-duha o ika-tulong andana sa dapit diin may ginatukod, apan sa higayon nga

magbutang ka'g tubig sa ubos nako, usa ka matang sa kalisang ang moabut kanako. Usa ka higayon nga didto mi sa Tahiti diin ang tanan mangambak gikan sa tulay. Nakahukom ko nga higayon na ni nga moambak sab ko ug molaray kuyog sa uban. Ang kada usa mogunit sa mga barandilya unya moambak. Migunit ko sa mga baradilya ug sa katapusan nakatigum kog kai-sog nga moambak. Bisan pa niana, wala ko miabut sa laing lugar kay ang akong mga kamot gagunit man gihapon sa barandilya ug dili mamuhi. Human sa daghang paghana, sa katapusan nakahimo ra gyud ko sa hadlok nga pag'ambak. Dili sa pag'ambak gikan sa tulay ngadto sa suba sa ubos, sa diha nga kami miambak ngadto sa natad sa serbisyo, duna mi usa ka Manlu-luwas nga nagsaad, "Ako magauban kanimo kanunay, bisan hangtud sa katapusan sa kalibutan" (Mateo 28:20). Andam ka ba sa pagdedikar sa imong kinabuhi alang sa serbisyo sa Ginoo? *R*

Mga Reperensya

¹ *Strong's #2962 [ku,rioj] - kurios.*

² *Steps to Christ*, p. 124.

³ *The Desire of Ages*, p. 195.

⁴ *Christ's Object Lessons*, p. 330.

⁵ *Sketches From the Life of Paul*, p. 31.

⁶ *Testimonies*, vol. 5, p. 460.

⁷ *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, p. 466.

⁸ *Testimonies*, vol. 7, p. 30.

⁹ *Messages to Young People*, p. 407.

¹⁰ *Education*, p. 271.

¹¹ Although this verse is specically comparing the younger one who obeys what he learns to an older one who is not, it can also apply to a faithful older teacher imparting his or her knowledge to the younger generation.

¹² *Patriarchs and Prophets*, p. 593.

¹³ *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, p. 538.

¹⁴ *Testimonies*, vol. 6, p. 197. [Emphasis supplied.]

¹⁵ *Ibid.*, vol. 9, p. 117.

P.O. Box 7240
Roanoke, VA 24019-0240

Ang Kinatas'ang Edukasyon

Once it was the blessing, w
Now it is the Lord;
Once it was the feeling,
Now it is His word;
Once His gifts I wanted,
Now Himself alone;
Once I sought for healing,
Now the Healer own.

Once 'twas painful trying,
Now 'tis perfect trust;
Once a half salvation,
Now the uttermost;
Once 'twas ceaseless holding,
Now He holds me fast;
Once 'twas constant drifting,
Now my anchor's cast.

Once 'twas busy planning,
Now 'tis trustful prayer;
Once 'twas anxious caring,
Now He has the care;
Once 'twas what I wanted,
Now what Jesus says;
Once 'twas constant asking,
Now 'tis ceaseless praise.

Once it was my working,
His it hence shall be;
Once I tried to use Him,
Now He uses me;
Once the power I wanted,
Now the Mighty One;
Once I worked for glory,
Now His will alone.

Once I hoped in Jesus,
Now I know He's mine;
Once my lamps were dying,
Now they brightly shine;
Once for death I waited,
Now His coming hail;
And my hopes are anchored
Safe within the veil.

—Unknown

